

SAKARYA UNIVERSITY
Center for Diaspora Studies

Journal of Migration and Political Studies

VOLUME / CİLT : 3

ISSUE / SAYI : 1

MARCH / MART 2025

e-ISSN : 3023-4328

Göç ve Siyaset Çalışmaları Dergisi

VOLUME: 3 ISSUE: 1
E-ISSN: 3023-4328

MARCH 2025
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mipos>

JOURNAL OF MIGRATION AND POLITICAL STUDIES

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

The Owner on Behalf of Sakarya University

Sakarya Üniversitesi Adına İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Hamza Al
Sakarya University, Sakarya-Türkiye

Editor in Chief / Baş Editör

Soner Tauscher
Ethics, Intellectual History of Politics,
Migration Sociology, European Union-Türkiye Relations
Sakarya University, Sakarya-Türkiye
sonert@sakarya.edu.tr

Assistant Editor / Editör Yardımcısı

Yiğit Cem Eskicioğlu
Department of International Politics, Political
Sociology, European Union
Sakarya University
Sakarya-Türkiye
yigiteskicioglu@sakarya.edu.tr

Zehra Hopyar
Department Turkish Political Life, Social Exclusion
Political Anthropology
Bursa Uludag University
Bursa-Türkiye
zehrahopyar@gmail.com

Fikret Topal
Department of Political Science and Public Administration
Aydın Adnan Menderes University, Aydın-Türkiye
fikret.topal@adu.edu.tr

Advisory Board / Danışma Kurulu

Serdar Gülener
Department of Constitutional Law
Bursa Uludağ University
Bursa-Türkiye

Yusuf Adıgüzel
Communication Studies, Sociology of Migration
Sociology of Communication
Sakarya University

Funda Kıziler Emer
Department of German Language, Literature and
Culture, Comparative and Transnational Literature
Sakarya University
Sakarya-Türkiye

Filiz Cicioglu
European Union, European Union-Turkey Relations
International Organizations
Sakarya University
Sakarya-Türkiye

Elif Madakbaşı Güler
Political Movements, Political Theory and Political
Philosophy, History of Political Thought, Gender and
Politics, International Politics
Bursa Uludağ University
Bursa-Türkiye

Bünyamin Bezci
Philosophy of State, Ethics, Philosophy of Law
Philosophy of Society, Political Science, Political
Theory and Political Philosophy
Sakarya University
Sakarya-Türkiye

Editorial Board / Yayın Kurulu

Orkhan Valiyev
Department of Political Science at the Academy of
Public Administration
Khazar University

Ali Zafer Sağıroğlu
Division, Migration, Migration Identity, Identity
International Mobility, Refugee, Refugee
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Mahmut Kaya
Department Sociology, Sociology of Family,
Sociology of Change, Underdevelopment and
Modernization Sociology of Migration, Sociology of
Modernization Qualitative Methods in Sociology
Harran University
Şanlıurfa-Türkiye

Fatih Yaman
Department Sociology, Sociology of Religion
Sociology of Migration, Social Change
Istanbul Medeniyet University
Istanbul-Türkiye

Turkish Language Editor / Türkçe Dil Editörü

Zehra Hopyar
Department Turkish Political Life, Social Exclusion, Political Anthropology
Sakarya University
Sakarya-Türkiye

English Language Editor / İngilizce Dil Editörü

Yiğit Cem Eskicioğlu
Department of International Politics, Political Sociology, European Union
Sakarya University, Sakarya-Türkiye

Journal Secretariat / Dergi Sekreteryası

Rumeysa Betül Gündüz
Sociology of Migration
Sakarya University
Sakarya-Türkiye

Cennet Yağmur Duran
Sociology of Culture
Sakarya University
Sakarya-Türkiye

Layout Editor / Mizanpaj Editörü

Mehmet Emin Çolak
Scientific Journals Coordinatorship
Sakarya University
Sakarya-Türkiye
mehmetcolak@sakarya.edu.tr

Yakup Beriş
Scientific Journals Coordinatorship
Sakarya University
Sakarya-Türkiye
yakupberis@sakarya.edu.tr

Indexing & Abstracting & Archiving

Contents

Araştırma Makalesi/Research Article

- 1 From Diplomacy to Industry: Evaluating the Long-Term Impacts of Indonesia – Türkiye Defense Cooperation on Regional Stability
Nurul Athirah 1-20
- 2 Türkiye’de Eğitim Gören Taylandlı Öğrencilerin Karar Verme Sürecinde Yumuşak Güç Etkileri
The Effects of Soft Power on the Decision-Making Process of Thai Students Studying in Türkiye
Muslim Langputeh 21-41
- 3 Changing Contours of Dealing with Refugee Crisis in EU: A Comparative Study of Ukrainian and Syrian Refugee Crisis
Rippy Das 42-56
- 4 The Impact of Climate-Induced Migration on Educational Attainment Among Youths in the North Bank Region (NBR) of The Gambia
Awa Mbowe 57-82
- 5 Göçmen Esnafların İş Piyasasına ve Sosyal Hayata Entegrasyon Süreçleri Üzerine Bir İnceleme
An Analysis of the Integration Processes of Immigrant Tradespeople into the Labor Market and Social Life
Feyza Kargılı 83-105

From Diplomacy to Industry: Evaluating the Long-Term Impacts of Indonesia – Türkiye Defense Cooperation on Regional Stability

Nurul Athirah

Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans
Öğrencisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı,
Sakarya, Türkiye,
nurul.athirah1@ogr.sakarya.edu.tr,
ror.org/04ttnw109

Received: 11.02.2025
Accepted: 27.03.2025
Available Online: 31.03.2025

Abstract: Building on over seventy years of relations, Indonesia-Türkiye's bilateral cooperation experienced significant growth following the 2010 defense agreement. The collaboration between Indonesia and Türkiye exemplifies a progressive method in defense diplomacy, integrating strategic cooperation with industrial innovations. Anchored in shared geopolitical interests, this collaboration has led to significant advancements, including the development of the Tiger Tank (KAPLAN MT/APC) and unmanned aerial vehicles (UAV), representing critical milestones in Indonesia's defense modernization and industrial self-reliance. This paper evaluates the long-term impacts of Indonesia-Türkiye defense collaboration on Southeast Asia's regional stability and Indonesia's defense industry growth. The findings reveal that this partnership provides strategic benefits for both nations. For Indonesia, it facilitates access to advanced defense technology, strengthening its domestic defense industry and reducing reliance on imports. For Türkiye, the partnership solidifies its position as a key defense supplier in Southeast Asia, expanding its geopolitical and economic influence. This study highlights the dual role of the Indonesia-Türkiye partnership in enhancing Indonesia's defense capabilities and contributing to a resilient regional security architecture amid intensifying great power rivalries. Utilizing a descriptive qualitative methodology, the research draws on official documents, bilateral agreements, policy statements, academic literature, and media reports. The findings reveals that this collaboration advances Indonesia's technological independence, strengthens its geopolitical positioning, and supports a more autonomous foreign policy. Amid a complex global geopolitical landscape, the partnership serves as a critical foundation for shared national interests and regional stability.

Keywords: Defense Diplomacy, Indonesia-Türkiye Defense Cooperation, Regional Stability, Self-Reliant Industry, Defense Modernization

1. Introduction

Southeast Asia, characterized by rapid economic expansion, cultural diversity, and complex security challenges, possesses substantial geopolitical importance. Amidst these dynamics, regional stability, which is pivotal for prosperity, hinges on practical cooperation and robust national security frameworks. As the largest archipelago and a key player in Southeast Asia, Indonesia holds a vital position in the regional security framework. The nation faces myriad challenges, including territorial disputes, transnational crime, and the implications of emerging military technologies. To navigate these complexities, Indonesia has prioritized the modernization of its defense capabilities through strategic international cooperation, aiming to lessen its dependence on traditional foreign suppliers and align with its broader strategic and industrial goals.

One of the most notable cooperations is with Türkiye, a partnership that exemplifies a significant shift towards innovative bilateral defense strategies. This cooperation is underpinned by shared strategic aims and mutual benefits, extending beyond conventional defense pacts. It includes significant initiatives like the Tiger Tank (KAPLAN MT) development and the acquisition of Unmanned Aerial Vehicles (UAVs), showcasing a blend of diplomatic and industrial progress. These projects highlight the role of defense diplomacy in serving dual purposes: bolstering national industrial bases and enhancing regional stability. Through Türkiye's expertise in defense technology and Indonesia's strategic geographic stance, this partnership enhances the defense capacities of both nations, positioning them as influential actors in regional and global security discussions.

The Indonesian Ministry of Defense has actively engaged with Türkiye through several collaborative agreements encompassing the development of various simulators and other defense technologies

Cite as (APA 7): Athirah, N. (2025). From diplomacy to industry: Evaluating the long-term impacts of Indonesia – Türkiye defense cooperation on regional stability, *Journal of Migration and Political Studies*, 3(1), 1-20. <https://doi.org/10.69510/mipos.1637396>

(Indonesia Defense Ministry, 2022). This ongoing support underscores the importance of the Indonesia-Türkiye defense relationship, which spans multiple facets of cooperation, including political, economic, and cultural exchanges. This multifaceted collaboration contributes to balanced global power dynamics and peace-building efforts (Indonesia Defense Ministry, 2023). The long-established history of relations between Indonesia and Türkiye and their continued commitment to enhancing defense cooperation are crucial for fostering trust and developing the defense capabilities of both nations.

According to Indonesia's Ambassador to Türkiye, the benefits of collaborating with Türkiye in the defense industry lie in its willingness to share knowledge through technology transfer. This makes Türkiye one of the few nations willing to establish a comprehensive defense partnership with Indonesia, further solidifying their cooperative relationship.

Türkiye's defense industry has experienced rapid growth in both quality and quantity. As of 2024, Türkiye successfully exported 230 defense products to 185 countries worldwide (İletişim Bakanlığı, 2024). This growth has transformed Türkiye into a self-reliant nation in the defense industry, with at least 70% of its domestically produced defense equipment (Invest in Türkiye, 2024). Aselsan, Turkish Aerospace Industries, BMC, Roketsan, STM, FNSS, and Havelsan were among the seven Turkish military businesses listed in the rankings published in military News Magazine in 2023. Moreover, Türkiye has established itself as a prominent global leader in drone production, with its drones playing a significant role in the Armenia-Azerbaijan conflict. This progress highlights Türkiye's growing stature as a key player in the global defense industry, presenting valuable prospects for collaboration and technology transfer (Ambassador of Indonesia to the Republic of Türkiye, 2024).

Indonesia and Türkiye share common views on global peace, with Türkiye's foreign policy strategy rooted in cooperation and partnership, respect for sovereignty and territorial integrity, and independence. Türkiye actively fosters bilateral and multilateral relationships, participating in regional and international cooperation forums (Turkish Ministry of Foreign Affairs, 2024). Türkiye, as a key member of the North Atlantic Treaty Organization (NATO), holds the position of the second-largest military force within the alliance, following the United States. It plays a vital role in securing Southeastern Europe and hosts two major NATO airbases. Furthermore, Türkiye is among the few NATO members with substantial combat experience. Its advanced defense industry has further empowered the nation to develop indigenous military technologies (Özlü, 2022, p. 217). Türkiye's modern defense technologies and its willingness to transfer knowledge through the Transfer of Technology (ToT) make it a suitable supplier of defense equipment for Indonesia. Türkiye leverages its neutral stance to assert its role in maintaining stability at both regional and international levels.

Defense relations between Indonesia and Türkiye were reinforced in 2010 during reciprocal visits by then-presidents Susilo Bambang Yudhoyono and Abdullah Gül. Since 2012, the two nations have formalized their defense collaboration by holding annual Defense Industry Cooperation Meetings (DICMs) to enhance capacity building and foster strong linkages. Further, the visit of then-president-elect Prabowo to Ankara in 2024, subsequent to President Erdogan's courtesy visit to Jakarta, illustrated a strong commitment between the two nations to enhance their bilateral relations. The increasing interactions, along with other defense-related visits, dialogues, and routine naval training, demonstrate the commitment of both countries to strengthening their defense cooperation.

This paper argues that the Indonesia-Türkiye defense collaboration has a profound and enduring impact on Southeast Asia's regional stability and Indonesia's defense industry growth. By evaluating collaborative projects and their outcomes, the study illuminates how defense diplomacy serves as a critical tool for addressing contemporary security challenges while fostering industrial innovation. This research bridges the gap between defense diplomacy's theoretical frameworks and practical outcomes by analyzing the partnership through industrial development and geopolitical strategy lenses.

The significance of this study lies in its exploration of the Indonesia-Türkiye defense partnership's dual impact. First, collaboration serves as a critical mechanism for advancing Indonesia's domestic defense industry, paving the way for economic growth and technological self-reliance. Second, it reinforces Indonesia's strategic posture in Southeast Asia. This region continues to navigate the complexities of great power rivalries, non-traditional security threats, and localized conflicts. The Tiger Tank (KAPLAN MT) project, for instance, not only provides Indonesia with a modern armored vehicle but also enables knowledge transfer and capacity-building for its domestic industries, contributing to long-term industrial autonomy.

Beyond industrial gains, the collaboration is equally consequential for regional stability. Southeast Asia remains a focal point for geopolitical competition among major powers such as the United States and China. Defense partnerships like the one between Indonesia and Türkiye offer middle powers the opportunity to assert their influence and shape the security architecture in ways that prioritize regional priorities over external agendas. By fostering trust and interoperability among regional actors, such collaborations mitigate the risks of escalating tensions and contribute to maintaining peace and stability.

These partnerships underscore the deepening defense relations between Indonesia and Türkiye, focusing on joint development and technological collaboration. While these initiatives demonstrate promising advancements, understanding their broader implications requires further exploration. Specifically, this study addresses how such collaboration influences Southeast Asia's regional stability and the strategic benefits it provides for Indonesia's defense industry and geopolitical positioning. Additionally, the research aims to seek how Indonesia can leverage this partnership to maximize long-term gains in defense autonomy and regional influence. These questions underscore the need for a deeper examination of the partnership's role in shaping both Indonesia's national defense objectives and the broader dynamics of regional security.

This research analyzes the intersection of diplomacy, industry, and regional stability, enhancing the comprehension of how bilateral defense collaborations can function as significant tools for national and regional progress. It underscores the strategic importance of the Indonesia-Türkiye collaboration and provides a framework for evaluating similar initiatives in the context of evolving global security challenges.

2. Literature Review

The literature review explores defense diplomacy's theoretical and empirical foundations, the specific dynamics of Indonesia-Türkiye relations, and the broader implications for regional stability in Southeast Asia. By synthesizing existing research and identifying critical gaps, this section establishes the academic context for the study and highlights the unique contributions it aims to make.

2.1. Defense diplomacy

Defense diplomacy, a concept within international relations theory, explains how nations utilize military collaboration to fulfill broader political, economic, and strategic goals. It refers to using military resources and partnerships to foster trust, avert conflicts, and improve mutual security (Winger, 2014, p. 11). This idea has gained traction as countries increasingly focus on cooperative security rather than traditional power dynamics. In the twenty years since the end of the Cold War, a new form of defense cooperation has arisen, and the phrase "defense diplomacy" did not become widely used until after the conflict. According to Cottey and Foster (2004, p. 5), defense diplomacy is the peacetime use of armed forces and related infrastructure (primarily defense ministries) as a tool of foreign and security policy and more specifically the use of military cooperation and assistance. This approach emphasizes the deployment of military forces and accompanying infrastructures in a manner that is peaceful and cooperative in order to achieve broader global policy objectives.

Defense diplomacy is a strategy that uses the military to achieve a range of diplomatic aims and agendas by changing it into a tool of soft power or influence (Alice, 2000, pp. 46-67). Numerous scholars have identified various activities that a government can engage in to implement its defense diplomacy. For example, defense diplomacy aimed at building confidence involves creating positive relationships with neighboring or allied nations to promote friendship and alleviate tensions stemming from previous conflicts. Meanwhile, defense diplomacy focused on military capabilities seeks to improve a nation's defense strength at a military level (Laksmana, 2011, p. 74). This may encompass collaboration in the trade of weaponry, provision of weapon grants, joint military drills, exchanges of military personnel, and other related activities (Banerjee & Mackay, 2020, p. 4). Lastly, defense diplomacy related to the defense industry is centered on enhancing and fortifying a nation's defense sector (Hills, 2000, p. 47). This can result in greater political and economic autonomy, diminish reliance on foreign sources for defense capability advancements, and yield economic advantages for the cooperating nations.

A country's ambition on the international stage is to achieve its national interests. Although conflicts of interest can arise and may sometimes lead to open disagreements, it is crucial to avoid such situations deliberately. As a result, most nations rely on diplomacy to secure and protect their national interests. The enhancement of military capabilities is part of efforts to advance national defense and security, which can be employed as diplomatic instruments by sovereign states. This approach is known as defense diplomacy. Numerous nations have shifted their military functions to serve as tools of diplomacy, with the goal of achieving their objectives without resorting to violence or open hostility (Sudarsono, Mahroza, & D.W., 2018, p. 70). This shift has resulted in the military's position in state diplomacy being perceived as more than merely a tool of violence.

The 2015 Indonesian White Paper presents the country's viewpoint on the principles of international defense collaboration, Emphasizing the importance of cultivating trust between nations through mutual respect for sovereignty, non-interference in domestic affairs, and the pursuit of shared benefits.. This approach aims to mitigate conflicts between countries. Additionally, the cooperation seeks to enhance defense capabilities by advancing the professionalism of personnel through education, training, and partnerships within the defense industry. International collaboration is seen as an essential tool of defense diplomacy, promoting national interests in defense through tangible actions that are advantageous for all parties involved. As a result, defense cooperation is vital for promoting regional security and stability. Furthermore, the 2015 Defense White Paper emphasizes the various dimensions of Indonesia's defense diplomacy. The first dimension revolves around military relations with ASEAN nations. In contrast, the second-dimension highlights Indonesia's leadership within ASEAN and its active participation in defense diplomacy with significant global powers in the Asia Pacific region, including the establishment and development of defense and military relationships with Türkiye (Indonesian White Paper, 2015).

Indonesia's defense diplomacy has three main agendas: building mutual trust, enhancing military capabilities, and advancing domestic defense industries (Syawfi 2009, p. 263). Defense. In the context of developing defense industries, defense diplomacy includes initiatives such as arms sales agreements, technology transfer, joint ventures, and research and development collaborations (Cottey & Foster, 2004, p. 5). Indonesia perceives defense diplomacy as a strategic instrument to promote regional stability and collaboration while concurrently enhancing its national defense capabilities.

Studies in this domain emphasize defense diplomacy's dual functions: strengthening bilateral ties and fostering multilateral stability. For instance, Smith & Werman (2016) highlight how defense diplomacy facilitates the transfer of technology and expertise, enabling states to modernize their defense industries. Similarly, recent research by Chang & Jenne (2020, p. 25) underscores its role in shaping regional security architectures, particularly in volatile regions like Southeast Asia.

Indonesia must prioritize the enhancement of its defense industry partnerships to address both conventional and unconventional security challenges, as the Indonesian defense minister underscored. The nation's strategic position should be leveraged to bolster its regional leadership and address regional challenges. During the 2024 ASEAN Defense Ministers' Meeting (ADMM), Prabowo Subianto underscored Indonesia's significant position as a founding member of ASEAN and a regional leader in promoting the bloc's objectives. Analysts and officials indicated that Indonesia is committed to strengthening regional resilience, maritime security, and multilateral trust in the face of escalating geopolitical tensions. Officials reflected that ASEAN has consistently been the foundation of Indonesia's defense and security strategies (Da Costa, 2024).

Indonesia's defense diplomacy was highlighted during President Susilo Bambang Yudhoyono's visit to Ankara in 2010, where discussions on fostering collaboration in the defense industry occurred. Aligned with the theoretical framework of Cottey and Forster, both President Yudhoyono and Defense Minister Yusgiantoro engaged in strategic dialogue and negotiations to establish a formal defense partnership. The collaborations was formalized by the signing of a Memorandum of Understanding (MoU) regarding Defense Industry Cooperation (The Diplomat, 2017). Further progress in this diplomatic effort was achieved through partnerships between defense companies from Indonesia and Türkiye, which will be explored in the following chapter.

2.2. Security dynamics in Indo-Pacific region and Indonesia's strategic priorities

Both conventional and unconventional threats influence Southeast Asia's security landscape. Its strategic location and economic importance have made the region a focal point for great power competition, highlighting the need for robust mechanisms to maintain stability. Defense cooperation is crucial in this context, as it enhances regional deterrence and promotes interoperability among nations.

The first step in gaining an understanding of the security situation in the Indo-Pacific area is to recognize the system and the units that are involved. The term "system" is specifically employed to denote the entirety of the Indo-Pacific region. Similarly, the "units" comprise the nations that are included within it. These nations includes; USA, Japan, China, South Korea, North Korea, Australia, and some Southeast Asian countries. There are several different ways in which power is distributed throughout the Indo-Pacific region. This region is home to many of the world's most powerful nations, both militarily and economically. In contrast, many Southeast Asian countries have limited military capabilities and are still developing their economies. This disparity in power distribution creates a conflictual relationship, where stronger nations seek to assert control over the region while weaker nations strive to ensure their survival.

As Breslin (2010) argues, regions are not solely defined by geographical proximity but also by shared cultural, economic, linguistic, and political characteristics that contribute to a collective identity. The Indo-Pacific is defined as a region that includes the Indian and Pacific Oceans. Its geography and cultural ties, economic interconnectivity, political relationships among state and non-state actors, and other unifying elements characterize it. The polarity of the Indo-Pacific region is characterized by a multipolar structure dominated by great powers. The Indo-Pacific area exhibits a multipolar structure dominated by major countries. Nonetheless, attention frequently centers on two dominant powers between the United States of America and China. The inequalities in power imbalances, along with regional polarization contribute to the instability of the Indo-Pacific system, which stays multipolar yet ultimately converges around two dominant power poles (Azizah, Swastanto & Rudiawan, 2023, p. 124).

There is a wide variety of threats that the region must contend with, both conventional and unconventional. Territorial disputes in the East and South China Seas, Taiwan-related tensions, and Korean Peninsula hostilities are examples of conventional threats (Kim, 2015, p. 115). These are all examples of traditional hazards. As a result of these problems, defense coalitions such as QUAD and

AUKUS have come into existence (Farmonout, 2025). The Indo-Pacific area is home to a few classic threats that have the potential to erupt into open conflict amongst the various nations that make up the region.

According to Azizah, Swastanto, and Rudiawan (2023, p. 125), the contention regarding the South China Sea brings to light the fight for sovereignty in territories that are rich in resources and strategically important. China's historical claims and military presence have intensified tensions, frustrating other claimants and prompting ASEAN's efforts for peaceful mediation. Therefore, claimant governments have been strengthening their military capabilities, frequently aligning themselves with Western powers like the United States, in order to take advantage of the region's tremendous potential. Similarly, regional instability is further exacerbated by territorial disputes between Japan and China regarding the Senkaku/Diaoyu Islands in the East China Sea. Coercive acts and the militarization of contested territories drive these disputes.

The Korean Peninsula also remains a source of tension due to the unresolved status of the Korean War. North Korea's focus on military and nuclear advancements, in violation of UN Security Council resolutions, has heightened international fears and maintained global attention on the region. Meanwhile, Taiwan's conflict with China continues to escalate, with Beijing seeking reunification and the U.S. demonstrating support for Taiwan's sovereignty. Tensions have been exacerbated by actions such as the visit of House Speaker of United States Nancy Pelosi to Taiwan in 2022, with China responding through military provocations and harsh condemnations (Reditya, 2022). Together, these disputes underscore the Indo-Pacific region's persistent traditional security threats. It is not just the military deployment of China and the United States that is contributing to the tensions in the Indo-Pacific region; it is also The mobilization of military fleets from U.S. allies, including the United Kingdom, France, and Australia, under the AUKUS security agreement, has escalated military operations in the Indo-Pacific region. The increasing military presence of Indo-Pacific nations, especially China, poses a risk of the area descending into a new Cold War. The rising tension heightens the probability of military confrontation as competing alliances endeavor to demonstrate their power.

The Indo-Pacific region faces various non-traditional threats, including climate change, natural disasters, terrorism, and maritime crimes. Natural disasters such as droughts, floods, landslides, forest fires, and smog are significant concerns, often driven by human activities despite being triggered by natural factors. Considering that a substantial segment of the Indo-Pacific region comprises territorial seas, maritime offenses are particularly prevalent. Challenges like as piracy, illicit commerce, human trafficking, and terrorism are significant, particularly as half of the world's trade routes traverse this region (Azizah et al., 2023, p. 125).

In addition to conflicts, the Indo-Pacific fosters cooperation among nations and international institutions. Countries with shared concerns, such as territorial disputes with China, often collaborate to uphold international maritime law, ensure open sea lanes, and promote trade and navigation. Prominent examples of cooperation include alliances like QUAD and AUKUS, led by the United States, as well as regional partnerships under ASEAN's framework. The motivation behind these initiatives is a collective dedication to the establishment of a prosperous, safe, and stable Indo-Pacific region. Both the patterns of conflict and cooperation in the region reflect the national interests of the countries involved.

The ASEAN Outlook on the Indo-Pacific (AOIP), initiated by Indonesia and established during the 34th ASEAN Summit in 2019. It underscores ASEAN centrality and seeks to foster stability, peace, and security in the region by adhering to the principles of accountability, inclusivity, and cooperation among ASEAN member states and external partners (Indonesian Foreign Affairs Ministry, 2019).

Image 1

Map Illustrating China's Claimed Area Overlapping Indonesia's Exclusive Economic Zone (EEZ) in North Natuna Sea

Source: *The Maritime Executive*, 2017.

According to Nutterlein's (1979, p. 248) framework, Indonesia's strategic objectives in the Indo-Pacific include safeguarding its sovereignty and protecting its citizens from external threats. A significant challenge to Indonesia's defense is the South China Sea (SCS) territorial disputes, particularly concerning Indonesia's Natuna Islands, which fall within China's contentious nine-dash line claim. Despite not being a claimant state in the South China Sea dispute, Indonesia has unequivocally repudiated China's assertions, maintaining that the Natuna Islands are sovereign Indonesian territory. President Joko Widodo underscored this position during his visit to Natuna, emphasizing its status as an integral part of the Republic of Indonesia (Tempo, 2020).

In response to rising tensions, Indonesia has sought defense collaborations to reinforce regional security. While multilateral frameworks like ASEAN play a vital role in collective security, bilateral partnerships such as Indonesia-Türkiye defense cooperation have emerged as significant mechanisms to bolster stability in Southeast Asia. For instance, defense collaborations with Türkiye focus on technological transfer and joint production and knowledge exchange, enhancing Indonesia's capacity to address security threats, including those stemming from territorial disputes. By combining resources and expertise, this collaboration supports Indonesia's goal of a peaceful, stable, and prosperous Indo-Pacific region, while simultaneously strengthening its defense capabilities against traditional and non-traditional threats.

3. Methodology

This study employs a qualitative research framework to analyze the defense cooperation between Indonesia and Türkiye, focusing on its impacts on regional stability and the growth of Indonesia's defense industry. A qualitative case study approach is adopted, centering on the Indonesia-Türkiye defense partnership as a single, in-depth case. The case study method is particularly well-suited for examining complex and context-dependent phenomena such as defense diplomacy, enabling the researcher to uncover patterns and insights that inform broader discussions on bilateral collaborations in the defense sector.

Qualitative research is chosen for its descriptive nature and analytical depth, prioritizing the exploration of processes and meanings from the perspectives of the subjects involved. This approach relies on a theoretical framework to maintain focus and ensure alignment with empirical evidence while providing a structured foundation for discussing the findings. The qualitative methodology enables the study to effectively address intricate aspects of the defense partnership and its multifaceted implications (Creswell, 2014, p. 37).

The data for this study are collected through a literature-based approach, which involves analyzing various sources, including official documents, such as bilateral agreements and government reports, that outline the objectives and scope of Indonesia-Türkiye defense cooperation. Additional materials include speeches and statements from policymakers and defense officials of both nations, as well as books, journal articles, media reports, and internet-based resources. This comprehensive data collection strategy ensures a robust and nuanced understanding of the research subject.

This paper aims to explain the long-term impacts of Defense Cooperation between Indonesia and Türkiye on regional stability in Southeast Asia and to assess the contribution of defense diplomacy to Indonesia's defense industrial growth and autonomy. Literature reviews form the basis of the author's descriptive qualitative approach. To conduct these reviews, the author perused a variety of sources, including official documents, bilateral agreements, government reports, speeches and statements by policymakers and defense officials from both countries, books, journals, articles, media reports/news, and websites that pertain to the subject of this research.

4. Results and Discussion

The findings from this study highlight the profound impact of the Indonesia-Türkiye defense collaboration on both industrial growth and regional stability. This section interprets the results within the broader context of defense diplomacy, regional geopolitics, and industrial policy. It offers insights into such partnerships' strategic value and potential for future development.

4.1. Indonesia - Türkiye defense relations

The significance of Türkiye as a regional power, coupled with the shifting dynamics of the international arena and its export-oriented economy, has compelled the nation to extend its reach into further away territories. As the fastest-growing region with substantial economic potential, Southeast Asia has emerged as the main focus of Turkish foreign policy. Türkiye's increasing interest in Southeast Asia has enhanced its connections with Indonesia. The defense sector presents significant opportunities for collaboration in Türkiye-Indonesia relations. Türkiye and Indonesia are G-20 nations, and collaboration would be advantageous for both in numerous respects. The success of Türkiye's defense sector and Indonesia's demand for defense supplies have fostered a conducive environment for collaboration. The collaboration has expanded in both quantity and variety under business-to-business (B2B) and government-to-government (G2G) frameworks.

The collaboration in defense technology began with the formal visit of Indonesia's President Susilo Bambang Yudhoyono to Türkiye, culminating in the signing of a memorandum of understanding (MOU) in June 2010. This accord was formally ratified four years later, culminating in the enactment of the 2014 Law Number 19 of the Republic of Indonesia, which pertains to the Ratification of Defense Industry Cooperation between the Republic of Indonesia and the Republic of Türkiye. Both parties reached a consensus regarding the supervision of defense technology advancement, encompassing collaborative research, production, modernization, and prospective sales, in addition to a pledge to uphold shared interests, security, and integrity as clearly articulated in the regulations. Subsequent to the endorsement by parliament, the Indonesian government commenced significant collaboration with the Turkish government. Concerning technical and operational matters, both governments, alongside their respective ministries of defense and domestic defense enterprises, participated in discussions regarding

various agreements that were amplified following Indonesia's President Joko Widodo's visit to Türkiye in 2017 (Luerdi & Marisa, 2020, p. 3).

Collaboration commenced in various fields, including specialized apparatus like radar systems and extensive transfers of military knowledge. An exemplary instance of defense collaboration between Türkiye and Indonesia is the Kaplan MT medium-weight tank, produced through the partnership of FNNS, a Turkish armored vehicle manufacturer, and PT Pindad, an Indonesian defense firm. A cooperative agreement was instituted in 2015 to develop two prototype medium tanks. The contract for the serial manufacturing of the KAPLAN MT (TIGER) Medium Weight Tank, which promotes enduring collaboration, was successfully finalized between FNSS and PT Pindad in 2019. The agreement anticipated the production of 18 KAPLAN MT vehicles and the completion of design optimization studies by 2020. The partnership including technical assistance for the production and provision of components supplied to PT Pindad for manufacturing in Indonesia concluded in 2021. The initial manufacture of these vehicles was completed by 2022, marking a major milestone in the bilateral defense collaboration and representing Türkiye's first defense export endeavor in the tank category (FNSS, 2022). At the Saha Defense and Aerospace Exhibition 2024, which took place in Istanbul, PT Pindad and FNSS announced the next phase of their collaboration, which involves the development of the second batch of Kaplan armored personnel carriers (APCs). This tracked vehicle, which weighs thirty tons, has the capacity to transport up to thirteen troops, which includes the driver, the commander, and the gunner. In order to combine battlefield management systems and modern mission technologies, it uses an open electronics architecture. This architecture draws on the knowledge that was acquired during the Kaplan Movement Training program. Twenty-five years from now, production of the Kaplan armored personnel carrier (APC) is expected to start, with the initial units being constructed at FNSS facilities in Türkiye. Following this, production will move to Indonesia in accordance with a technology transfer agreement, which will provide PT Pindad the opportunity to manufacture the cars on a local level. It is projected that deliveries will take place by the end of the year 2026, which will greatly enhance Indonesia's defense capabilities and promote local self-reliance in the production of military goods (Asian Military Review, 2024).

Defense cooperation between Türkiye and Indonesia has advanced through various agreements and negotiations. The diversification of defense cooperation includes the acquisition of advanced missile systems, aerial warfare technologies, and naval combat management systems from Türkiye. Indonesia has acquired FACM-70 fast attack missile boats and ANKA unmanned aerial vehicles (UAV), with production and assembly carried out in collaboration with Türkiye (İletişim Başkanlığı, 2024). The package includes Khan missiles and a multilayer air defense system manufactured by Turkish company Roketsan, in addition to the ADVENT Combat Management System created by HAVELSAN. The systems were supplied to Indonesia for implementation on the patrol vessels of the Indonesian Navy in 2022 (Naval News, 2022). The ADVENT Combat Management System highlights Indonesia's position as an important partner in the realm of Turkish defense technology on the global stage. The Indonesian military is set to be the first international users of the system (Daily Sabah, 2022). Indonesia has entered into an agreement to implement ASELSAN's sophisticated defense technologies. The components include SARP, CENK, the Naval Gun Fire Control System for the Indonesian Coast Guard Command, the Air Defense Missile Fire Control System (FCS), and the Missile Data Link (Aselsan, 2024).

Türkiye and Indonesia have expressed strong ambitions to deepen their defense industry collaboration. Former Indonesian Foreign Minister Retno Marsudi emphasized that defense cooperation is a priority for both nations, advocating for a partnership that extends beyond Indonesia purchasing defense products from Türkiye. This move underscores Indonesia's significant commitment to fostering defense ties with Türkiye (Move2Türkiye News, 2022).

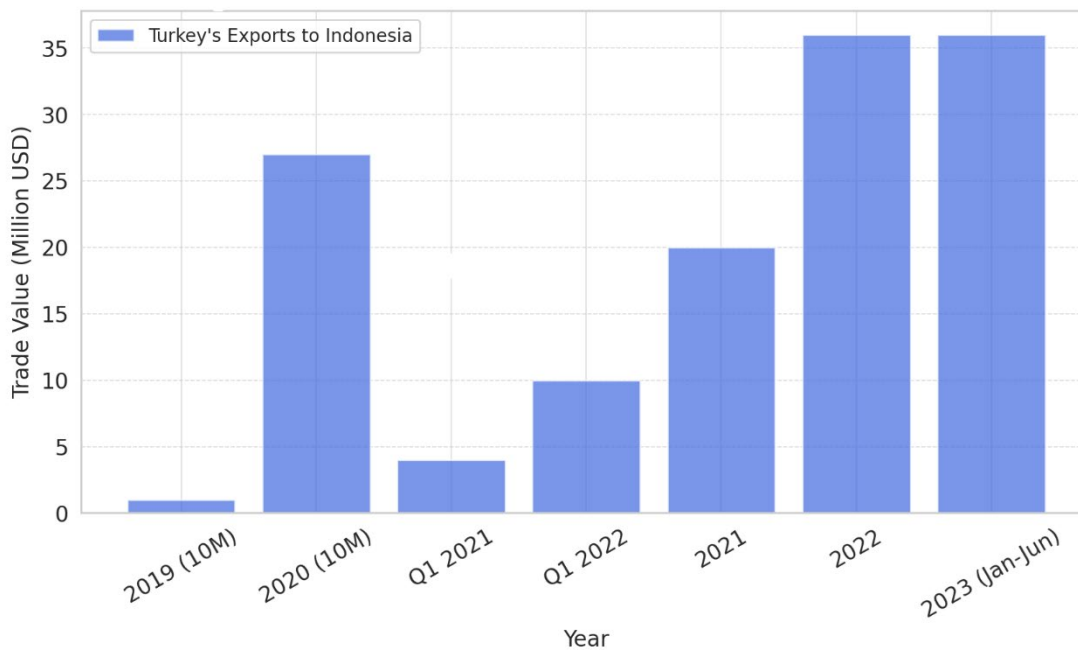
A new turning point in the bilateral defense partnership was reached in February 2023 with the signing of a defense cooperation action plan. Prabowo Subianto, the Minister of Defense of Indonesia, referred

to the deal as "historic," noting that it is a continuation of the strategic collaboration that exists between the two countries. He expressed high hopes that their close collaboration would positively contribute to the world's peace and stability. The Minister of Defense of Türkiye also stressed the significance of extending military training and defense industrial collaboration between the two countries, noting the good influence that this would have on the national interests of both countries as well as the contribution that it would make to the security of the region (Antara News, 2023).

Table 1

Türkiye's Defense Exports to Indonesia

Source: Türkiye Exporters Assembly, 2023.

Despite these advancements, there remains potential to increase the frequency of reciprocal visits to deepen the partnership further. In July 2024, Indonesian Deputy Defense Minister Muhammad Herinda visited Türkiye, followed by Defense Minister and President-elect Prabowo Subianto Djojohadikusumo, who held meetings with President Recep Tayyip Erdogan and Foreign Minister Hakan Fidan in Ankara. During this visit, Subianto also toured the Bayraktar technology company, showcasing Türkiye's advancements in defense technology. Following these visits, Jakarta hosted Türkiye's Defense Minister Yaşar Güler on August 22, 2024, further strengthening ties through high-level engagements (Güler, 2024).

In February 2025, during the visit of Turkish President Recep Tayyip Erdogan, Türkiye and Indonesia executed multiple memorandums of understanding (MoU), encompassing the defense sector. The Leaders underscored the strategic significance of collaboration in defense and the defense industry to fortify national defense, augment strategic autonomy in the defense sector, and promote global peace and stability. The two leaders deliberated on the necessity of formulating a roadmap to augment defense industry engagement between the two nations, cultivate their respective national defense ecosystems, and reinforce bilateral partnerships in high-tech sectors through mutually advantageous initiatives. Both leaders concurred to enhance partnership beyond procurement and endorsed the formation of a joint venture and representative offices for Turkish key defense sector companies in Indonesia. The two Presidents concurred that prioritizing the enhancement of human resource capacity is essential, particularly through opportunities for mutual cooperation in education and training for Indonesian cadets and officers in Turkish defense institutions, focusing on critical areas such as cybersecurity,

intelligence, and counter-terrorism. Both leaders concurred to institute regular 2+2 meetings between the Ministers of Foreign Affairs and Defense to deliberate on and oversee the execution of strategic defense cooperation in 2025 (Presidency of the Republic of Türkiye, 2025)

4.2. Strategic implications for regional stability

Since the center of gravity in global politics has moved eastward, the Indo-Pacific region has absorbed the attention of world powers. Due to the substantial strategic environment present, nations focus their foreign policies in this area. Because of the proliferation of non-traditional threats and the large number of parties vying for control of the region, member states have had to tread carefully while addressing regional issues.

In the years after the Cold War ended, Türkiye's foreign policy shifted its focus to the Southeast Asian region. Turkish officials in charge of foreign policy have stated that fresh efforts towards Southeast Asian nations and regional organizations have been spurred by the region's booming economy. Türkiye has inked free trade agreements with multiple ASEAN member states and is a member of the organization's sectoral dialogue partner program. For the year 2019, Türkiye designated Asia as a New Initiative. The volume of trade that Türkiye conducts with countries in Southeast Asia has significantly more than doubled. Regarding Turkish foreign policy, Indonesia is of particular significance among Southeast Asian countries due to its strategic position and the size of its population. Türkiye and Indonesia have established a strategic partnership, and the two countries' collaboration in the military industry has solidified their bilateral connections (Kasım, 2023, p. 615).

Indonesia and Türkiye both play significant roles as regional actors, shaping the dynamics of their respective regions. After the Cold War ended, Indonesia's foreign policy focused on economic recovery and development, maintaining territorial integrity, developing democracy, and improving the country's reputation in the region and around the world (Yani, 2009, p. 15). President Joko Widodo introduced the concept of a global maritime fulcrum, aiming to establish Indonesia as a maritime power with extensive diplomatic influence. This maritime doctrine emphasized preserving national sovereignty, ensuring maritime security, and contributing to regional stability. Additionally, Indonesia sought to strengthen its archipelagic perspective by leveraging its vast economic potential as a maritime nation (Gindarsah & Priamarizki, 2015, p. 2). Recognizing that its primary challenges are maritime, Indonesia prioritized building a strong naval force to deter external threats, secure its extensive coastline, and protect its thousands of islands (Shekhar & Liow, 2014).

Indonesia has historically played a role in maintaining peace and security in the Asia Pacific area as a middle power. In order to maintain strategic autonomy in its regional diplomatic activities, the country needs to modernize its defense and become more independent. (Gindarsah & Priamarizki, 2015, p. 141). Indonesia's aim to enhance its defense capabilities has facilitated cooperation in Türkiye-Indonesia relations, given the recent growth in Türkiye's defense industry capacity. Türkiye is becoming a recognized force in the North Atlantic Treaty Organization (NATO) for its attempts to achieve self-sufficiency and self-reliance in domestic defense technology (MacGillivray 2016, pp. 16-17). The government is improving the competitiveness of its defense sector compared to other countries, allowing it to respond to challenges to its domestic and regional security with little need on foreign military equipment.

The strategic benefits of the Indonesia-Türkiye collaboration extend beyond industrial advancements, significantly influencing regional stability in Southeast Asia. The cooperation has also reinforced Indonesia's strategic posture in Southeast Asia. By modernizing its defense capabilities, Indonesia has strengthened its deterrence against potential security threats, contributing to regional stability. This strengthened posture contributes to the overall security architecture of Southeast Asia, reinforcing Indonesia's role as a stabilizing force in the region. The partnership with Türkiye has enhanced

Indonesia's ability to participate in multilateral security initiatives, fostering greater interoperability and trust among Southeast Asian nations.

Türkiye's defense industry establishes a presence in Southeast Asia through strong connections with Indonesia. Through collaboration with Indonesia, Türkiye gains access to partnerships with Indonesia's allies in multilateral contexts. The Indonesia-led Multilevel Naval Exercise Komodo (MNEK) facilitates Türkiye and various nations in enhancing their capabilities and fostering confidence-building measures.

Furthermore, the partnership exemplifies the potential of middle-power nations to assert their influence amid great power rivalries. By engaging in equitable partnerships, Indonesia and Türkiye demonstrate how defense diplomacy can balance external influences while prioritizing regional stability and self-reliance. This approach serves as a model for other nations navigating similar geopolitical dynamics.

4.2. Industrial growth and self-reliance

Indonesia has been encouraged to diversify its procurement of armaments from many nations due to the historical experiences of allies who imposed an arms embargo against the country. Due to the various factors that are involved in the process of acquiring defense equipment from other countries, the government has been encouraged to build and expand the national defense industry. The advancement of the national defense industry is inextricably linked to the support and assistance it receives from other nations, due to the limited understanding of technology and the production of sophisticated weaponry. The national interest in the defense sector requires a more focused strategy via government-to-government (G-to-G) diplomacy, particularly in defense diplomacy (Riyadi and Dewi, 2022, p. 81). As a strategic tool, defense diplomacy helps the Indonesian government achieve its goal of fostering autonomy in the country's military industry. This G-to-G diplomacy, which is focused at promoting the national defense sector, is founded on the cultivation of strong connections and collaboration with other nations, as demonstrated by Indonesia's defense partnership with Türkiye.

Since the presidency of Yudhoyono (2004–2019), Indonesia has established a roadmap for the development of its defense capabilities, guided by the principle of self-reliance (Rofii, 2023, p. 276). Law No. 16 of 2012 was passed by the Indonesian government to further strengthen the growth of the country's military industry. Goals outlined in Article 3 of this law include strengthening domestic manufacturing capabilities for defense systems, becoming self-sufficient in the production of security and defense equipment, and building robust and autonomous security and defense systems (Indonesian Ministry of Defense, 2012). Article 34 also states that the Ministry of Defense must give preference to defense equipment made in the country. The Ministry is directed to work with nations that can offer technology transfer as a component of the procurement process if local producers are unable to fulfill particular defense needs. As part of these guidelines, local content must be considered, offsets must account for at least 85% of the total procurement cost, trade offsets must be taken into account, and defense offsets or knowledge transfer must be considered (Riyadi and Dewi, 2022, p. 84). This approach reflects the government's commitment to fostering self-reliance in the defense sector while ensuring that international procurements contribute to the development of Indonesia's defense industry. These regulations underscore Indonesia's determination to build a self-sufficient defense sector, supported by collaborative research initiatives with allied nations, exemplified by its ongoing partnership with Türkiye.

The areas that contributed to the enhanced capabilities of both nations' defense industries were defined in detail by Law No. 19 of 2014 of the Republic of Indonesia, which dealt with the Agreement of Defense Industry Cooperation Between the Governments of Indonesia and Türkiye. Both nations agreed on a number of points, including the need for facilities, the development of a joint committee to encourage cooperation in the defense sector, the need to safeguard intellectual property, and the importance of

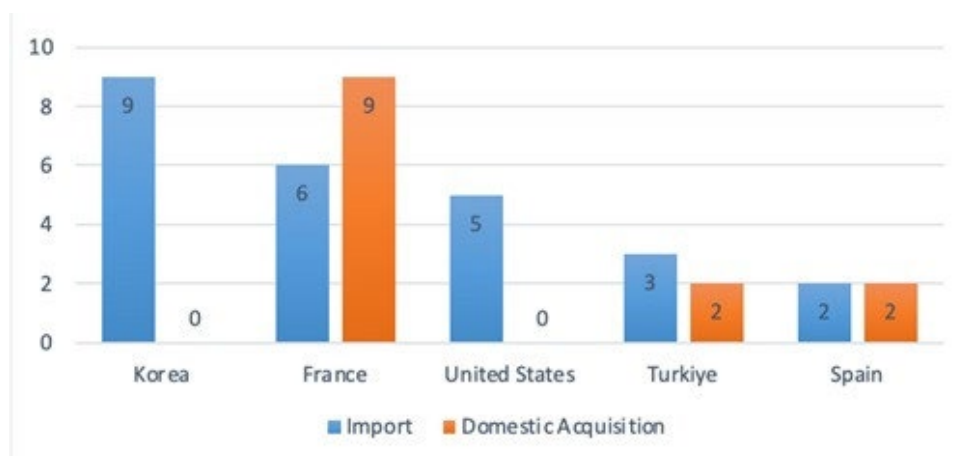
keeping all relevant documents, information, and materials secret. The parties made a commitment to prioritizing the interests, security, and integrity of each nation, with the understanding that disagreements would be settled peacefully through negotiations within the joint committee, with the goal of avoiding recourse to international courts and, if necessary, addressing them through diplomatic channels (Rofii, 2023, p. 278).

The partnership between Indonesia and Türkiye exemplifies the practical applications of defense diplomacy. Rooted in shared strategic interests, the collaboration has produced notable achievements such as the Tiger Tank (KAPLAN MT) and the unmanned aerial vehicle (UAV) programs. These project initiatives go beyond technological innovation, reflecting a strategic alignment focused on bolstering self-reliance and reducing dependence on Western defense systems. Regional distribution of the Kaplan/Tiger medium tanks is strategically divided, with Indonesia focusing on Asia and Türkiye targeting markets in the Middle East and Europe (Elisabeth et al., 2021, p. 251). Along with the common goal of attaining defense and security self-sufficiency for both nations, economic factors play a major role in driving this partnership. When it comes to manufacturing medium tanks in particular, these defense industry alliances are crucial to Indonesia's goal of attaining defense self-sufficiency. Likewise, the unmanned aerial vehicle (UAV) initiative signifies a significant advancement for Indonesia's aerospace sector. Türkiye's cutting-edge drone technology fills a critical gap in Indonesia's defense capabilities, particularly in surveillance and reconnaissance. However, the reliance on imported components highlights the need for Indonesia to invest further in developing domestic supply chains, ensuring sustainability and self-reliance.

Considering Indonesia's historical issues with scale instability and fluctuating defense budgets, maintaining cooperation might be challenging. Under President Prabowo, the defense sector has experienced a substantial budget increase, rising from 0.78 percent to 1.5 percent of gross domestic product. The increase will enable the Indonesian Military to enhance its armament, including via procurement and coproduction with Türkiye. Even though Türkiye does not rank as Indonesia's primary defense industry partner in terms of quantity. The DCA, if realized, will provide a robust basis for enhanced collaboration.

Table 2

Indonesia's Largest Defense Partners By Quantity of Projects 2015- 2024

Source: *Military Balance + IISS, 2025.*

Strengthening the partnership with Türkiye will allow Indonesia to diminish its dependence on Western nations, particularly the United States, which has the capacity to impose an arms embargo on any nation at any time under the Countering America's Adversaries Through Sanctions Act (CAATSA), thereby augmenting its strategic defense autonomy. Moreover, joint ventures between Indonesia and Türkiye in the defense sector and equipment production, utilizing both B2B and/or G2G frameworks, might

enhance extensive economic collaboration and prospects. Türkiye's adaptable approach to defense solutions facilitates tailored collaboration, fitting with Indonesia's specific defense requirements. Türkiye's readiness to actively participate in and endorse offset agreements with Indonesia will facilitate more profound collaboration.

By integrating Türkiye's advanced armored vehicle design expertise with Indonesia's manufacturing capabilities, this partnership enhances the defense industry's capabilities through technology transfer and capacity building. This synergy strengthens Indonesia's ability to produce advanced defense equipment and supports its long-term goal of defense autonomy. Indonesia's ability to produce defense systems on its own in the future is projected to be strengthened by joint production and development projects.

5. Conclusion

In an increasingly uncertain world marked by geopolitical complexities, nations must prepare for a broad spectrum of challenges, often requiring significant investments in defense and security. This dynamic has driven countries to prioritize reliable partnerships while enhancing domestic production, particularly in the defense sector. The growing defense cooperation between Indonesia and Türkiye exemplifies the strategic value of collaboration in strengthening national security and fostering regional stability.

Türkiye's defense companies have partnered with Indonesian counterparts, facilitating knowledge transfer and building trust. Despite geographical distance, both nations share mutual respect and strategic interests, making their collaboration a model for developing countries. Indonesia's strategic location, abundant resources, stable economy, and robust military position it as a key player in Southeast Asia, while Türkiye's commitment to this partnership underscores its recognition of Indonesia's pivotal role in the Indo-Pacific.

For Indonesia, advanced defense capabilities are essential to safeguarding sovereignty and promoting regional security. Leveraging technology transfer and prioritizing domestic production through this partnership, Indonesia enhances its deterrence capabilities, aligns with its foreign policy goals, and positions itself as a future player in the global arms market.

To make the most on the momentum of their close defense cooperation, both Indonesia and Türkiye must take certain factors into account. Firstly, in a progressively politicized global political landscape, both nations must uphold their dedication to being autonomous strategic entities within their own regions. In this manner, they can perpetuate the enhancement of their equipment and defensive capabilities without overtly opposing or aligning with a specific power. This stance will not only demonstrate how independent entities may retain their importance in a polarized environment, but also facilitate the advancement of bilateral relations. Secondly, drawing from past partnerships, Indonesia and Türkiye must dedicate themselves entirely to their alliance to guarantee that technological transfers, including co-development, may enhance both parties. Repeatedly, volatile funds and intricate bureaucratic procedures hindered Indonesia and its Korean partners from effectively realizing all stages of information sharing. The Defense Ministry must identify shortcomings and develop strategic action plans prior to pursuing additional collaboration. In this context, the potential for sustained, enduring relationships will become more judicious. In the forthcoming years, Indonesia and Türkiye must sustain their commitment to enduring collaboration. Facilitating both governments to autonomously adopt a nonaligned culture will be crucial for maintaining mutual trust between the parties.

Spanning critical areas such as research and development, tank production, software, and military training, the Indonesia-Türkiye defense partnership not only strengthens their domestic defense industries but also sets a precedent for strategic alliances that foster technological innovation and reduce import dependency. Beyond bilateral benefits, this collaboration contributes to regional stability

in the Indo-Pacific and demonstrates how developing nations can elevate their global standing through effective cooperation. Their partnership positions them as key players in fostering stability, leveraging Indonesia's role as a bridge to Southeast Asia and Türkiye's strategic access to Europe and beyond.

As influential regional powers and representatives of the Muslim world, Indonesia and Türkiye are uniquely positioned to shape peace and stability on a global scale. Deepening this partnership will open new opportunities to enhance their defense industries, expand geopolitical influence, and serve as a cornerstone of regional security and prosperity. This collaboration stands as a model for strategic alliances, advancing technological independence, national resilience, and mutual growth.

References

- Adyatama, E. (2020, January 8). *Jokowi: Jangan ragukan Natuna adalah Indonesia*. Tempo. <https://www.tempo.co/politik/jokowi-jangan-ragukan-natuna-adalah-indonesia-666688>
- Al-Fadhat, F., & Effendi, N. N. A. (2019). Kerjasama pertahanan Indonesia-Korea Selatan: Kedaulatan maritim dan transfer teknologi dalam pengadaan kapal selam DSME 209/1400. *Jurnal Ketahanan Nasional*, 25(3), 373. <https://doi.org/10.22146/jkn.48822>
- Antara News. (2023, February 4). *Indonesia inks defense cooperation action plan with Turkey*. Antara News. <https://en.antaranews.com/news/271779/indonesia-inks-defense-cooperation-action-plan-with-turkey>
- Asian Military Review. (2024, October 25). *Indonesian Turkish collaboration pursues next-generation APC development*. Asian Military Review. <https://www.asianmilitaryreview.cochm/2024/10/indonesian-turkish-collaboration-pursues-next-generation-apc-development/>
- Azizah, R. Z. H., Swastanto, Y., & Rudiawan, B. (2023). The national interests of Indonesia and Japan in the Indo-Pacific region and the defense cooperation of the two countries. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 10(2), 119-132. <https://ijmmu.com/index.php/ijmmu/article/view/4376>
- Banerjee, K., & Mackay, J. (2020). Communities of practice, impression management, and great power status: Military observers in the Russo-Japanese War. *European Journal of International Security*, 5(3), 274–293. <https://doi.org/10.1017/eis.2020.11>
- Breslin, S. (2010). *Regions and regionalism in world politics. Issues in 21st Century World Politics*. London: Palgrave Macmillan.
- Chang, J. Y., & Jenne, N. (2020). Velvet fists: The paradox of defense diplomacy in Southeast Asia. *European Journal of International Security*, 5(3), 332–349. <https://doi.org/10.1017/eis.2020.16>
- Cottey, A., & Forster, A. (2004). *Reshaping defense diplomacy: New roles for military cooperation and assistance*. Routledge. <https://doi.org/10.1080/714027950>
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). Sage Publications.
- Da Costa, G. (2024, December 24). *Indonesia advancing role in Southeast Asia's defense vision*. Indo-Pacific Defense Forum. <https://ipdefenseforum.com/2024/12/indonesia-advancing-role-in-southeast-asias-defense-vision/>
- Daily Sabah. (2022, November 3). *Türkiye to export long-range artillery missile Khan to Indonesia*. Daily Sabah. <https://www.dailysabah.com/business/defense/turkiye-to-export-long-range-artillery-missile-khan-to-indonesia>
- Elisabeth, S. Y., Sumarlan, S., Prasetyo, T. B., & Hutaeruk, J. (2021). Indonesia's defense diplomacy in joint production of Harimau medium tank between Indonesia-Turkey. *Jurnal Pertahanan: Media Informasi tentang Kajian & Strategi Pertahanan yang Mengedepankan Identity, Nasionalism & Integrity*, 7(2), 243–253. <http://dx.doi.org/10.33172/jp.v7i2.1241>
- Farmonaut. (2025, January 21). *Quad alliance strengthens Indo-Pacific security: Australia's role in AUKUS and defense cooperation*. Farmonaut. <https://farmonaut.com/asia/quad-alliance-strengthens-indo-pacific-security-australias-role-in-aukus-and-defense-cooperation/>

- FNSS. (2022, March 15). *FNSS completed the serial production: KAPLAN MT medium tank platforms are on their way to Indonesia*. FNSS. <https://www.fnss.com.tr/en/media/news/fnss-completed-serial-production-kaplan-mt-medium-tank-platforms-are-their-way-indonesia-1430>
- Gindarsah, I., & Priamarizki, A. (2015). *Indonesia's maritime doctrine and security concerns*. S. Rajaratnam School of International Studies. <http://www.jstor.org/stable/resrep05869>
- Gindarsah, I., & Priamarizki, A. (2015). *Politics, security, and defense in Indonesia: The pursuit of strategic autonomy*. In *Indonesia's ascent*. Springer. https://doi.org/10.1057/9781137397416_7
- Güler, M. A. (2024, September 06). *Türkiye and Indonesia rise as new defense duo*. Daily Sabah. <https://www.dailysabah.com/opinion/op-ed/turkiye-and-indonesia-rise-as-new-defense-duo>
- Hills, A. (2000). Defense diplomacy and security sector reform. *Contemporary Security Policy*, 21(1), 46–67. <https://doi.org/10.1080/13523260008404244>
- İletişim Başkanlığı. (2023, August 4). *Endonezya Savunma Bakanlığı Türkiye'den 12 adet SİHA satın aldı*. İletişim Başkanlığı. https://www.iletisim.gov.tr/turkce/dis_basinda_turkiye/detay/endonezya-savunma-bakanligi-turkiyeden-12-adet-siha-satin-aldi
- İletişim Başkanlığı. (2024, November 18). *Türkiye ve Endonezya savunma sanayii iş birliğini güçlendiriyor*. İletişim Başkanlığı. https://www.iletisim.gov.tr/turkce/dis_basinda_turkiye/detay/turkiye-ve-endonezya-savunma-sanayii-is-birligini-guclendiriyor
- Indonesian Defense Ministry. (2022, April 1). *Defense Minister Prabowo meets Turkish Ambassador to discuss strengthening defense industry cooperation*. Indonesian Defense Ministry. <https://www.kemhan.go.id/2022/04/01/menhan-prabowo-bertemu-dubes-turki-bahas-peningkatan-kerja-sama-industri-pertahanan.html>
- Indonesian Defense Ministry. (2022, November 14). *Defense Minister Prabowo leads Indonesia-Türkiye bilateral meeting and signing of 7 MOUs*. Indonesian Defense Ministry. <https://www.kemhan.go.id/2022/11/14/menhan-prabowo-pimpin-pertemuan-bilateral-ri-turki-dan-penandatanganan-7-mou.html>
- Indonesian Defense Ministry. (2023, February 4). *Defense Minister Prabowo visits Turkish Defense Minister, signs defense cooperation action plan*. Indonesian Defense Ministry. <https://www.kemhan.go.id/2023/02/04/menhan-prabowo-kunjungi-menhan-turki-tandatangani-rencana-aksi-kerja-sama-pertahanan.html>
- Indonesian Defense Ministry. (2023, July 15). *Defense Minister Prabowo receives visit from Turkish Foreign Minister to discuss defense cooperation*. Indonesian Defense Ministry. <https://www.kemhan.go.id/2023/07/15/menhan-prabowo-terima-kunjungan-menlu-turki-bahas-kerja-sama-pertahanan.html>
- Indonesian Defense Ministry. (2023, July 20). *The 16th International Defense Industry Fair (IDEF) 2023, July 25–28, 2023, at TUYAP Fair Convention & Congress, Istanbul, Türkiye*. Indonesian Defense Ministry. <https://www.kemhan.go.id/pothan/2023/07/28/the-16th-international-defense-industry-fair-idef-2023-tanggal-25-28-juli-2023-di-tuyap-fair-convention-congress-istanbul-turkiye.html>
- Indonesian Embassy. (2024, July 5). *To Türkiye: Indonesian Deputy Defense Minister strengthens strategic partnership in the defense sector*. Indonesian Embassy. <https://www.kemlu.go.id/ankara/berita/ke-turki,-wamenhan-ri-perkuat-kemitraan-strategis-di-sektor-pertahanan?type=publication>

- Indonesian Ministry of Defense. (2012). Peraturan Menteri Pertahanan Republik Indonesia Nomor 26 Tahun 2012 tentang Rencana Strategis Pertahanan Negara Tahun 2010-2014. Indonesia.
- Indonesian Ministry of Defense. (2014). Law of the Republic of Indonesia Number 19 concerning the Agreement of Defense Industry Cooperation Between the Government of Indonesia and the Government of Türkiye. Indonesia.
- Indonesian Foreign Affairs Ministry. (2019). *Annual Press Statement of the Minister of Foreign Affairs of the Republic of Indonesia*. The Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Indonesia. <https://kemlu.go.id/portal/id/read/55/pidato/pernyataan-pers-tahunan-menteri-luar-negeri-ri-tahun-2019>
- Invest in Turkey. (2024, October 25). *President Erdoğan highlights Turkey's defense and aerospace growth at SAHA Expo 2024*. Invest in Turkey. <https://www.invest.gov.tr/en/news/news-from-turkey/pages/president-erdogan-highlights-turkiyes-defense-aerospace-growth-at-saha-expo-2024.aspx>
- Kasım, K. (2023). Türkiye-Indonesia relations in the framework of Türkiye's Southeast Asia policy. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 21(49), 608-626. <https://doi.org/10.35408/comuybd.1313164>
- Kim, J. (2015). Territorial disputes in the South China Sea: Implications for security in Asia and beyond. *Strategic Studies Quarterly*, 9(2), 107–141. <http://www.jstor.org/stable/26271078>
- Laksmana, E. A. (2011). *Defense diplomacy in Southeast Asia: Trends, prospects, and challenges*. In *From 'boots' to 'brogues' (The rise of defense diplomacy in Southeast Asia)*. S. Rajaratnam School of International Studies. <http://www.jstor.org/stable/resrep05908.10>
- Luerdi, L., & Marisa, H. (2020). *Determinants of Indonesia's defense technology cooperation with Turkey: A decision-making perspective*. Proceedings of the Second International Conference on Social, Economy, Education and Humanity - ICoSEEH, 440–445. <https://doi.org/10.5220/0009370304400445>
- MacGillivray, I. (2016). *Turkey's defense industry: A burgeoning global business*. Global Business Reports: Turkey Aerospace and Defense. <https://www.gbreports.com/publication/turkey-aerospace>
- Ministry of Defense. (2015). *Indonesian defense white paper*. Jakarta: Ministry of Defense.
- Military Balance (2025). *Indonesia's largest defense partners by quantity of projects (2015–2024)*. International Institute for Strategic Studies (IISS).
- Move2Turkey News. (2022, April 2025). *Indonesia: We will strengthen our cooperation with Turkey*. Move2Turkey News. <https://move2turkey.com/indonesia-we-will-strengthen-our-cooperation-with-turkey-in-the-field-of-defense-industries/>
- Nutcherlein, D. E. (1979). The concept of national interest: A time for a new approach. *Orbis: A Journal of World Affairs*, 23(1), 248.
- Ozberk, T. (2022, November 8). *Havelsan to outfit Indonesian patrol boats with ADVENT CMS*. Naval News. <https://www.navalnews.com/naval-news/2022/11/havelsan-to-outfit-indonesian-patrol-boats-with-advent-cms/>
- Özlü, H. (2022). The foundation and development of Turkey's defense industry in the context of national security strategy. *Perceptions: Journal of International Affairs*, 26(2), 216-240.
- Parameswaran, P. (2017, September 12). *Where are Indonesia-Turkey military ties?* The Diplomat. <https://thediplomat.com/2017/09/where-are-indonesia-turkey-military-ties/>

- Presidency of the Republic of Turkey. (2025, March 16). *Joint statement from the leaders of the Republic of Türkiye and the Republic of Indonesia*. Presidency of the Republic of Turkey. <https://www.iletisim.gov.tr/english/haberler/detay/joint-statement-from-the-leaders-of-the-republic-of-turkiye-and-the-republic-of-indonesia>
- Reditya, T. H. (2022, August 5). *Tak main-main, kunjungan Ketua DPR AS ke Taiwan dibalas sanksi China*. Kompas. <https://www.kompas.com/global/read/2022/08/05/213000870/tak-main-main-kunjungan-ketua-dpr-as-ke-taiwan-dibalas-sanksi-china>
- Riyadi, F. A., & Dewi, I. M. (2022). The role of defense diplomacy for the development of the Indonesian defense industry. *Jurnal Ekonomi, Bisnis & Entrepreneurship*, 16, 80-91. <https://doi.org/10.55208/6nyv7113>
- Rofii, M. S. (2023). *Striving for independence in the defense industry: Traces of the Indonesian-Turkish partnership in the 21st century*. In *Metamorphosis of Turkish foreign policy in the 21st century: Opportunities and challenges (Chap. 14)*. United Kingdom: Lexington Books.
- Shekhar, V., & Liow, J. C. (2014). *Indonesia as a maritime power: Jokowi's vision, strategies, and obstacles ahead*. Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/indonesia-as-a-maritime-power-jokowis-vision-strategies-and-obstacles-ahead/>
- Smith, J., & Werman, A. (2016, October 14). *Assessing US-India defense relations: The technological handshake*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2016/10/assessing-us-india-defense-relations-the-technological-handshake/>
- Sudarsono, B. P., Mahroza, J., & D.W., S. (2018). *Indonesia defense diplomacy in achieving national interest*. <https://doi.org/10.33172/jpbh.v8i3.450>
- Syawfi, I. (2009). *Aktifitas Diplomasi Pertahanan Indonesia dalam Pemenuhan Tujuan-Tujuan Pertahanan Negara: 2003-2008 [Indonesia's Defense Diplomacy for Achieving State Defense Objectives]*. [Master's thesis, University of Indonesia]. <https://lib.ui.ac.id/detail?id=123396&lokasi=lokal>
- The Maritime Executive. (2017, July 16). *Indonesia renames its portion of the S. China Sea*. The Maritime Executive. <https://www.maritime-executive.com/article/indonesia-renames-its-portion-of-the-s-china-sea>
- The Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Indonesia. (2019, January 10). *Pernyataan pers tahunan Menteri Luar Negeri Republik Indonesia tahun 2019*. The Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Indonesia. <https://kemlu.go.id/portal/id/read/55/pidato/ Pernyataan-pers-tahunan-menteri-luar-negeri-ri-tahun-2019>
- Turkish Ministry of Foreign Affairs. (n.d.). *Asia: A new initiative*. Turkish Ministry of Foreign Affairs. <https://www.mfa.gov.tr/asia-anew-initiative.en.mfa>
- Turkish Ministry of Foreign Affairs. (n.d.). *Türkiye-NATO: Together for peace and security for 60 years*. Turkish Ministry of Foreign Affairs. <https://www.mfa.gov.tr/turkey-nato-together-for-peace-and-security-since60-years.en.mfa>
- Turkish Exporters Assembly. (2003). *Endonezya ile ilgili raporlar ve bilgi notları. Turkish Exporters Assembly*. <https://tim.org.tr/tr/raporlar-bilgi-notlari?q=Endonezya&p=0>
- Winger, G. (2014). *The velvet gauntlet: A theory of defense diplomacy*. In A. Lisiak & N. Smolenski (Eds.), *What do ideas do?* (Vol. 33). Vienna: IWM Junior Visiting Fellows' Conferences. <https://www.iwm.at/publications/5-junior-visiting-fellows-conferences/vol-xxxiii/the-velvet-gauntlet/>

Yani, Y. M. (2009). Change and continuity in Indonesian foreign policy. *Sosiohumaniora*, 11(1), 1.
<https://doi.org/10.24198/sosiohumaniora.v11i1.5575>

Article Information Form

Conflict of Interest Disclosure: No potential conflict of interest was declared by the author.

Plagiarism Statement: This article has been scanned by iThenticate.

Türkiye’de Eğitim Gören Taylandlı Öğrencilerin Karar Verme Sürecinde Yumuşak Güç Etkileri

The Effects of Soft Power on the Decision-Making Process of Thai Students Studying in Türkiye

Muslim Langputeh

Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans
Öğrencisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı,
Sakarya, Türkiye,
muslim.langputeh1@ogr.sakarya.edu.tr
ror.org/04ttwnw109

Geliş Tarihi/Received: 10.02.2025
Kabul Tarihi/Accepted: 27.03.2025
Yayınlanma Tarihi/ Available Online:
31.03.2025

Öz: Bu araştırma, Türkiye’de eğitim gören Taylandlı öğrencilerin Türkiye’yi tercih etme kararlarında yumuşak gücün etkilerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel yöntem araştırma tasarımı kullanılmıştır. Bu çalışma, 10 katılımcıyla yapılan derinlemesine görüşmelerden elde edilen verilere dayanmaktadır. Bu araştırma, Taylandlı öğrencilerin Türkiye’deki eğitim deneyimlerini üç temel boyut üzerinden incelemektedir: Karar verme süreci, Türkiye’nin yumuşak gücünün etkisi ve entegrasyon deneyimleridir. Araştırma bulguları, Taylandlı öğrencilerin Türkiye’yi seçmelerinde kültürel ve eğitimsel faktörlerin yanı sıra Türkiye’nin tarihi mirası ve Osmanlı geçmişine olan ilginin önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Türkiye Bursları gibi eğitim fırsatları ve Türkiye’nin kültürel diplomasi stratejileri, öğrencilerin kararlarını pekiştiren faktörler arasında yer almaktadır. Türkiye’nin İslam kültürü, insan hakları politikaları ve sosyal medya kullanımının, öğrencilerin Türkiye’ye olan ilgisini artırdığı bulunmuştur. Ancak, dil engelleri ve kültürel uyum zorlukları, öğrencilerin karşılaştığı başlıca zorluklar olmuştur. Sonuç olarak, Türkiye’nin sunduğu dini, kültürel ve eğitimsel imkânlar, Taylandlı öğrencilerin eğitim süreçlerini şekillendirirken, Türkiye ile Tayland arasındaki kültürel bağların güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Yumuşak güç stratejileri, uzun vadede bu ilişkilerin derinleşmesine olanak tanıyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Tayland, Yumuşak Güç, Öğrenci, Entegrasyon

Abstract: This study aims to examine the influence of soft power on the decision-making process of Thai students in choosing to study in Türkiye. The research employs a qualitative methodology, based on data obtained from in-depth interviews with 10 participants. The study explores Thai students' educational experiences in Türkiye through three main dimensions: the decision-making process, the impact of Türkiye's soft power, and integration experiences. The findings indicate that cultural and educational factors, alongside an interest in Türkiye's historical heritage and Ottoman past, significantly influence Thai students' decision to study in Türkiye. Additionally, educational opportunities, such as the Türkiye Scholarships, and Türkiye's cultural diplomacy strategies, are pivotal factors that reinforce students' choices. The role of Türkiye's Islamic culture, human rights policies, and social media usage has been found to further enhance Thai students' interest in the country. However, language barriers and cultural adaptation challenges remain the primary difficulties encountered by students. In conclusion, Türkiye's religious, cultural, and educational offerings shape Thai students' academic experiences and contribute to strengthening cultural ties between Türkiye and Thailand. Soft power strategies are expected to foster the deepening of these relationships in the long term.

Keywords: Türkiye, Thailand, Soft Power, Student, Integration

Extended Abstract

This study originates from a general curiosity about the increasing number of Thai students in Türkiye each year and their growing interest and efforts in applying for scholarships or exploring alternative pathways to study in Türkiye. The central question guiding this research is what factors attract Thai students to pursue education in Türkiye and the underlying reasons that influence their decision-making process. If one of the most significant factors in Thai students' preference for Türkiye is the country's soft power policies, this study specifically examines Türkiye's policies and strategies in this area, as well as the tools and methods employed. Additionally, the study explores Thai students' expectations upon arriving in Türkiye and their adaptation processes, providing an important

Cite as (APA 7): Langputeh, M. (2025). Türkiye’de eğitim gören Taylandlı öğrencilerin karar verme sürecinde yumuşak güç etkileri. *Journal of Migration and Political Studies*, 3(1), 21-41. <https://doi.org/10.69510/mipos.1637097>

opportunity to investigate this subject in depth. The research aims to analyze the impact of Türkiye's soft power on Thai students' decision-making processes regarding studying in Türkiye and their integration experiences in the country. A qualitative research design was adopted, and data were collected through in-depth interviews with ten Thai students currently studying in Türkiye. The participants, aged between 19 and 26, include both undergraduate and graduate students. This study examines Thai students' educational experiences in Türkiye through three key dimensions: the decision-making process, the influence of Türkiye's soft power, and integration experiences.

The first dimension investigates the reasons behind students' choice of Türkiye, the factors influencing their decision, and the challenges encountered during the decision-making process. It also explores their motivations, expectations, and prior knowledge about Türkiye. The second dimension focuses on the impact of Türkiye's soft power strategies, analyzing the policies implemented to attract international students, cultural promotion activities, and educational collaborations. The third dimension examines the integration experiences of Thai students in Türkiye, including the challenges they face and how they navigate cultural and linguistic differences. The findings indicate that Türkiye's cultural heritage, historical significance, and Islamic values play a crucial role in attracting Thai students. Türkiye's soft power strategies, particularly in the field of education, have successfully drawn Thai students to the country. Moreover, Türkiye's cultural diplomacy and policies promoting Islamic values have been influential in their decision-making process. However, in terms of integration, Thai students have encountered challenges such as language barriers and cultural differences. Nevertheless, they have been able to cope with these difficulties through participation in social activities and the hospitality of the Turkish people.

Based on these findings, this study provides guidance on measures that can be taken to enhance Türkiye's appeal in the field of international education and foster intercultural understanding. Furthermore, it establishes a foundation for evaluating and improving the effectiveness of Türkiye's soft power policies. Recommendations include enhancing language education programs, expanding cultural adaptation initiatives, providing financial support, and strengthening opportunities for volunteer engagement. Additionally, future research is encouraged to compare the experiences of students from different countries and assess the effectiveness of Türkiye's public diplomacy strategies.

1. Giriş

Türkler ve Taylandlılar arasında geçmişten günümüze uzanan uzun bir ilişki bulunmaktadır. Bu bağ, Osmanlı İmparatorluğu ve Tayland'ın Ayutthaya Krallığı dönemlerine kadar uzanmaktadır. Ancak, tarihsel belgelerle net bir şekilde kayıt altına alınan dönem, özellikle her iki bölgenin de dünyadaki değişimlere ayak uydurmak amacıyla kendilerini geliştirme çabaları içerisinde bulunduğu 19. yüzyıldır (Peacock & Kadı, 2017, ss. 29-31). Bu dönemde, sömürgecilik faaliyetlerinin etkisiyle iki taraf arasında üst düzey ziyaretler gerçekleşmiş ve bu etkileşimler, 1958 yılında iki ülke arasında resmî diplomatik ilişkilerin tesis edilmesine kadar önemli bir köprü vazifesi görmüştür (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, 2022).

Bu dönüm noktası, iki ülke arasındaki ilişkilerin resmî düzeyde gelişmesine olanak sağlamıştır. Tarih boyunca Türkiye ile Tayland arasında uzun süredir devam eden bir ilişki bulunmaktadır. İki ülke arasındaki uluslararası ilişkiler, modern dünyada hızla ilerleyerek olumlu bir yönde gelişmiştir. 2000 yılından itibaren bu ilişki için birçok fırsat ve çeşitli zorluklar bulunmaktadır. İki ülkenin daha iyi ilişkiler sahip olabilmesi için coğrafi ve kültürel farkların azaltılması, iki ülkenin halkları arasındaki karşılıklı anlayışı artıracaktır. Bu da ekonomi, ticaret, turizm ve bilgi ile teknoloji değişimi gibi alanlardaki iş birliğinin genişlemesine katkı sağlayacaktır. Halklar arasındaki etkileşimi artıracak faaliyetler, Türkiye ile Tayland arasındaki yakın ve sürdürülebilir ilişkilerin anahtarı olacaktır (Sattar, Koma & Plaipon, 2023, s. 98).

Türkiye, uluslararası öğrencilerle ilgili politikaları 1990'lı yıllarda şekillendirmeye başlamıştır. Son yıllarda, yükseköğretim kurumlarındaki iyileştirmeler (akademik personel ve araştırma merkezi artışı) ve uygulanan politikalar (üniversite sayısının artırılması) sayesinde, yakın coğrafyadaki siyasi gelişmelerin etkisiyle, Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayıları önemli ölçüde yükselmiştir (Tekin, 2022). Türkiye'nin bu politikaları başlatmış olmasına rağmen, Tayland hükümeti ve Tayland Dışişleri Bakanlığı, bu raporda belirtilen engeller nedeniyle, Türk üniversitelerini Taylandlılar için bir eğitim seçeneği olarak henüz yeterince teşvik etmemiştir. Netnapa Kongsri'nin "Türkiye: Güney Sınır Eyaletlerinden Gelen Taylandlı Müslüman Öğrenciler İçin Bir Eğitim Alternatifi" başlıklı bireysel çalışma raporunda, Tayland Dışişleri Bakanlığı'nın Türkiye'yi Taylandlı Müslüman öğrenciler için bir eğitim destinasyonu olarak teşvik etme sürecinde karşılaştığı zorluklar ele alınmaktadır. Raporda, Dışişleri Bakanlığı'nın doğrudan yurtdışında eğitim teşvik politikasını yürüten ana kurum olmadığı ve bu durumun bakanlığın bu alandaki rolünü sınırladığı vurgulanmaktadır. Türkiye'nin eğitim alanındaki potansiyeli kabul edilse de, bakanlık yalnızca Taylandlı Müslüman öğrencilerin yurtdışındaki eğitim stratejisini destekleyici bir unsur olarak yer almakta, dolayısıyla belirli bir ülkenin öncelikli olarak teşvik edilmesi öngörülmemektedir. Bu nedenle, Türkiye de Taylandlı Müslüman öğrenciler için özellikle desteklenen bir eğitim destinasyonu olarak belirlenmemiştir. Bu durum, özellikle güney sınır eyaletlerinden gelen öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerini kolaylaştıracak sistematik bir destek mekanizmasının eksikliğine yol açmaktadır. Ayrıca, Ankara Büyükelçiliği'nin desteğiyle 2012 yılında kurulan Türkiye'deki Taylandlı Öğrenciler Derneği'nin hâlâ gelişim sürecinde olduğu ve henüz Türkiye'nin eğitim sisteminin avantajlarını tanıtmaya ile Taylandlı Müslüman öğrencilerin ilgisini çekme konusunda tam anlamıyla etkili bir iletişim kanalı haline gelemediği belirtilmektedir (Kongsri, 2014).

İki ülke arasındaki ilişkilerin çeşitli yönlerden gelişmesiyle birlikte, eğitim alanındaki önemi de giderek daha fazla fark edilmeye başlanmıştır. Aynı dönemde, medya araçlarının gelişiminin bir sonucu olarak Türkiye'deki Taylandlı Öğrenciler Derneği, Türkiye hakkında bilgi paylaşımı ve Türkiye hükümet burslarıyla ilgili haberleri aktarma konusunda daha aktif bir rol üstlenmeye başlamıştır. Günümüzde Türkiye'de yaşayan Taylandlıların sayısı yaklaşık 1.300 kişidir ve bunların yaklaşık 179'u öğrencidir (Ministry of Foreign Affairs, 2024). 2000 yılından itibaren Türkiye'nin değişen politikaları, dönemin evrimiyle birlikte, bu değişimin bize daha geniş bir perspektif sunmasına yardımcı olacak bir faktör olmuştur. Bu değişimler, Türkiye ve Tayland arasındaki ilişkilerin halk merkezli diplomasi ve kültürel etkileşimle derinleşmesi için yeni fırsatlar sunmaktadır.

Günümüzde iletişim ve diplomasi, küreselleşme ile birlikte büyük bir değişim sürecinden geçmektedir. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde yaşanan gelişmeler ve teknolojik ilerlemeler, diplomasiyi yalnızca devletlerarası ilişkilerle sınırlı kalmayıp, devletlerin halklarla doğrudan iletişim kurmasına imkân tanıyan bir yapıya evrilmesini sağlamıştır (Göksu, 2023). Bu çerçevede kamu diplomasisi, bir ülkenin yumuşak güç unsurlarını kullanarak uluslararası alanda olumlu bir imaj oluşturmaya ve diğer ülkelerle uzun vadeli, yapıcı ilişkiler geliştirmeyi amaçlayan stratejik bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Kamu diplomasisi, yalnızca yabancı toplumlarla iletişim kurmakla sınırlı kalmaz; aynı zamanda kültürel, akademik ve sosyal etkileşimler aracılığıyla kalıcı ve derin bağların oluşmasına da katkıda bulunmaktadır (Usul & Yaylacı, 2020).

Yumuşak gücün etkili bir şekilde uygulanmasında kamu diplomasisi belirleyici bir rol üstlenmekte ve ülkeler arasındaki uzun vadeli işbirliklerinin temelini oluşturmaktadır. Özellikle kültürel, akademik ve sosyal alanlardaki etkileşimler, yumuşak gücün somut araçları olarak ön plana çıkmaktadır. Uluslararası ilişkilerde bir ülkenin başka bir ülkeyi zorlamadan veya doğrudan tehdit etmeksizin kabul edilen ve hoş karşılanan unsurlarla etkileme çabası önemli bir stratejik araçtır. Joseph Nye'in tanımladığı bu kavram, "yumuşak güç" olarak adlandırılmaktadır. Dünya genelinde birçok ülke, büyük güçler de dahil olmak üzere, askerî ve siyasi gücün yanı sıra bu yumuşak gücü de kullanarak küresel güç statüsüne ulaşmaya çalışmaktadır. Yumuşak gücün etkin bir şekilde kullanılmasının temel itici unsurları ise kültür, siyasi değerler ve dış politika uygulamalarıdır (Nye, 2004, s. 11). Türkiye'nin Tayland'a doğrudan yumuşak

güç yaratmak amacıyla çeşitli koşulları destekleyip teşvik eden bir politika izlediği açıkça görülmektedir. Örneğin, kültür alanında Bangkok'ta Yunus Emre Enstitüsü'nün açılması, Türkiye'nin uzun tarihi kültürel değerlerine verdiği önemi ve dil öğrenimi yoluyla bilgi ve deneyim aktarma kararlılığını göstermektedir. Bu, aynı zamanda bu alanda yumuşak gücü güçlendirmeye yönelik bir adımdır (Yunus Emre Enstitüsü, 2024). Siyasi değerler açısından, Türkiye, dünya sahnesinde belirgin bir rol oynayan Cumhurbaşkanı'nın liderliğinde net ve güçlü bir tutum sergilemektedir. Bu tutum sadece Müslüman dünyasında değil, tüm dünyada adaletin sağlanması açısından da etkili olmuştur. Örneğin, İnsani Yardım Vakfı (İHH) gibi insani yardım kuruluşları aracılığıyla Tayland'da yetim çocuklar için okul açan Şehit Ömer Halisdemir Okulu buna bir örnektir (İnsani Yardım Vakfı, 2018). Son unsur olarak, Türkiye'nin dış politikasında doğru bir duruş sergileyerek, mağdur edilenlere sürekli destek verme vurgusu, adaletin teşvik edilmesi ve başkalarına yardım edilmesi konusundaki kararlılığını ortaya koymaktadır. Bunlar, Türkiye'nin küresel ölçekte güçlü bir yumuşak güç oluşturma açısından önemli bir avantajıdır. Araştırmaya başlamadan önce yapılan ön gözlemler doğrultusunda, Türkiye'nin sahip olduğu ve Tayland'daki insanların algısına yansıyan üç yumuşak güç unsuru, önemli bir etkiye ve belirleyici bir faktöre sahiptir. Bu unsurlar, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim alma kararlarını şekillendirmede önemli bir rol oynayarak, yumuşak gücün etkili bir unsur olarak değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Uluslararası öğrencilere sunduğu olanaklarla şekillenen kamu diplomasisi stratejilerinin somut bir yansımaları oluşturmaktadır. Taylandlı öğrencilerin Türkiye'deki deneyimleri, bu stratejilerin kültürel ve akademik alandaki etkilerini değerlendirmek için anlamlı bir çerçeve sunmaktadır. 2000 yılından itibaren, Türkiye bu üç unsura da büyük ölçüde odaklanmış ve özellikle kültürel alanda insanları cezbetme konusunda belirgin bir başarı göstermiştir. Ayrıca, değişen siyasi değerler ve barış temeline dayalı bir dış politika izleyerek, Türkiye, uluslararası ilişkilerde daha açık ve etkili bir oyuncu olma yolunda önemli adımlar atmıştır. Günümüzde Türkiye, yumuşak güce büyük önem vermekte ve özellikle eğitim alanında bu gücü kullanmaya çalışmaktadır. Türkiye, yabancı öğrencileri ülkeye çekebilmek için çeşitli burslar ve fırsatlar sunarak eğitim yoluyla bu hedefe ulaşmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'de eğitim gören Taylandlı öğrencilerin karar verme süreçleri ve entegrasyon deneyimleri, Türkiye'nin yumuşak güç ve kamu diplomasisi stratejilerinin etkilerini anlamak açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Kamu diplomasisini ele almadan önce diplomasi'nin dönüşüm sürecini gözden geçirmek gerekmektedir. Diplomasi, uluslararası aktörlerin şiddete başvurmadan uluslararası ilişkileri yönetmek ve yönlendirmek amacıyla kullandıkları bir süreçtir. Bu aktörler; devletler, uluslararası kuruluşlar veya küresel düzeyde etkili gruplar olabilir. Geleneksel diplomasi, hükümetler arası resmi iletişime odaklanırken, kamu diplomasisi doğrudan yabancı halklarla etkileşim kurarak uluslararası politikalar için anlayış ve destek oluşturmaya amaçlar. Zamanla, dijital teknoloji ve internetin sağladığı anlık iletişim imkânları sayesinde kamu diplomasisi dönüşüm geçirmiş ve "yeni kamu diplomasisi" kavramı ortaya çıkmıştır. Bu yeni yaklaşım, sivil toplum kuruluşları (STK'lar) gibi aktörlerin artan rolüyle bireyler arasındaki ilişkileri güçlendirmeye odaklanırken, tek yönlü bilgi aktarımı yerine karşılıklı etkileşimi teşvik eder. Aynı zamanda, "yumuşak güç" ve "marka oluşturma" stratejileriyle olumlu bir imaj yaratmayı ve yabancı halkların aktif katılımını sağlamayı hedefler (Cull, 2009, ss. 12-13).

Kamu diplomasisi, karşılıklı iletişim ve etkileşimi öngören dinamik ve çok boyutlu bir süreçtir. Bu süreç, hedef grupları dinlemek, önceliklerini belirlemek, konuşmak kadar dinlemek, anlamak kadar açıklamak ve bilgilendirmek kadar iletişim kurmak gibi unsurları içerir. İbrahim Kalın, kamu diplomasisini kültürel, sosyal ve politik etkileşimlerle bir ülkenin imajını güçlendirme çabası olarak tanımlar. Bu süreçte sivil toplum, akademik çevreler ve bireylerin katkısı büyük önem taşıırken, Türkiye'nin kültürel ve dini bağlamda gerçekleştirdiği çalışmalar yumuşak güç stratejisinin bir parçasıdır (Kalın, 2011, s. 12). William Rugh ise, kamu diplomasisinin devletlerin ulusal çıkarlarını ve politikalarını uluslararası kamuoyuna tanıtmaya süreci olduğunu belirtir. Rugh'a göre, bu süreçte medya ve kitle iletişim araçlarının

rolü büyüktür ve yalnızca hükümetler değil, akademik ve sivil toplum kuruluşları da bu sürece katkı sağlar (Rugh, 2014. ss. 13-19). Türkiye'nin eğitim ve kültürel diplomasi stratejilerinin Taylandlı öğrencilerin karar verme süreçleri üzerindeki etkilerini daha derinlemesine anlamak, kamu diplomasisi alanında önemli bir araştırma konusu oluşturmaktadır. Taylandlı öğrencilerin eğitim tercihleri, Türkiye'nin dış politika ve yumuşak güç stratejilerinden büyük ölçüde etkilenmektedir. Türkiye'nin eğitim alanındaki politikaları, kültürel ve akademik ilişkiler aracılığıyla Tayland'daki kamuoyunu etkilemekte ve öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerinde belirleyici bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bu süreç, yalnızca bireysel kararlar değil, aynı zamanda iki ülke arasındaki kültürel ve diplomatik bağların güçlenmesine de katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme sebeplerinin incelenmesi, kamu diplomasisi stratejilerinin uluslararası eğitimdeki rolünü anlamak için önemli bir fırsat sunmaktadır.

Türkiye'nin kamu diplomasisi stratejisi, özellikle İslam dünyası ve kültürel yakınlık bağlamında büyük bir önem taşımaktadır. Tayland'dan gelen Müslüman öğrenciler, Türkiye'nin kültürel değerlerine ve eğitim sistemine daha kolay uyum sağlayabilmektedir. Kültürel yakınlık, bu öğrenciler için Türkiye'yi cazip hale getiren bir unsur olurken, Türkiye'nin kamu diplomasisi de bu öğrenci grubunu cezbetmede etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır. Ancak bu durum, özellikle Tayland'daki Müslüman topluluk için geçerli olabilir. Ülke genelini ele aldığımızda, Tayland nüfusunun büyük çoğunluğunun Budist olduğu unutulmamalıdır. Budist Taylandlılar, Türkiye'yi genellikle turizm aracılığıyla tanımakta ve Türkiye ile olan ilişkileri farklı bir bağlamda geliştirmektedir. Öte yandan Taylandlı Müslümanlar, İslami kültürel geçmişe sahip olduklarından Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerinden daha fazla etkilenme eğilimindedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin kamu diplomasisinin Taylandlı Müslümanlar üzerinde, Budist Taylandlılara kıyasla daha güçlü bir etki yarattığı söylenebilir. Türkiye'nin eğitim yoluyla yumuşak gücünü pekiştirme çabaları, Türkiye'nin kamu diplomasisi ve yumuşak güç stratejileri çerçevesinde, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim alma süreçlerine nasıl yönlendirildiği önemli bir araştırma konusu olarak öne çıkmaktadır. Türkiye'nin her yıl sunduğu burs programları, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye olan ilgisini artıran temel politikalar arasında yer alsa da bu öğrencilerin Türkiye'ye geldikten sonra edindikleri tarihî ve kültürel bilgiler ile akademik deneyimler, yeni adayların karar alma süreçlerinde de belirleyici bir faktör olmaktadır. Türkiye'nin kamu diplomasisi bağlamında değerlendirdiğimizde, Taylandlı öğrenciler arasında oluşturulan bu bilgi ve deneyim aktarımı, doğrudan kamu diplomasisinin önemli bir unsuru olan "insandan insana diplomasi" yaklaşımını yansıtmaktadır. Daha önce Türkiye'de eğitim almış öğrencilerin, hem burs programlarına hem de Türkiye'nin sunduğu eğitim ve yaşam olanaklarına dair olumlu algılar oluşturarak, yeni öğrenci adaylarının Türkiye'yi tercih etmelerinde önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Bununla birlikte, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye yönelik ilgisini artırmada diaspora toplulukları ve öğrenci derneklerinin aktif rol üstlendiği söylenebilir. Türkiye'deki Taylandlı öğrenci toplulukları, sosyal medya ve yüz yüze etkinlikler aracılığıyla Türkiye hakkında bilgi paylaşımında bulunmakta ve bu süreçte Türkiye'nin kültürel diplomasisi devreye girmektedir. Bu bağlamda, öğrenci dernekleri yalnızca bilgilendirme yapmakla kalmayıp, aynı zamanda Türkiye'nin olumlu bir imajını yaymaya yardımcı olan gönüllü kültürel elçiler olarak hareket etmektedir. Öte yandan, Türkiye'nin sunduğu burs olanakları sadece akademik destek sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda Türkiye'ye yönelik bağlılık ve aidiyet duygusu oluşturma stratejisi olarak da işlev görmektedir. Türkiye'de eğitim almış Taylandlı öğrencilerin, kendi ülkelerine döndüklerinde Türkiye'yi daha iyi tanıtabilmeleri ve Türkiye'nin uluslararası alandaki imajına katkı sağlayabilmeleri, yumuşak güç politikalarının uzun vadeli kazanımları arasında yer almaktadır. Türkiye'nin burs politikaları, öğrenci toplulukları ve mezun ağıları üzerinden yürüttüğü kamu diplomasisi, yumuşak gücünü pekiştiren önemli unsurlar arasında yer almakta ve Taylandlı öğrenciler nezdinde Türkiye'yi eğitim için cazip bir merkez hâline getirmektedir.

Bugün küreselleşme çağında en önemli ve etkili faktörlerden biri eğitimidir. Dünyanın birbirine bağlanması, öğrencilerin dünyanın her yerine gitmelerini sağlamaktadır (Knight, 2004, s. 8).

Küreselleşmenin gelişimi ve değişimi, eğitim alanındaki yumuşak gücün önemini artırmaktadır. Tayland'dan Türkiye'de eğitim almış mezunlar üzerine yapılan "Perceptions of Thais Toward Turkish Foreign Policies Through the Soft Power 30" başlıklı araştırmanın sonuçlarına göre Taylandlılar Türkiye'nin yumuşak gücüne olumlu bir bakış açısına sahiptir. Özellikle eğitim alanında, Türkiye'nin kültürel diplomasi aracılığıyla Tayland'da öğrenci çekmeye çalıştığı vurgulanmıştır (Sattar, Koma & Plaipon, 2021, s. 71). Bu durumlar, Tayland ve Türkiye arasındaki coğrafi mesafe ve farklılıkların önemli sınırlamalar ve zorluklar oluşturmalarına rağmen, küreselleşmenin dünyayı hızlı bir şekilde birbirine bağladığını ve birçok ülkeyi yumuşak güç politikalarını geliştirmeye yönlendirdiğini göstermektedir. Bu ülkeler, küresel sahnede kendilerini daha iyi konumlandırmak ve yumuşak güç açısından stratejik avantajlar elde etmek için çaba sarf etmektedirler. Nye'a göre, yumuşak gücün üç unsuru arasında birinci unsuru kültürel alanda incelersek, Türkiye'nin burada eğitimi kültürel tanıtım aracı olarak değerlendirdiğini söyleyebiliriz.

Günümüzde öğrenciler, başarıyı aramak için ilgi duydukları ülkelere seyahat ederek daha fazla eğitim seçeneğine sahip olmaktadır. 2018-2022 yılları arasında uluslararası öğrenci kabulü yapan ve öğrenci gönderen ülkeler değişmemiştir. Uluslararası öğrenci kabulü, akademik çeşitliliği, prestiji ve ekonomik katılımı artırarak yükseköğretim kurumlarını güçlendirmektedir. 2022'de, OECD üyesi ülkeler Avustralya, Kanada, Fransa, Almanya, Yeni Zelanda, Birleşik Krallık ve ABD, tüm uluslararası öğrencilerin üçte ikisini, yani 4.6 milyon öğrenciyi kabul etti. Bu ülkeler prestijli üniversiteler, iş fırsatları ve kültürel destek gibi faktörlerle çekicidir. 2023 verilerine göre ABD (1.057.188 öğrenci) ve Kanada (1.040.985 öğrenci), Türkiye'den çok daha fazla öğrenci kabul etmektedir. Ancak Türkiye, 310.201 öğrenci ile 8. sıradadır ve önemli bir büyüme göstermektedir (OECD, 2025, s. 2). Türkiye'deki yükseköğretim verileri, ülkenin uluslararası öğrenciler için önemli bir eğitim merkezi olma hedefini benimsemesinin somut göstergesidir. Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısındaki artış, dünya çapında öğrenci çekmeye yönelik uygulanan politikalarda kaydedilen başarının bir yansımasıdır.

2024 yılı itibarıyla Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısı 336.000'e ulaşmıştır. Bu öğrencilerin büyük bir kısmı lisans programlarında eğitim almakta (238.494 öğrenci), ardından ön lisans (55.407 öğrenci), yüksek lisans (31.438 öğrenci) ve doktora (11.027 öğrenci) seviyesindeki öğrenciler yer almaktadır. Bu veriler, Türkiye'nin uluslararası öğrencilere sunduğu geniş eğitim seçeneklerini göstermektedir (Yükseköğretim Kurulu, 2025, ss. 3-11). Türkiye, üniversitelerin eğitim çerçevesini uluslararası düzeyde geliştirmeye yönelik politikalar izlemektedir. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından hazırlanan Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi (2024-2028), bu süreç için önemli bir yol haritası sunmaktadır. Türkiye, uluslararası öğrenci ve akademisyen hareketliliğini artırmayı, Türk üniversitelerinin küresel görünürlüğünü güçlendirmeyi ve stratejik alanlarda uzmanlaşmış uluslararası mezunların Türkiye'deki akademik ve endüstriyel alanda değerlendirilmesini sağlamayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, nitelikli uluslararası öğrencilerin ilgisini çekmek için çeşitli düzenlemeler yapılacak, uluslararası akademisyenlerin Türkiye'deki üniversitelerde çalışmaları teşvik edilecektir. Ayrıca, Türk Devletleri Teşkilatı bünyesindeki Türk Dünyası Yükseköğretim Alanı etkinleştirilecek ve uluslararası üniversitelerle işbirlikleri güçlendirilecektir. Türkiye'nin yükseköğretim alanındaki küresel tanınırlığını artırmak amacıyla yurtdışında eğitim fuarlarına katılacak ve diplomatik ilişkilerde olduğu ülkelerin yükseköğretim sistemlerine dair veri toplanacaktır. Bu politikalar, Türkiye'nin uluslararası alandaki yükseköğretim konumunu güçlendirmeyi amaçlamaktadır (Yükseköğretim Kurulu, 2025, ss. 41-55).

Türkiye'nin kamu diplomasisi, ülkenin dünya sahnesindeki imajını yeniden şekillendirmeye odaklanmaktadır. Türkiye'nin demokratik geçmişi, tarihi ve coğrafi özellikleri, uluslararası ilişkilerde stratejik bir avantaj sağlamak için kullanılmaktadır. Türkiye, sosyal ve kültürel değerlerini dış politikalarında etkin bir şekilde kullanarak uluslararası iş birliğini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Türkiye'nin olumlu bir imaj oluşturma çabalarında adalet, meşruiyet, katılımcı eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik, farklılıklara saygı, erdemli bir toplum anlayışı, dini özgürlük, insan onurunun korunması ve

anayasa çerçevesinde temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması gibi ilkeler ön plandadır (Kalin, 2011, ss. 18-19). Eğitim diplomasisi, farklı kültürlerle sahip ülkelerin halkları arasında iletişim ve anlayış geliştirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye Maarif Vakfı, kâr elde etmeyen ve topluma fayda sağlama amacıyla faaliyet gösteren bir kuruluştur. Vakıf, her düzeyde eğitim hizmeti sunarak okul öncesinden yükseköğretime kadar çeşitli eğitim seviyelerinde etkinliklerde bulunmayı hedeflemektedir. Eğitim, öğretim, burs, yayıncılık, destek hizmetleri ve barınma gibi alanlarda pek çok proje yürütmektedir. Vakfın temel amacı, insanlık için barış ve huzur sağlamak adına eğitimli ve erdemli bireyler yetiştiren lider bir kurum olmayı hedeflerken, misyonu ise dünya çapında insanlığın ortak kültürel birikimi ve Anadolu'nun zengin mirası ışığında kapsamlı eğitim programları düzenlemektedir. Vakfı'nın dünya genelinde yayılması, kültürel tanıtım faaliyetleri ve kültürel öğrenme köprülerinin kurulmasına öncülük etmektedir (Kaplan, Çimen & Balci, 2022, s. 126). Ancak, Tayland'da Türkiye Maarif Vakfı en önde gelen kuruluş olmayabilir, fakat Türkiye'nin Tayland'daki temsilcileri arasında doğrudan devlet destekli kuruluşlar olarak Türk Büyükelçiliği, Yunus Emre Enstitüsü, İHH ve TİKA öne çıkmaktadır. Diğer bir bakış açısıyla, Türkiye'nin yumuşak güç stratejileri sadece kültürel alanla sınırlı kalmamaktadır. Aynı zamanda, siyasi değerler ve insani diplomasi çerçevesinde de etkin bir şekilde uygulanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, başta Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) olmak üzere, AFAD, Kızılay, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı aracılığıyla insani diplomasi uygulamalarını başarıyla sürdürmekte ve bu stratejileri dünya genelinde, sadece Tayland ile değil, birçok ülkeyle de etkileşimde kullanmaktadır (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, 2022).

Bu kuruluşlar, Türkiye'nin Tayland'daki temsilcileri olarak önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda, Taylandlı öğrencilere sunulan en iyi fırsatlar ve köprüler arasında çeşitli kurumlar aracılığıyla sağlanan eğitim imkânları yer almaktadır. Özellikle, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından verilen Türkiye Bursları ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından sunulan Diyanet Bursları, Taylandlı öğrenciler arasında en çok ilgi gören burslardır.

Türkiye Bursları, Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası öğrencilere yönelik sunduğu kamu kaynaklı yükseköğrenim burs programıdır. 2012 yılında "Türkiye Bursları" adıyla markalaşan bu program, 40.000 başvuru alırken, 2024 yılı itibarıyla 170 ülkeden 121.000 başvuruya ulaşmıştır. Türkiye Bursları, dünyanın en kapsamlı burs programı olarak kabul edilmekte olup, öğrencilere üniversite yerleştirme, aylık burs, sağlık sigortası, barınma, Türkçe dil kursu, uçak bileti ve kültürel programlar gibi birçok imkan sunmaktadır. Bu burslardan yararlanan öğrenciler, Türkiye'nin en prestijli üniversitelerinde eğitim alırken, aynı zamanda Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki iş birliğinin güçlenmesine katkı sağlamaktadır (Türkiye Bursları, 2024).

Türkiye Diyanet Vakfı, eğitim ve kültür alanında faaliyet göstererek burs programlarıyla 300.000'i aşkın öğrenciye destek sağlamıştır. Vakıf, 44.130 öğrenciye eğitim imkânı sunarken, burs, barınma, ulaşım ve eğitim giderlerini karşılamakta; dil ve mesleki kurslar ile kültürel etkinlikler düzenlemektedir. 2006'da başlatılan Uluslararası İlahiyat Programı ile İslam coğrafyasından gelen öğrencilere lisans ve lisansüstü eğitim imkânı sağlanmaktadır. 2011'den itibaren düzenli hale gelen eğitim bursları, bağışçılar sayesinde her yıl artmaktadır. Türkiye'deki uluslararası burs ve destek programları kapsamında, 114 ülkeden 3,346 öğrenci eğitim görmekte olup, bugüne kadar toplam 10,997 öğrenci mezun olmuştur. Uluslararası Anadolu İmam Hatip Lisesi Programı'nda 1,511 öğrenci eğitim alırken, 3,373 mezun verilmiştir. Uluslararası İlahiyat Programı'nda 415 öğrenci öğrenim görmekte ve 1,185 mezun bulunmaktadır. Uluslararası İlahiyat Lisans Programı'nda 516 öğrenci eğitim alırken, 1,264 mezun verilmiştir. Uluslararası İlahiyat Lisansüstü Programı'nda ise 115 öğrenci eğitim görmekte olup, 384 mezun bulunmaktadır. Diğer programlar ve projelerle birlikte toplamda 3,653 öğrenci mezun olmuştur (Türkiye Diyanet Vakfı, 2025).

Türkiye'nin değerleri ve dış politika yaklaşımlarının bir diğer boyutunda, ülkenin İslami kimliği ve zor durumda olanlara yardım etme anlayışı dikkat çekmektedir. Bu durum, hem Türkiye'nin hem de Türk

halkının İslami değerlerini yansıtmaktadır. Uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunlara yönelik yapılan bir araştırma, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin dini yaşamlarını sürdürebilme açısından büyük bir kısmının dini inançlarını rahatça yaşayabildiği, ancak %15,8'inin ibadethaneye erişimle ilgili sorunlar yaşadığı ve %15,2'sinin inançlarını serbestçe yaşamakta güçlük çektiği tespit edilmiştir. Ayrıca, dini inançlarına dayalı ayrımcılık yaşadığını düşünen öğrencilerin oranı %17,7 olarak belirlenmiştir. Bu bulgular, özellikle Türkiye'nin Müslüman nüfusunun yoğunluğu nedeniyle uluslararası öğrencilerin dini inançlarını rahatça yaşayabildikleri bir ortam sunduğunu ortaya koymaktadır. Dini inanç, uluslararası öğrenci hareketliliğinde önemli bir karar verme unsuru olarak öne çıkmaktadır (Topal & Tauscher, 2020). Sakarya ilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin deneyimlerini ve Türkiye'yi tercih etme nedenlerini ele alan araştırmalar, Türkiye'nin İslami kimliği ile eğitim kalitesinin öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerindeki en önemli faktörlerden biri olduğunu göstermektedir (Gündüz, 2023, s. 50). Uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenlerini ele alan bir diğer araştırma, öğrencilerin Türkiye'ye sadece burs imkânlarından dolayı gelmediklerini, aynı zamanda Türkiye'deki eğitimin kalitesine ve mezun olduktan sonra iyi bir iş bulma fırsatına yönelik beklentileri olduğunu ortaya koymaktadır (Aras & Mohammed, 2018, s. 9). Bu bağlamda, Taylandlı öğrencilerin de benzer görüşlere sahip olup olmadığını incelemek oldukça ilgi çekici bir konu olarak öne çıkmaktadır (Özensel, 2014, s. 15). Halat Kültür modeli, Ertan Özensel tarafından ortaya konulan, milletlerin tarihî kökenlerinden gelen ortak değerler ve inanç sistemleri etrafında şekillenen birlikteliklerine vurgu yaparak, tek yönlü insan tasavvurunu eleştirmektedir. Bu bağlamda, modernleşme sürecinin dayattığı homojen yapıları reddeder ve toplumların kültürel çeşitliliğini koruyarak geliştirebileceğini savunur. Halat Kültür modeli Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye yönelimlerini analiz etmek için uygun bir çerçeve sunar. Bu model, bireysel olarak farklı olan kültürel unsurların nasıl bir araya gelerek güçlü bir bütün oluşturduğunu vurguladığından, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'deki eğitim süreci ve topluma entegrasyonları da bu modelin temel dinamikleriyle açıklanabilir. İslam ve Osmanlı mirası, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de kendilerini yalnız hissetmemelerini sağlarken, kültürel aidiyet duygularını da pekiştiren bir rol oynamaktadır.

Türk akademik hayatını tercih eden öğrencilerin bu kararı, yumuşak güç çerçevesinde ele alındığında, Türkiye'nin başarılı bir şekilde sunduğu bir "Çekme Sebebi" olarak değerlendirilebilir. Everett Lee'nin "İtme-Çekme Kavramı" perspektifinden bakıldığında, bu süreç hem yaşanan yerin hem de gidilecek yerin itici ve çekici faktörlerini içermektedir. Bu kavram, itici ve çekici unsurların bir araya gelerek bütüncül bir yapıyı oluşturduğunu ifade etmektedir (Çağlayan, 2006). Bu çalışma, hem yumuşak güç etkilerini hem de Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye yönelik göç hareketlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle, öğrencilerin göç kararlarında etkili olan çekici (çekme) ve itici (itme) faktörlerin analizi, iki ülke arasındaki ilişkilerin çok boyutlu bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu yaklaşım, Türkiye ile Tayland arasındaki bağların diplomatik, kültürel ve akademik boyutlarını daha derinlemesine inceleme imkânı sunacaktır.

Taylandlı öğrencilerin büyük bir çoğunluğu Türkiye'ye Türkiye Bursları sayesinde gelme fırsatı bulmuştur (Yalçın, 2023, s. 17). Türkiye Bursları'nın temel amacı, başarılı öğrencilere fırsat eşitliği sunarak uluslararası standartlarda burslu eğitim imkânı sağlamaktır. Bu bursların hedeflerinden biri de Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki iş birliğini güçlendirmek ve akademiden sanata, ekonomiden edebiyata, teknolojiye kadar geniş bir yelpazede bölgesel ve küresel kalkınmaya katkıda bulunmaktır (Türkiye Bursları, 2024). Türkiye Bursları'nın belirgin hedefleri, Türkiye'de eğitim almak isteyen Taylandlı öğrenciler arasında büyük bir ilgi ve farkındalık yaratmaktadır. Türkiye'de hem resmî devlet kurumları hem de özel kuruluşlar, özellikle eğitim alanında yumuşak güç kullanımı konusunda destek sağlamaktadır (Büyükgöze, 2016, s. 45). Bu faktörlerin tamamı, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmeye olan ilgisini artırmada önemli bir rol oynamaktadır. Bu faktörler göz önüne alındığında, eğitim davetini kabul eden ve Türkiye'ye gelen Taylandlı öğrencilerin, oldukça farklı bir kültüre sahip oldukları için Türkiye toplumuna nasıl entegre olacakları merak konusudur. Türkiye'de

uluslararası öğrencilerin karşılaştığı en büyük zorluklardan biri dil engelidir (Musaoğlu, 2016, s. 14). Bu nedenle, Taylandlı öğrenciler arasında hangi zorlukların ve güçlüklerin yaşandığını incelemek önemlidir.

Mevcut akademik çalışmalar ve önceki araştırmalar incelendiğinde, Türkiye'nin yumuşak gücünün Taylandlı öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etmelerindeki rolüne dair sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bu alanda yapılan araştırmalar yalnızca birkaç makaleden ibarettir. "Opportunities and Challenges for Thailand-Türkiye Relations" başlıklı bir araştırma makalesinde yapılan incelemeye göre, Türkiye'nin dış politikasının temeli, ekonomik işbirliği ve insani diplomasiye dayanmaktadır. Türkiye, diğer ülkelerle işbirliğini teşvik etmek için çeşitli işbirliği mekanizmaları oluşturmuş ve bu işbirliği siyaset, ekonomi, toplum ve ortak bilgi ile teknoloji gelişimi alanlarında şekillenmektedir (Sattar, Koma & Plaipon, 2023, s. 8). Bir diğer önemli çalışma ise "Perceptions of Thais Toward Turkish Foreign Policies Through the Soft Power 30" adlı araştırma makalesinde, Taylandlıların eğitim alanındaki yumuşak güçle ilgili tutumları özetlenmiştir. Türkiye'nin yabancı öğrencilere sunduğu burslar, Türkiye'nin olumlu bir imajını güçlendirmeye yardımcı olmaktadır. Türkiye, eğitim alanında oldukça ilgi çekici bir ülke olarak öne çıkmakta ve eğitim sistemi, diğer birçok ülkeyle rekabet edebilecek düzeyde yeterli potansiyele sahiptir. Sonuç olarak, Türkiye'nin eğitim alanındaki olumlu imajı, araştırma katılımcıları tarafından vurgulanmıştır (Sattar, Koma & Plaipon, 2021, s. 75). Bu çalışmalardan yola çıkarak Türkiye'de yaşayan Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim aldıktan sonra topluma entegrasyon süreçlerinin zorlukları ve karşılaşılan engellerin incelenmesi gereklidir. Bu bağlamda, söz konusu konuları ele almayı amaçlayan bir araştırma yapılması önemlidir. Bu makalenin amacı, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim almaya karar verme süreçlerinde hangi faktörlerin etkili olduğunu ve bu kararlarda Türkiye'nin yumuşak güç stratejilerinin rolünü incelemektir. Ayrıca, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'deki eğitimleri sırasında yaşadıkları entegrasyon deneyimlerini ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukları değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Türkiye'nin hem kamu hem de özel kurumlarının politika geliştirme konusunda ve Tayland-Türkiye ilişkilerini daha da geliştirmek amacıyla önemli katkılar sunacaktır. Bu çalışma, Türkiye'nin uluslararası eğitimdeki rolünü ve Taylandlı öğrencilerin entegrasyon süreçlerini daha iyi anlamaya yardımcı olacak, bu alanda politika geliştirilmesine destek sağlayacaktır. Ayrıca, Türkiye'nin kamu diplomasisinin uluslararası ilişkilerde yeni perspektifler oluşturmadaki etkisini analiz ederek literatüre yeni bir bakış açısı kazandıracaktır. Bu çalışma, üç temel boyutu ele almaktadır: Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim almaya karar verme süreçlerinde hangi faktörlerin etkili olduğunu, Türkiye'nin yumuşak güç stratejileri ve kültürel diplomasisinin bu kararları nasıl etkilediğini ve Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim gördükten sonra nasıl bir entegrasyon deneyimlerini analiz etmektedir. Bu başlıklar, makalenin bulgular kısmında detaylı şekilde ele alınacaktır.

2. Yöntem

Bu makalede, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, katılımcıların deneyimlerini, algılarını ve görüşlerini derinlemesine anlamaya yönelik bir yaklaşım sunarak daha kapsamlı ve anlamlı sonuçlar elde edilmesini sağlar (Phunthai, 2022). Araştırmanın katılımcılarını, Türkiye'de eğitim gören 10 Taylandlı öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar, 19-26 yaş aralığında olup, hem lisans hem de lisansüstü eğitim gören öğrencilerdir. Katılımcılar, Türkiye'de eğitim alma kararlarını etkileyen faktörler hakkında derinlemesine görüşmelere katılmıştır. Araştırmada, Türkiye'de eğitim alma kararını etkileyen faktörler ele alınmıştır. Ayrıca, Türkiye'nin yumuşak güç stratejilerinin bu kararlar üzerindeki etkisi incelenmiştir. Öğrencilerin entegrasyon deneyimleri de araştırmanın odak noktalarından biridir. Veri toplama sürecinde, katılımcılarla yapılan derinlemesine mülakatlar kullanılmıştır. Bu mülakatlar, katılımcıların deneyim ve algılarını anlamaya yönelik sorularla gerçekleştirilmiştir. Derinlemesine görüşme, nitel araştırmalarda yaygın olarak başvuru olan bir veri toplama yöntemidir (Uslu & Demir, 2023). Derinlemesine mülakatlar, katılımcıların duygusal ve bilişsel

tepkilerini ortaya koyarak, konuya dair daha derinlemesine bilgi edinmeyi amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, katılımcıların yaşadıkları olayları ve bu olaylara verdikleri anlamları daha derinlemesine anlamaya imkan verir, böylece araştırmacıya zengin, ayrıntılı veriler sunar (Joungtrakul et al., 2021). Elde edilen nitel veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, yazılardaki ana temaların ve kalıpların çıkarılmasında yaygın olarak kullanılan bir nitel analiz yöntemidir. Bu yöntem, katılımcıların verdiği yanıtlardaki ana temaların ve kalıpların belirlenmesine yardımcı olmuş, böylece araştırma konusundaki anahtar faktörler daha açık bir şekilde ortaya konmuştur (Pinthapataya, 2023) Bu analiz yöntemi, öğrencilerin eğitim alma kararlarını etkileyen unsurlar, Türkiye'nin yumuşak güç stratejileri ve kamu diplomasisinin etkisi, ayrıca entegrasyon deneyimleri gibi konularda önemli bilgiler sunmaktadır.

3. Bulgular

3.1. Katılımcıların sosyo-demografik profili

Bu araştırma kapsamında toplam 10 öğrenci derinlemesine görüşmeye katılmıştır. Katılımcılara ait veriler; yaş, Türkiye'ye gelmeden önce ikamet ettikleri şehir, Türkiye'ye geliş yılları, aldıkları burs türü ve Türkiye'de ikamet ettikleri şehir gibi demografik bilgileri içermektedir. Katılımcılara ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1

Katılımcı Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Türkiye'ye Geldiği Yıl	Burs Türü	Türkiye'de İkamet Ettiği Şehir	Tayland'da Yaşadığı Bölge	Eğitim Düzeyi	Okuduğu Üniversite
K1	E	24	2016	YTB	Sakarya	Bangkok	Lise, Lisans	Sakarya Üniversitesi (Lisans)
K2	E	22	2018	YTB	Kayseri	Yala	Lise, Lisans	Erciyes Üniversitesi (Lisans)
K3	E	22	2018	YTB	Konya	Pattani	Lise, Lisans	KTO Karatay Üniversitesi (Lisans)
K4	E	25	2019	Kendi İmkânı	İstanbul	Pattani	Lisans	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
K5	E	24	2021	Vakıf Bursları	İstanbul	Pattani	Lisans	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
K6	E	20	2023	YTB	Sakarya	Yala	Lisans	Sakarya Üniversitesi
K7	E	21	2017	Kendi İmkânı	İstanbul	Chonburi	Lise, Lisans	Marmara Üniversitesi (Lisans)
K8	E	21	2022	Kendi İmkânı	İstanbul	Phatthalung	Lisans	FSM Vakıf Üniversitesi
K9	K	23	2021	Vakıf Bursları	İstanbul	Pattani	Lisans	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
K10	K	22	2021	Vakıf Bursları	İstanbul	Yala	Lisans	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Bu araştırmada, Türkiye’de öğrenim gören 10 Taylandlı öğrenciyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin altısı yüz yüze, dördü ise çevrimiçi olarak yapılmış olup, her bir görüşme yaklaşık 30 ila 50 dakika sürmüştür. Katılımcıların sekizi Tayland’ın güney bölgelerinden, ikisi ise orta bölgelerinden gelmektedir. Öğrencilerden dördü Türkiye Bursları (YTB) kapsamında eğitim alırken, üçü kendi imkânlarıyla öğrenim görmekte ve üçü de vakıf bursundan faydalanmaktadır. Tayland’ın farklı bölgelerinden gelen ve farklı burs türlerine sahip öğrencilerle yapılan görüşmeler, araştırmanın daha geniş ve çeşitli veriler elde etmesine olanak sağlamıştır.

3.2. Türkiye’ye gelmeden önce Taylandlı öğrencilerin karar verme süreçleri

Bu araştırma, Türkiye’de eğitim almayı tercih eden 10 öğrencinin karar verme sürecinde etkili olan faktörleri inceleyerek başlamıştır. Elde edilen bulgular, Taylandlı öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türkiye’yi tercih etmesinde en önemli etkenin ülkenin tarihi ve kültürel mirası olduğunu göstermektedir. Bazı öğrenciler, Türkiye tarihine duydukları özel ilgi nedeniyle bireysel olarak bu kararı verirken, bazıları ise ailelerinin yönlendirmesiyle Türkiye’ye gelmiştir. Aileler, Türkiye’yi tarihsel bağlamda tanıdıkları ve bildikleri için bu süreçte belirleyici bir rol oynamıştır. Bunun yanı sıra, Türkiye’nin sunduğu eğitim fırsatları da öğrencilerin tercihlerini şekillendiren önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle bazı öğrenciler için Türkiye’deki burs imkânları, bu kararı vermelerinde belirleyici bir faktör olmuştur. Bu bağlamda, Türkiye’nin kültür ve tarih açısından büyük bir yumuşak güç etkisine sahip olduğu söylenebilir. Bazı öğrenciler, Osmanlı tarihine olan ilgilerinden ve Türkiye’yi görme isteklerinden bahsetmektedir. Bu durum, Taylandlı Müslüman öğrencilerin Türkiye’yi İslam dünyasının önemli bir merkezi olarak değerlendirmelerinin karar alma süreçlerinde etkili olabileceğini göstermektedir. Katılımcı 2 ve 6 buna örnek olarak řu ifadeleri kullanmıştır:

“Türkiye’de eğitim alma kararına gelince, çocukluğumdan beri Tayland’da Medrese sisteminde büyüdüm ve eğitim aldım. Küçüklüğümde beri Osmanlı tarihini öğrenerek büyümek, benim için büyük bir tutku haline geldi ve Osmanlı’nın bugünkü hali olan Türkiye’yi görmek için büyük bir hayalim oldu. Beni bu noktaya getiren en önemli şeylerden biri ise Türkiye Bursları sayesinde bu fırsatı elde etmiş olmamdır” (K2).

“Türkiye’ye gelmek istememin nedeni, Osmanlı’dan kalan mirası daha yakından özümsemek ve burada İslam’ın varlığını görmek. Türkiye, benim için bir hayal, hatta Mekke’de Hac yapmak dışında ulaşmayı arzu ettiğim bir yer” (K6).

Başka bir örnek olarak, araştırma bulgularından birinde, öğrencinin Türkiye’ye gelme kararının, ailenin etkisiyle şekillendiği görülmektedir. Bu durum, ailelerin Türkiye hakkında sahip oldukları bilgi ve yönlendirmelerinin karar alma sürecinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Katılımcı 1’in örneğinde olduğu gibi, öğrenci kişisel isteği veya planı olmadan, annesinin Türkiye ile bağlantılı okullar ve tarih hakkındaki bilgisiyle, Türkiye’de eğitim alma kararını vermiştir. Bu, ailenin eğitim tercihlerindeki etkisini vurgulamakta ve ebeveynlerin çocuklarının akademik yollarını nasıl yönlendirebileceğini göstermektedir. Katılımcı 1 buna örnek olarak řu ifadeleri kullanmıştır:

“Türkiye hakkında hiçbir bilgim yoktu ve burada eğitim almayı da hiç planlamamıştım. Ancak annem, Türkiye ile bağlantılı okullar ve ülkenin tarihi hakkında her zaman bilgi sahibiydi. Bir gün, annem beni Türkiye ile ilişkili bir okula yönlendirdi ve bu durum, lise eğitimime Türkiye’de devam etme kararı almamda etkili oldu” (K1).

Araştırmanın bir diğeri önemli bulgusuna göre; Taylandlı öğrencilerin Türkiye’ye eğitim almak için gelme kararlarında büyük bir rol oynayan faktör burs imkânlarıdır. Türkiye Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından oluşturulan "Study in Türkiye" platformu, Türkiye’nin yükseköğretim sistemini uluslararası öğrencilere tanıtmak ve Türkiye’yi cazip bir eğitim destinasyonu hâline getirmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu platform, Türkiye’nin uluslararası eğitimde bir marka olmasını destekleyen önemli bir araç olarak hem burslu hem de kendi imkânlarıyla eğitim almak isteyen öğrenciler için kapsamlı bir

bilgi kaynağıdır. Türkiye'nin küresel akademik çekiciliğini artırarak, devlet bursu programlarının başarısını desteklemekte ve bireysel finansmanla eğitim almak isteyen uluslararası öğrenciler için ideal bir alternatif sunmaktadır (Yükseköğretim Kurulu, 2025, s. 22). Türkiye'deki Taylandlı öğrencilerin çoğunluğu, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin sunduğu Türkiye Bursları (YTB) aracılığıyla burada eğitim alma fırsatı bulmaktadır. Bu araştırma kapsamında gerçekleştirilen mülakatlar sonucunda, Türkiye'nin tarihi ve kültürel zenginliğinin, Taylandlı öğrenciler için en dikkat çekici ve etkileyici faktörlerden biri olduğu tespit edilmiştir. Bu tür eğitim fırsatlarının varlığı, Tayland'daki öğrencilerin Türkiye'de eğitim alma konusundaki ilgilerini artırmakta önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin burslarından faydalanamayan bazı öğrenciler, özel sektör kuruluşlarından burs fırsatları aramak için büyük bir çaba göstermektedir. Diğer bir grup öğrenci ise, kendi mali kaynaklarını kullanarak Türkiye'de eğitim almak için gerekli olan finansmanı sağlamayı tercih etmektedir. Türkiye Bursları kazanan katılımcı 3 buna örnek olarak şu ifadeleri kullanmıştır:

"Yurt dışında eğitim almak her zaman büyük bir hayalim olmuştur çünkü ailem çocukluğumdan itibaren farklı ülkelerde seyahat etmişti. Yurt dışında doğmuş ve Tayland'da büyümüş olmam, bu isteğimi daha da pekiştirdi. Türkiye Bursları'nın burs programının varlığını öğrendiğimde, fırsatı değerlendirmek için hemen başvurdum. Burs kazandığımı öğrendiğimde, hayatımın önemli bir adımını başarıyla gerçekleştirdiğim için büyük bir memnuniyet duyduğumu ifade edebilirim" (K3).

YTB burslarını kazanamayanlar, diğer burs imkanlarını araştırarak Türkiye'deki eğitim kurumlarının sunduğu çeşitli burslar ile Türkiye'ye gelmişler, Türkiye'nin burs fırsatlarını yurtdışında eğitim almak için önemli bir fırsat olarak değerlendirmiş ve bu fırsatlardan yararlanarak Türkiye'de eğitim alma kararı almışlardır. Türkiye'nin sunduğu burslar yalnızca finansal destek sağlamakla kalmamış, aynı zamanda eğitim ve kültürel anlamda da büyük bir cazibe oluşturmuştur. Bu durum, Türkiye'nin dünya çapındaki eğitim fırsatlarını tanıtmayı ve öğrencilere sunduğu imkanlarla yurtdışında eğitim almayı isteyen öğrenciler için etkili bir seçenek haline geldiğini göstermektedir. Katılımcı 5 ve Katılımcı 9 buna örnek olarak şu ifadeleri kullanmıştır:

"Türkiye'de eğitim almak için büyük bir ilgi ve istek duyuyordum. Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin bursuna başvurdum, ancak bursu kazanamadım. Bunun üzerine farklı fırsatlar araştırarak, sonunda eğitim aldığım üniversitenin sunduğu özel bir bursu kazandım" (K5).

"Türkiye'de eğitim almak konusunda büyük bir ilgi ve istek duyuyordum. Türkiye Bursları'na başvurdum, ancak bursu kazanamadım. Bunun üzerine farklı burs fırsatlarını araştırarak, sonunda eğitim aldığım üniversitenin sunduğu özel bir bursu kazandım" (K9).

Taylandlı öğrencilerin Türkiye'de eğitim alma kararlarını etkileyen bir diğer önemli faktör, Türkiye'nin Tayland'daki çeşitli rolüdür. Bu kurumlar, tarih ve kültür hakkında bilgi sağlamanın yanı sıra, eğitim fırsatlarını tanıtarak iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin çoğu, Türkiye'yi İHH İnsani Yardım Vakfı, Diyanet Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) gibi önemli kurumlar aracılığıyla tanımaktadır. Türkiye'nin kültürel ve tarihsel mirası, Osmanlı tarihine olan ilgi ve Türkiye'nin yardımseverliği gibi faktörler, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye gitme kararlarında belirleyicidir. Bu kurumların etkisi, iki ülke arasındaki köprü görevini üstlenerek, Katılımcı 4'ün bu ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlamak istemesine neden olmuştur. Bu durumu örnek olarak şu ifadelerle açıklamıştır:

"Ben köydeki çocuklardan biriyim. Köyümüz, erişim açısından çok gelişmiş bir köy değil. Ancak, her yıl İHH tarafından düzenlenen bayram kutlamalarında, caminin merkezinde yeşil kıyafetler giymiş bir grup insan görürdüm. Üzerlerinde İHH yazıyordu ve bu grup, köyümüzdeki insanlara sığır dağıtımı ve yardımı yapıyordu. Bu insanların Türk olduğunu öğrendiğimde, Türkiye'nin yardımseverliğini ve desteğini tanıdım. Bu nedenle, Türkiye ve köyüm arasında iyi bir işbirliği

köprüsü olmak için kendime söz verdim. Eğer bana fırsat verilirse, iki ülke arasındaki bu işbirliğine katkıda bulunmak istiyorum” (K4).

Taylandlı öğrencilerin Türkiye’de eğitim almak için karar verme süreçlerinde etkili olan çeşitli faktörleri ortaya koymaktadır. Makalenin bir sonraki bölümünde ise Türkiye’nin politikaları ve yumuşak güç etkisinin stratejileri ele alınmıştır. Bu bölümde, Türkiye’nin Taylandlı öğrencileri Türkiye’de eğitim almaya çekmek için kullandığı yöntemler ve etkili araçlar tartışılmıştır.

3.3. Türkiye’nin yumuşak güç stratejilerinin rolü

Günümüzde Tayland ve Türkiye arasında çok iyi bir ilişki bulunmaktadır, bu ilişki hem devlet hem de özel sektör ve toplumsal düzeyde önemli bir yer tutmaktadır. Bu olumlu ilişkilerin bir sonucu olarak, Türkiye, yabancı öğrencilere eğitim fırsatları sunma politikaları doğrultusunda Taylandlı öğrencileri de davet etmektedir. Ayrıca, Joseph Nye tarafından öne sürülen yumuşak güç unsurlarından siyasi değerler ve dış politika da bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, Türkiye’nin Taylandlı öğrencilere yönelik yumuşak güç stratejilerinin etkisini inceleyerek, bu öğrencilerin Türkiye’de eğitim alma kararlarını nasıl şekillendirdiğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Araştırma bulgularına göre, Türkiye’yi tercih eden Taylandlı Müslüman öğrencilerin çoğu, Türkiye’yi uzun bir İslam tarihi ve kültürü olan bir ülke olarak görmekte ve bu durum, öğrencilerin Türkiye’yi eğitim almak için seçmelerinde önemli bir etken olmaktadır. Türkiye’nin İslam kültürü ve tarihsel mirası, Taylandlı öğrencilerin burada eğitim alma konusunda kendilerini rahat hissetmelerini sağlamaktadır. Türkiye’nin yumuşak güç unsurları açısından değerlendirildiğinde, ülkenin kültürel zenginliği ve bunu uluslararası arenada etkin bir şekilde kullanma stratejisi öne çıkmaktadır. Türkiye, kültürünü farklı araçlar aracılığıyla yaymayı başarmış ve bu süreçte dil, insan etkileşimi ve eğitim bursları gibi unsurları etkili bir şekilde kullanmıştır. Bu unsurların birçoğu Tayland’da da gözlemlenmekte olup, Türkiye’den gelen kurum ve kuruluşların yanı sıra Türkiye’de eğitim gören Taylandlı öğrenciler aracılığıyla da yayılmaktadır. Öte yandan, Türkiye’nin siyasi değerleri ve dış politika tercihleri de Taylandlı öğrencilerin eğitim tercihlerinde etkili bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Türkiye’ye eğitim için gelen öğrencilerin büyük bir kısmı Taylandlı Müslümanlardan oluşmakta olup, Türkiye’nin insan haklarına verdiği önem, mazlum toplumlara yönelik destek politikaları ve Cumhurbaşkanı’nın bu konulardaki tutumu, Türkiye’nin İslami değerleri ön planda tutan yaklaşımını yansıtmaktadır. Bu durum, Taylandlı Müslüman öğrenciler üzerinde doğrudan bir etki yaratarak Türkiye’yi eğitim için cazip bir destinasyon hâline getirmektedir. Türkiye’nin Taylandlı öğrencilere yönelik politikalarını değerlendirdiğimizde, insani yardım kuruluşları ve dini vakıflar aracılığıyla gerçekleştirilen faaliyetlerin özellikle Tayland’ın güneyindeki Müslüman topluluklar üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, İHH İnsani Yardım Vakfı’nın bölgede aktif rol üstlenmesi, eğitim, sosyal yardım ve dini faaliyetler yoluyla Türkiye’nin bölgedeki görünürlüğünü artırmakta, aynı zamanda iki toplum arasındaki bağları güçlendirmektedir. Özellikle eğitim odaklı projeler ve insani yardımlar, Türkiye’nin bölgedeki olumlu imajına katkıda bulunarak Taylandlı Müslümanlar arasında Türkiye’ye yönelik ilgiyi artırmaktadır. Bunun yanı sıra, Türkiye Diyanet Vakfı (TDV)’nin her yıl düzenli olarak sağladığı kurban bağışları, dini eğitim destekleri ve burs imkânları, Taylandlı Müslüman öğrencilerin Türkiye algısını şekillendiren önemli unsurlar arasında yer almaktadır. TDV’nin desteklediği projeler, yalnızca maddi yardım sağlamakla kalmayıp, Türkiye’nin İslam dünyasındaki dini ve kültürel liderlik iddiasını da güçlendirmektedir. Özellikle Taylandlı Müslüman öğrenciler açısından değerlendirildiğinde, bu tür faaliyetler Türkiye’nin İslami kimliğini ve insani yardımlara verdiği önemi ön plana çıkarmakta ve Türkiye’de eğitim alma fikrini daha cazip hâle getirmektedir.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, İHH ve TDV gibi kuruluşların faaliyetleri, Türkiye’nin Taylandlı Müslüman öğrenciler üzerindeki yumuşak gücünü artıran önemli faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Eğitim bursları, dini destekler ve insani yardımlar sayesinde Türkiye, Tayland’daki

Müslüman topluluklar için yalnızca bir eğitim destinasyonu değil, aynı zamanda dini ve kültürel değerleri paylaşan bir ülke olarak da algılanmaktadır. Bu durum, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme motivasyonlarını güçlendirirken, Türkiye'nin bölgedeki etkisini ve nüfuzunu artıran uzun vadeli bir strateji olarak değerlendirilebilir. Bu, Türkiye'nin İslam kültürü ve değerlerini uluslararası düzeyde teşvik etme konusundaki çabalarının öğrenciler üzerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Özellikle, Müslüman öğrenciler için Türkiye, İslam kültürünü ve değerlerini yaşayabilecekleri ve öğrenebilecekleri bir ülke olarak cazip gelmektedir. Katılımcı 9'un açıklamalarına göre, Türkiye, Tayland'daki devlet üniversitelerine kıyasla, Müslüman öğrenci olarak yaşam hakkı sağlama konusunda daha elverişli bir ortam sunmaktadır. Öğrenci şu şekilde ifade etmiştir:

“Kararımı Türkiye’de eğitim almak için verirken, Türkiye’nin bir Müslüman ülkesi olmasının bana sağladığı huzur duygusu önemli bir etken oldu. Tayland’daki devlet üniversitesinde eğitim alırken, Müslüman öğrenci sayısının az olmasından dolayı, bir Müslüman kadın olarak bazı haklarımı savunmak için çaba harcamak zorunda kaldım. Türkiye’deki burs fırsatlarını öğrendikten ve Türkiye’nin bir Müslüman ülkesi olduğunu bildikten sonra, bu daveti kabul ederek Türkiye’de eğitim alma kararını verdim” (K9).

Çalışmanın bir diğer bulgusu, Türkiye'nin kültürünün yanı sıra, ülkenin siyasi durumu ve dış politikası da Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye çekilmesinde büyük rol oynamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderlik imajı, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmesinde önemli bir etkendir. Bu durum, Liderin ulusal ve uluslararası alandaki etkisinin, öğrenci alımına nasıl yansıdığını göstermektedir. Türkiye'nin liderlerinin Taylandlı öğrencilerin eğitim kararlarında belirli bir etkisi olduğu görülmektedir. Bu faktörün önemli olduğunu belirtmiştir. Türkiye'nin liderlerinin vizyonu, politikaları ve uluslararası ilişkilerdeki tutumu, öğrencilerin Türkiye'yi eğitim destinasyonu olarak tercih etmelerinde etkili olmaktadır. Katılımcı 7 liderin duruşunun öğrenciyi nasıl etkilediğini şu şekilde ifade etmiştir:

“Türkiye’ye gelme kararımın bir diğer nedeni, Türkiye Cumhurbaşkanı’nın liderlik görüşü ve duruşudur. Erdoğan’ın İslam dünyasında liderlik rolü, net bir siyasi duruş sergileyerek Türkiye’yi cazip bir eğitim destinasyonu haline getirmiştir. Bu durum, Tayland’da herkesin Türkiye’yi tanımaya ve burada eğitim almak için merak uyandırmasına neden olmuştur” (K7).

Bir diğer bulgu, Türkiye'nin yumuşak güç stratejilerini inceleyen çalışmada, öğrencilerin çoğunluğunun Türkiye'nin insan hakları konusunda önemli bir rol oynadığına inandığıdır. Öğrencilerin çoğunluğu, Türkiye'nin insan hakları konusunda önemli bir rol oynadığını düşünmektedir. Bu yüksek oran, Türkiye'nin insani yardım ve uluslararası desteğinin Taylandlı öğrencilerin bakış açısında olumlu bir yer tuttuğunu göstermektedir. Türkiye'nin mültecilere yönelik politikaları, insani yardım faaliyetleri ve uluslararası platformlarda insan haklarına verdiği önem, Taylandlı öğrenciler üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır. Bu, öğrencilerin Türkiye'yi insan hakları konusunda bilinçli ve sorumluluk sahibi bir ülke olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin insan hakları konusundaki tutumunun ve politikalarının Taylandlı öğrenciler için önemli bir değer taşıdığını göstermektedir. Türkiye'yi seçme nedeninin Türkiye'nin insani yardım faaliyetleri ve İslami değerlere dayalı hareket etmesi olduğunu belirtmektedir. Türkiye'nin bu insani yardım çabaları ve İslami değerlerine uygun davranışları, Türkiye'nin kültürel diplomasisinin bir yansımasıdır. Türkiye'nin bu şekilde hareket etmesi, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye olan hayranlığını artırabilir ve ülkenin İslami değerleriyle uyum içinde olduğu algısını güçlendirebilir. Bu da Türkiye'nin yumuşak gücünün bir göstergesi olarak değerlendirilebilir, çünkü ülkenin kültürel ve dini değerleri diğer ülkeler üzerinde olumlu bir etki yaratır ve Türkiye'yi cazip hale getirir. Bu stratejiyi anlatan Katılımcı 3 ve 4 şu şekilde ifade etmiştir:

“Türkiye’ye gelmeden önce, çocukluğumdan beri Osmanlı tarihi derslerini öğrendiğimden dolayı Türkiye’yi tanıyordum. Türkiye’yi ziyaret etmek ve görmek, küçüklüğümde beri hayallerimden biriydi. Türkiye’nin tarihi, çocukluğumdan beri beni büyüleyen bir tutkuydu. Büyüdükçe,

Rohingya'da Müslüman kardeşlerimize yapılan haksızlıkları öğrendim ve bu konuda öne çıkan ülkelere birinin Türkiye olduğunu fark ettim. Coğrafi olarak uzak olmamıza rağmen, Türkiye'nin insan hakları ve adalet konusundaki duyarlılığı, bölgedeki birçok ülkeden daha fazlaydı. Bu durum, Türk halkının neden bu kadar merhametli ve insan odaklı olduğunu araştırma isteği uyandırdı bende" (K3).

"Türkiye'yi seçme nedenim, Türkiye'nin zor durumda olan ülkelere ve insanlara yardım etmedeki öne çıkan rolüydü. Bu, Türkiye'nin sadece yumuşak güç politikası izlediğini, aynı zamanda Türk halkının İslam dininin gereklerine göre hareket ettiğini anlamamı sağladı. Bu değerler, Kuran-ı Kerim'de yer alan emirlerdir. Özellikle Türkiye'de insan hakları alanında çalışan insanlarla tanıştığımda, onların Allah'ın emirlerini yerine getirme konusunda ne kadar idealist ve açık fikirli olduklarını gördüm. Bu, Türkiye'ye gelmeden önce ve geldikten sonra beni en çok etkileyen ve hayran bırakan şey oldu" (K4).

Diğer dikkat çeken bulgu da Katılımcı 8, Türkiye'nin laiklik anlayışına dair farklı bir bakış açısına sahipti. Katılımcılar arasında yalnızca bu kişi, Türkiye'nin laiklik politikasını, buraya gelme kararı alırken bir çekicilik unsuru olarak görmüştür. Bu katılımcı, Türkiye'deki insanlarla nasıl etkileşimde bulunulduğu ve halkın bu konudaki tutumlarını anlamak amacıyla daha fazla bilgi edinme isteğiyle Türkiye'yi tercih etmiştir. Bu, onun kendi mali imkânı ile Türkiye'ye gelip, ülkeyi daha derinlemesine anlamak istemesinin temel sebebidir. Katılımcı 8 şu şekilde ifade etmiştir:

"Tarihi her zaman merak etmişimdir ve özellikle Türkiye'ye olan ilgim büyüktür. Özellikle laiklik konusu ilgimi çekiyor. Buraya gelme amacım, laikliğin ne olduğunu daha yakından görmek ve Türkiye'deki halkın bu anlayışa nasıl tepki verdiğini anlamaktır. Müslümanlar ve diğer dinlere mensup insanlar arasındaki yaşam tarzları nasıl şekilleniyor, bu konuda daha fazla bilgi edinmek istiyorum. Merakım ve öğrenme isteğim, beni Türkiye'ye getiren en büyük itici güç olmuştur" (K8).

Bir başka bulgu, Türk yumuşak gücü bağlamında bilgilere erişimle ilgili olarak, sosyal medyanın en etkili araçlardan biri olduğudur. Sosyal medya, Türk hükümeti, Bangkok'taki Türkiye Büyükelçiliği Türkiye'deki Tayland Büyükelçiliği ve Türkiye'deki Tayland öğrenci dernekleri gibi kurumlar tarafından, Taylandlı öğrencilerin Türkiye hakkında en fazla bilgi edindiği platform olmuştur. Bu kuruluşlar, sosyal medyayı kullanarak, hem Türkiye'yi hem de Tayland'ı tanıtan, topluma faydalı bilgiler ve haberler paylaşmakta, böylece iki ülke halkı arasında daha fazla etkileşim ve anlayış sağlamaktadır. Katılımcı 4 ve 10 buna örnek olarak şu ifadeleri kullanmıştır:

"Beni Türkiye ile tanıştıran yer sınıfta değil, sosyal medyadaydı. Sosyal medya, Türkiye'nin her yönü hakkında, politikadan turizme, kültürden tarihe kadar her türlü bilgiyi öğrenmemi sağladı. Ancak en çok gördüğüm şeylerden biri, Instagram'da çok ilgi çeken dondurma satışıydı. Bu dondurma satışı, gerçekten çok çekici bir şekilde sunuluyor ve bana Türkiye'nin farklı ve ilginç yönlerini keşfetme isteği uyandırdı" (K10).

"Türkiye'ye ve Türkiye'deki aktif kuruluşlara hayranlık duyuyorum. Facebook'ta Türkiye'deki Taylandlı öğrenci gruplarını takip ediyorum ve bir yıl boyunca Türkiye'nin düzenlediği ve Tayland Büyükelçiliği'nin Taylandlı öğrencilere sunduğu birçok ilginç etkinlik görüyorum. Bu etkinlikler, Taylandlı öğrencilere Türkiye ile iş birliği yapma fırsatı sunuyor. Bu durumun, benim diplomat olma hayalim doğrultusunda diplomasi alanında deneyim kazanmam için mükemmel bir fırsat olduğunu düşünüyorum" (K4).

Türkiye'nin yumuşak güç stratejilerinden biri de Türkiye'den mezun olan öğrencilerin ve mezunların çeşitli kuruluşlarla iş birliği içinde oynadığı roldür. Bu bireyler, Türkiye'nin davetini kabul eden ve bu ülkede eğitim görerek Türkiye'yi yakından tanıyan kişilerdir. Eğitimlerini tamamladıktan sonra, Türkiye ile bağlantılı kuruluşlarla iş birliği yapmaya açık olmaları dikkat çekicidir. Türkiye'de eğitim alan Taylandlı öğrencilerin çoğunluğu, mezuniyet sonrası iki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirecek

projelerde yer almaya istekli olup, farklı sektörlerde köprü görevi üstlenmeye hazırdır. Nitekim Katılımcı 6 da Türkiye'yi, Türkiye'de eğitim almış bir mezun aracılığıyla tanıdığını şu sözlerle ifade etmektedir:

"Türkiye'yi daha önce hiç tanıımıyordum; ancak Türkiye'de eğitim almış bir mezunla tanışmam bu durumu değiştirdi. Kendisi, Tayland'daki Türkiye Çalışma Merkezi'nin düzenlediği bir tanıtım etkinliğine katılmıştı. Bu etkinlik, Türkiye'yi farklı yönleriyle tanıtmayı amaçlıyordu ve benim de Türkiye'ye olan ilgimi artırdı. Bu süreçte, Türkiye'de faaliyet gösteren çeşitli kuruluşları daha yakından tanıma fırsatı buldum. Dikkatimi çeken en önemli nokta, bu kuruluşların çoğunda Türkiye'den mezun olmuş Taylandlıların görev almasıydı. Bu durum beni daha da motive etti ve ben de Türkiye'de eğitim alıp mezun olduktan sonra benzer bir katkı sunmayı hedefliyorum" (K6).

Türkiye'nin Taylandlı öğrencileri Türkiye'de eğitim almaya teşvik etme sürecinde uyguladığı yumuşak güç stratejileri üzerine yapılan bu araştırmanın bulguları, çeşitli faktörlerin etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışma kapsamında derinlemesine mülakat yapılan 10 katılımcının sunduğu görüşler, Türkiye'nin yumuşak güç unsurlarını ve kamu diplomasisi araçlarını Tayland'a yönelik nasıl kullandığını yansıtmaktadır. Araştırmanın bir sonraki bölümü, Türkiye'de eğitim alan Taylandlı öğrencilerin uyum süreçlerini incelemiştir.

3.4. Entegrasyon deneyimleri ve karşılaşılan zorluklar

Türkiye'de eğitim gören Taylandlı öğrencilerin uyum süreçlerine ilişkin yapılan araştırmada, karşılaşılan en büyük zorluklardan birinin Türkçe olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların çoğu, özellikle bir yıllık dil hazırlık eğitiminin ardından üniversiteye geçiş sürecinde, Türkçe öğrenmenin en zorlayıcı faktörlerden biri olduğunu ifade etmiştir. Bu durum, Tayca ve Türkçenin dil yapılarındaki temel farklılıklardan kaynaklanmaktadır ve öğrencilerin akademik hayata uyum sağlamasını güçleştirmektedir. Öte yandan, Taylandlı Müslüman öğrenciler için Türkiye'deki sosyal ve kültürel ortama uyum sağlamak görece daha kolay olmuştur. Türkiye'deki Müslüman toplumu, öğrencilerin dinî kimliklerini korumalarına ve günlük yaşamlarını sürdürmelerine olanak tanıyan bir yapıya sahiptir. Ancak, dil konusundaki zorluklarla başa çıkma yöntemleri bireysel farklılıklar göstermektedir. Bu bağlamda, Katılımcı 7, dil becerilerini geliştirmek ve sosyal uyum sürecini hızlandırmak amacıyla uluslararası öğrencilere yönelik faaliyetler düzenleyen çeşitli kuruluşların etkinliklerine katılmayı tercih ettiğini şu şekilde ifade etmiştir:

"Türkiye'de kaldığım süre boyunca, Türkçeyi birçok Taylandlıdan daha iyi konuştuğumu düşünüyorum ve Türk toplumunun farklı kesimlerine uyum sağladığımı hissediyorum. Kendimi geliştirmek ve Türk toplumuna uyum sağlamak adına üniversite ve Türkiye'deki çeşitli kuruluşlar tarafından düzenlenen etkinliklere aktif olarak katılmaya özen göstereceğim. Bu tür etkinliklere katılım, Türk insanını daha yakından tanımamı sağlayarak dil becerilerimi geliştirmeme ve Türkiye'nin toplumsal yapısını daha iyi anlamama yardımcı olacaktır"(K7).

Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye uyum sürecine dair yapılan araştırmada, Türkiye'nin İslami yapısının adaptasyon sürecini kolaylaştıran önemli bir faktör olduğu gözlemlenmiştir. Bazı öğrenciler, dini yaşantının sınırlı olduğu bölgelerde büyümüşken, bazıları ise dinî değerlerini korumanın zor olduğu ortamlarda yetişmiştir. Türkiye, bu bağlamda, Taylandlı öğrenciler için İslami kimliklerini özgürce ve tam anlamıyla yaşayabilecekleri bir alan sunmaktadır. Bu durum, öğrencilerin dinî pratiklerini sürdürmelerini teşvik ederken, aynı zamanda bireysel özgürlüklerini de koruyabilmelerine olanak tanımaktadır. Katılımcı 10 buna örnek olarak şu ifade vermiştir:

"Türkiye'de seyahat ederken ibadet mekânlarına erişim konusunda hiçbir endişe duymuyorum. Nerede olursam olayım, bir kadın olarak camilere rahatlıkla ulaşabiliyorum. Türkiye'nin İslami kimliği, burayı tercih etmemde önemli bir etken oldu ve bu sayede burada huzurlu ve konforlu bir

yaşam sürdürebiliyorum. Dini gerekliliklerimi yerine getirme konusunda herhangi bir zorluk yaşamamak, Türkiye’de kendimi daha özgür ve güvende hissetmemi sağlıyor” (K10).

Her bireyin uyum süreci, yaşadığı deneyimler ve çevreye bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Ancak, tüm katılımcıların ortak bir şekilde belirttiği zorluk ise dil olmuştur, daha önce bahsedildiği gibi. Bununla birlikte, Türkiye'nin Müslüman toplumu ile uyum sağlama kolaylığı da önemli bir faktördür. Bu durum, Türk toplumunun öğrencilere gösterdiği sıcak ve açık yaklaşım sayesinde, Türk kültürüne adapte olmayı daha kolaylaştırmaktadır. Taylandlı öğrenciler, genellikle kendi bölgelerindeki öğrencilere yardımcı olan organizasyonların düzenlediği etkinliklere katılmayı tercih etmektedirler. Bu etkinlikler, öğrencilerine dil gelişimlerini destekleyerek, aynı zamanda Türkiye'nin kültürünü daha iyi tanımalarını sağlamaktadır. Tüm bu süreçler, öğrencilerin Türk toplumunu daha iyi anlayarak, eğitimlerini tamamlayıp Tayland'a geri döndüklerinde iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da güçlenmesine katkı sağlamak amacıyla önemli bir adım atmalarını sağlamaktadır.

4. Sonuç

Türkiye'deki Taylandlı Öğrenciler Derneği'ne kayıtlı 120 aktif Taylandlı öğrenci bulunmaktadır. Türkiye'nin çeşitli şehirlerinden 10 Taylandlı öğrenci, derinlemesine mülakat yapmak üzere seçilmiştir. Araştırma bulgularına göre, Türkiye'ye eğitim almak amacıyla gelen Taylandlı öğrencilerin karar verme süreçleri, bir dizi kültürel, tarihî ve eğitimsel faktörün birleşiminden etkilenmektedir. Araştırmalar, Türkiye'nin tarihî ve kültürel mirasının Taylandlı öğrenciler için önemli bir çekim unsuru oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihi ve İslam dünyasındaki konumu, Taylandlı Müslüman öğrenciler için Türkiye'yi cazip kılmaktadır. Bu öğrenciler, Türkiye'yi tercih ederken, Osmanlı geçmişine olan ilgilerini ve Türkiye'deki İslam kültürünü daha yakından tanıma isteklerini dile getirmektedirler. Ayrıca, ailelerin karar süreçlerindeki rolü büyük bir öneme sahiptir; birçok öğrenci, Türkiye'ye gelme kararını ailelerinin yönlendirmeleri ve Türkiye'ye dair edindikleri bilgiler doğrultusunda almışlardır.

Eğitim fırsatları, özellikle Türkiye Cumhuriyeti tarafından sunulan burslar da Taylandlı öğrencilerin tercihlerini şekillendiren bir diğer önemli faktördür. Türkiye Bursları, Taylandlı öğrenciler için Türkiye'deki eğitim imkânlarını cazip hale getiren bir araç olmuştur. Burs imkânlarından faydalanamayan bazı öğrenciler ise özel burslar ve kendi mali kaynaklarını kullanarak Türkiye’de eğitim almak için gerekli finansmanı sağlamaktadırlar. Bir diğer Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye Bursları, Türkiye ile etnik ya da akraba ilişkisi bulunan ülkelerden daha fazla talep görmekte, bu da eğitim imkanlarının yanı sıra din ve kültür faktörlerinin etkili olduğunu göstermektedir. Türkiye'yi tercih eden öğrenciler, çoğunlukla çevrelerinden etkilenmiş ve din ile kültür önemli bir etken olmuştur. Uluslararası öğrenci mülakatlarında da, Türkiye'nin Müslüman bir ülke olmasının cazip bir faktör olduğu vurgulanmıştır (Ejder, 2019, s. 111). Bu durum, Taylandlı öğrenciler için de benzer bir etki göstermektedir. Türkiye'ye eğitim için gelen Taylandlı öğrencilerin çoğunluğu Müslümandır. Türkiye Bursları'nın önemli bir rolü olsa da, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmesindeki ana çekim gücü hala din ve kültürdür. Türkiye'nin devlet bursları, bu bağlamda önemli bir köprü işlevi görmektedir. Bunun yanında, Türkiye'nin Tayland'daki çeşitli kültürel ve insani yardım kuruluşları, Taylandlı öğrenciler üzerinde önemli bir etki yapmıştır. İHH, Diyanet Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar, Türkiye ile Tayland arasındaki kültürel bağları güçlendirmiş ve bu bağlar, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye olan ilgisini artırmıştır. Bu araştırma mülakatlarının bir sonucu olarak, Türkiye Bursları'ndan faydalanmayan Taylandlı öğrenciler arasında da benzer bir durum gözlemlenmiştir. Türkiye Bursları, Taylandlı öğrencileri cezbetmede önemli bir rol oynamasına rağmen, bazı öğrenciler bu fırsatı göz ardı ederek Türkiye'de eğitim almak için alternatif yollar aramışlardır.

Türkiye'nin yumuşak güç stratejileri, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerinde belirleyici olmuştur. Bu stratejiler arasında, Türkiye'nin kültürel mirası, İslam kültürü, insan hakları politikaları ve sosyal medya kullanımının önemli bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Özellikle Cumhurbaşkanı Recep

Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve Türkiye'nin uluslararası alandaki etkinliği, Taylandlı öğrenciler üzerinde derin bir etki yaratmaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin insani yardım politikaları ve laiklik anlayışı, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'ye olan ilgisini pekiştirmiştir.

Halat Kültür modeli perspektifinden bakıldığında, Taylandlı öğrenciler ile Türkiye arasındaki tarihî ve dinî bağlar, kültürel entegrasyonu kolaylaştıran bir unsur olarak değerlendirilebilir. Türkiye'de eğitim gören Taylandlı öğrenciler, yalnızca akademik kazanım elde etmekle kalmayıp, aynı zamanda kendilerini kültürel olarak da aidiyet hissettikleri bir ortamda bulmaktadırlar. İslam ortak paydası ve Osmanlı mirası, Türkiye'yi onlar için yalnızca bir eğitim merkezi değil, aynı zamanda tarihsel ve kültürel bağları yeniden keşfettikleri bir mekân hâline getirmektedir.

Ancak, Türkiye'de eğitim gören Taylandlı öğrenciler, bazı zorluklarla da karşılaşmaktadırlar. En önemli zorluklardan biri, dil engelleridir. Tayca ve Türkçe arasındaki yapısal farklar, bazı öğrencilerin akademik başarılarını etkileyebilmekte ve Türkiye'deki eğitim sürecine uyum sağlamalarını güçleştirmektedir. Bununla birlikte, Taylandlı öğrenciler sosyal etkinliklere katılarak dil becerilerini geliştirmeyi ve Türk toplumuyla daha yakın ilişkiler kurmayı tercih etmektedirler. Ayrıca, Taylandlı Müslüman öğrenciler için Türkiye'nin İslami yapısı, uyum süreçlerini kolaylaştıran bir faktör olmuştur. Türkiye, dinî özgürlük ve kimliklerini rahatça yaşama imkân sunduğundan, öğrenciler eğitim süreçlerinde kendilerini daha huzurlu ve güvende hissetmektedirler.

Sonuç olarak, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'deki eğitim süreçleri, dil engellerine ve kültürel uyum zorluklarına rağmen Türkiye'nin sunduğu dinî, kültürel ve eğitimsel imkânlarla şekillenmiştir. Türkiye'nin sunduğu burs olanakları, tarihî mirası, kültürel değerleri ve sosyal yapı, Taylandlı öğrencilerin Türkiye'yi eğitim almak için tercih etmelerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu deneyimler, yalnızca eğitimle sınırlı kalmayıp, iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlenmesine de katkı sağlamaktadır. Türkiye'nin yumuşak güç stratejileri ve kültürel diplomasisi, Taylandlı öğrencilerin kararlarını şekillendirirken, uzun vadede Türkiye ile Tayland arasındaki kültürel ve diplomatik bağları daha da derinleştirecektir.

Kaynakça

- Aras, B., & Mohammed, Z. (2018). The Turkish government scholarship program as a soft power tool. *Turkish Studies*. <https://doi.org/10.1080/14683849.2018.1502042>
- Büyükgöze, B. N. (2016). Bir etki aracı olarak Türk yükseköğretiminin “Yumuşak Güç” bağlamında incelemesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1), 41-49.
- Cull, N. J. (2009). *Public Diplomacy lessons from the past*. Figueroa Press.
- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2022). *Türkiye'nin dost eli: İnsani diplomasi* (1. Baskı). Prestij Grafik Reklam ve Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Çağlayan, S. (2006). Göç kuramları, göç ve göçmen ilişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 67-91.
- Eastern Europe Division, Department of European Affairs, Ministry of Foreign Affairs. (2024). *Republic of Türkiye. Ministry of Foreign Affairs*. https://image.mfa.go.th/mfa/0/phQBrXL4xr/%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%87/Republic_of_T%C3%BCrkiye.pdf
- Ejder, A. (2019). *Türk kamu diplomasisi bağlamında Türkiye bursları örneği* [Yüksek lisans tezi, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Göksu, O. (2023). 21. Yüzyılda Türkiye'nin kamu diplomasisi ve yumuşak gücü: Yapısı, araçları ve mesakları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 10(2), 845-870.
- Gündüz, R. B. (2023). Sakarya'da lisans eğitimi alan uluslararası öğrenciler: Beklentiler ve deneyimler. *Journal of Migration and Political Studies*, 1(1), 35-53.
- İnsani Yardım Vakfı (İHH). (2018). *Şehit Ömer Halisdemir Okulu Patani'de açıldı*. İnsani Yardım Vakfı. <https://ihh.org.tr/haber/sehir-omer-halisdemir-okulu-patanide-acildi>
- Joungtrakul, J., Na-Nan, K., Chaiyasoonthorn, W., Prawatmuang, R., Tharaphutthi, P., Tanwongwan, S., Meensuk, S., & Thongkalaya, B. (2021). An alternative approach to developing an in-depth interview guide for data collection in qualitative research. *Journal of Management and Marketing, Rajamangala University of Technology Thanyaburi*, 8(2), 1-16.
- Kalın, İ. (2011). Soft power and public diplomacy in Turkey. *Perceptions: Journal of International Affairs*, 16(3), 5-23.
- Kaplan, H., Çimen, I., & Balcı, E. (2022). Türkiye'nin eğitim diplomasisinde Türkiye Maarif Vakfı'nın rolü. *Akdeniz Havzası ve Afrika Medeniyetleri Dergisi*, 4(2), 120-128. <https://doi.org/10.54132/akaf.1209119>
- Khongsri, N. (2014). *Türkiye: Güney Tayland'daki Müslüman Taylandlı öğrenciler için bir eğitim seçeneği* (Bireysel çalışma raporu). Devavong Varopakarn Diplomasi Enstitüsü, Tayland Dışişleri Bakanlığı.
- Knight, J. (2024). Internationalization remodeled: Definition, approaches, and rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), 5-31.
- Musaoğlu, B. N. (2016). Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin entegrasyon süreci. *Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 12-24.
- Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs.

- OECD. (2025). *What are the key trends in international student mobility?* OECD. <https://www.oecd.org/en/publications/what-are-the-key-trends-in-international-student-mobility/2a423a76-en.html>
- Özensel, E. (2014). Doğu toplumlarında ve Türkiye’de birlikte yaşama arayışı: Çokkültürlülük mü? Yoksa yeni bir model mi? *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(3), 1-17.
- Peacock, A., & Kadı, İ. H. (2017). *The Ottoman Empire and the Kingdom of Siam through the ages*. Institute of Asian Studies.
- Pinthapataya, S. (2023). Interviews of qualitative research. *Journal of Business and Industrial Development*, 1(3).
- Phunthai, B. (2022). Qualitative research. *Doctor of Philosophy in Social Sciences Journal*, 1(2), 1-10.
- Rugh, W. A. (2014). *Front line public diplomacy: How US embassies communicate with foreign publics*. Palgrave Macmillan
- Sattar, Y., Koma, A., & Plaipon, M. (2021). Perceptions of Thais toward Turkish foreign policies through the Soft Power 30. *Political Science and Public Administration Journal*, 13.
- Sattar, Y., Koma, A., & Plaipon, M. (2023). *Opportunities and challenges in Thailand-Türkiye relations*. International Studies Center.
- Tekin, M. K. (2022). Dünyada ve Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliğinin mekânsal perspektiften incelenmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 31(1), 139-154. <https://doi.org/10.51800/ecd.1085090>
- Topal, F., & Tauscher, S. (2020). Uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar üzerine inceleme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 15(1), 309-344. <https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.624380>
- Türkiye Bursları. (2024). *Türkiye Bursları’nın tarihçesi*: <http://turkiyeburslari.gov.tr> (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2024)
- Türkiye Bursları. (2024). *Türkiye Bursları*. Türkiye Bursları <http://turkiyeburslari.gov.tr> (Erişim tarihi: 12 Mart 2025)
- Türkiye Diyanet Vakfı. (2025). Eğitim/ Kültür. Türkiye Diyanet Vakfı. <https://tdv.org/tr-TR/faaliyetlerimiz/egitim-kultur/>
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2022). *Türkiye-Tayland siyasi ilişkileri*. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-tayland-siyasi-iliskileri.tr.mfa>
- Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu. (2024). *Dünya’da ve Türkiye’de uluslararası öğrencilik*. <http://udef.org.tr/uluslararasi-ogrencilik/> (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2024)
- Uslu, F., & Demir, E. (2023). Nitel bir veri toplama tekniği: Derinlemesine görüşme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 40(1), 289-299.
- Uslu, A., & Yaylacı, İ. (2020). *Dönüşen diplomasi ve Türkiye: Aktörler, alanlar, araçlar*. Küre yayınları. <http://www.libraryturk.com/kitap-detaylari-donusen-diplomasi-ve-turkiye-aktorler-alanlar-araclar?v=9786057646248>
- Yalçın, R. (2023). Cumhuriyet’in ilk yüzyılında Türkiye-Tayland ilişkileri. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 6(5), 17-27.
- Yunus Emre Enstitüsü. (2024). *Yunus Emre Enstitüsü farklı kıtalarda Türkçe kurslarına başladı*. Yunus Emre Enstitüsü. <https://www.yee.org.tr/tr/haber/yunus-emre-enstitusu-farkli-kitalarda-turkce-kurslarina-basladi>

Yükseköğretim Kurulu. (2025). Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi (2024-2028).
Yükseköğretim Kurulu. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2025/yuksekogretimde-uluslararasilasma-strateji-belgesi.aspx>

Article Information Form

Conflict of Interest Disclosure: No potential conflict of interest was declared by the author.

Plagiarism Statement: This article has been scanned by iThenticate.

Changing Contours of Dealing with Refugee Crisis in EU: A Comparative Study of Ukrainian and Syrian Refugee Crisis

Rippy Das

Banaras Hindu University, India,
rippydas@bhu.ac.in,
ror.org/04cdn2797

Abstract: Europe experienced a significant refugee crisis in two separate instances, one in 2015 and another in 2022. A substantial refugee flow has resulted from Russia's invasion of Ukraine, making it one of the biggest in Europe since the end of World War II. Not long ago, Europe faced another humanitarian catastrophe as thousands of Syrians were compelled to escape their war-torn country and the prevailing crisis. Although both crises entailed a similar magnitude, with approximately six million people affected, the public responses exhibited differently. According to the UNHCR 2021 report, more than 5 million refugees and asylum seekers, mostly from Syria but also from Afghanistan, Iraq, and Eritrea, had entered European countries by the end of 2016. However, since the start of the Syrian conflict, barely over 1 million Syrians have been successful in obtaining international protection in the European Union. The recent activation of the temporary protection directive by the EU, which was initially adopted in 2002, has drawn significant criticism. This initiative has been criticised for exhibiting a bias towards welcoming Ukrainian refugees compared to the response seen during the Syrian refugee crisis. Therefore, it is important to understand if the EU is dealing with the refugee crisis differently. This study aims to investigate whether the European Union (EU) employed distinct approaches in its responses to the Ukrainian and Syrian refugee crises. It further examines particular examples of differential treatment and framing of refugees from Ukraine and Syria, and it compares the temporary protection and asylum processes implemented by the EU in response to the two refugee crises.

Keywords: The European Union, Refugee Crisis, Laws, Policies, Ukrainian and Syrian Refugee Crisis

Received: 28.09.2024
Accepted: 28.03.2025
Available Online: 31.03.2025

1. Introduction

Migration and refugee management was one of the most convoluted, polarised, and fragmented systems in Europe even before the current crisis. It is the pinnacle of a highly delicate issue that is initially handled cautiously at the national level by each European Union (EU) member state before it is deliberated upon at the EU level (Tassinari, 2016). This often results in diluted agreements, along with the evolving integration of common foreign and defence policies- another aspect of the European strategy that is increasingly intertwined with the refugee crisis. Each year, millions are compelled to leave their residences and native nations due to strife, warfare, scarcity of food, destitution, and deterioration of the environment. From a few decades, Europe is facing the huge migration and refugee crisis from different parts of the world.

In 2015, over 1 million refugees and migrants endangered their lives by embarking on perilous sea journey across the Mediterranean, seeking sanctuary and safeguard in Europe (UNHCR, 2015). At that time, it was regarded as the most extensive migration wave witnessed on the continent since the conclusion of World War II. However, it was subsequently overshadowed by the Ukrainian crisis. The EU-15 faced a huge number of Migration flows due to Yugoslavia civil war (Buonanno, 2017). The dissolution of a number of Yugoslav states during the early 1990s resulted in a sequence of conflicts in Balkan nations like Croatia, Serbia, and Bosnia-Herzegovina. This factor predominantly caused the substantial influx of asylum seekers within Europe in 1992 (Arnett & Zapponi, 2015). One notable distinction between the migration crisis prompted by Yugoslavia's civil war and the present-day crisis was that the EU-15 did not encompass central and eastern European countries (CEECs). These countries have struggled to adequately manage and handle the substantial volumes of asylum seekers passing through to northern Europe from Greece (Buonanno, 2017). The asylum policy of the European Union

Cite as (APA 7): Das, R. (2025). Changing contours of dealing with refugee crisis in EU: A comparative study of Ukrainian and Syrian refugee crisis. *Journal of Migration and Political Studies*, 3(1), 42-56. <https://doi.org/10.69510/mipos.1557510>

was not initially designed to handle large and unpredictable waves of asylum seekers. It places unfair stresses on countries like Greece and Italy that are located near the EU's external borders (Jones, Teytelboym, & Rohac, 2017). The 2015 refugee crisis has deeply unsettled both the European Union (EU) as a whole and the political landscapes of individual member states. Even in nations where the effect of the refugee influx is relatively minor, such as Poland and the United Kingdom, these events have dominated public debate and affected critical elections and choices, including the UK's EU membership vote in June 2016.

The refugee crisis didn't inevitably start off as a refugee crisis. It started as a rhetorical crisis in the Mediterranean, the situation is frequently framed as a security danger rather than a humanitarian emergency, with political leaders and the media prioritising unrestricted migration, border security, and national interests over refugee rights. Different European governments and institutions had different ideas on how to deal with the refugee crisis, which resulted in divergent opinions on accountability, burden-sharing, and legal duties under international refugee law (Jones, Teytelboym, & Rohac, 2017). However, an increase in smuggling tragedies- particularly deaths by drowning on the shore of the Italian island of Lampedusa in 2013, was brought on by an increase in people attempting to cross sea borders (Servent, 2019). In this way, the beginnings of the crisis may be traced back to these terrible accidents, demonstrating a consistent rhetorical narrative rather than a discrete breach caused by a sudden external event. From September 2014 onward, a growing number of voices stressed how important it was to resolve Mediterranean crossings. But it wasn't until April 2015 that the idea of a catastrophe became more pervasive, going beyond the problems with illegal immigration and the procedures for search and rescue off the coasts of Italy, Greece, and Malta. However, it wasn't until April 2015 that the concept of a crisis took on a more widespread meaning, going beyond smuggling and search and rescue operations around the beaches of Italy, Greece, and Malta. The European Agenda on Migration, published by the Commission on 13 May 2015 (COM/2015/240 final), indicated a transition from a localised crisis involving the EU's coastal borders to a wider problem necessitating a broader variety of policy measures (Balla, 2023).

In spite of the fact that the Syrian crisis is still ongoing, another humanitarian calamity soon threatened European soil. The refugee crisis is not over and in this time the attention has shifted from Syrians to Ukrainian refugees. The Russian invasion on Ukraine on 24th February 2022 triggered an intensifying and extensive displacement scenario, causing millions of individuals to flee within Ukraine and towards the European Union. The majority of those departing Ukraine initially sought refuge in Poland, as well as in other neighbouring EU Member States sharing a border with Ukraine, such as Slovakia, Hungary, Romania, and Moldova. As time progressed, a significant number continued to move onwards (Parusel & Varfolomieieva, 2022). As of December 31, 2022, nearly 1.3 million refugees had fled from Ukraine. Additionally, approximately one million were residing in Poland as of June 26, 2023. Presently, the total number of registered Ukrainian refugees across Europe stands at around six million which replaced the number of Syrian refugees and became the largest refugee exodus in the EU (Statista, 2023).

Despite the fact that both Syrian and Ukrainian refugee crises were sudden and involved roughly six million refugees each, the public and political reactions were noticeably different. The most current refugee crisis received a swift reaction from the European Union. The European Union's leaders expressed fervent solidarity with Ukraine and its people on February 24, 2022, during a special meeting of the European Council. They urged the European Commission to suggest emergency measures as well. The Council quickly endorsed the Commission's plan. The principles of Western humanitarianism have been rooted in the conviction of the equal and crucial value of every individual since the early 20th century, often regarded as a symbol of the world's positive attributes (Baughan & Fiori, 2015). But the European Union's distinct political choices compared to seven years ago, such as the activation of the

most advantageous reception and protection system for Ukrainian refugees in the history of the EU shows the different scenario in dealing the refugee crisis.

This research paper aims to explain whether the European Union (EU) adopted different strategies in its reactions to the Ukrainian and Syrian refugee crises. The research also scrutinizes specific instances of varying treatment and portrayal of refugees from Ukraine and Syria, and it draws comparisons between the temporary protection and asylum procedures implemented by the EU in response to these two refugee crises.

2. Methodology

This paper explores whether the European Union (EU) adopted different approaches in its responses to the Ukrainian and Syrian refugee crises by understanding the scenario from both cases. The data for this study were collected from various online sources, including reports, news articles, and studies conducted by different non-governmental organizations (NGOs), such as the United Nations (UN) and other human rights organizations. It followed academic databases with comprehensive review of academic literature, focusing on major publications related to the keywords mentioned. A distinctive methodological approach has been employed to critically analyse and draw conclusions on the issue under study.

3. Theoretical Framework

Recent efforts to broaden the theoretical discourse have resulted in more interdisciplinary approaches to migration theory. Various theoretical approaches can be used to analyse refugee studies, depending on the objectives of the research. However, Postcolonial theory is the best framework for comprehending inequality in treatment and underpinning power dynamics since this study critically analyses the EU's response to the acknowledgement of Syrian and Ukrainian migrants. A wide range of facets and viewpoints are covered by the multidisciplinary field of postcolonialism. Postcolonial theory is concerned with understanding the historical processes of colonisation, imperialism, and decolonisation, as well as its social, economic, and political components. In addition to analysing how colonised people and cultures are portrayed in media and art, it looks at how colonial interactions have influenced both individual and social identities. It also examines the power relationships between colonisers and colonised people, emphasising agency and resistance (Young, 2003). In addition, postcolonialism examines attempts to reclaim, decolonise, and indigenise linguistic and discursive environments while examining how language and discourse have been employed as instruments of colonial dominance.

Using a postcolonial lens to examine the experiences of diasporic communities and transnational networks affected by migration, displacement, and globalisation can provide insight into their identity, belonging, and cultural hybridity. The notion of postcolonialism is multidisciplinary and linked, reflecting the various ways that colonial legacies continue to influence modern global realities, such as the disparities in how migrants are treated and received (Young, 2003). The fact that displacement is usually a result of wars that are "directly linked to the impact of colonialism, foreign policies, and the actions of Western powers" is regrettably overlooked in a large portion of public discourse around refugees (Philo, Briant, & Donald, 2013). It is crucial to remember that refugees have a colonial past, and that history links the global North to the conflicts that lead to refugee crises. For example, the complex network of events that make up the Syrian civil war is a historical reminder of the fall of the Empire and the colonisation of the Arab world by the Europeans. Colonial divides turned 'what had been relatively tranquil provinces of the Ottoman Empire into some of the least stable and globally volatile states in the world' (Fildis, 2011). Edward Said's critical writing, *Orientalism*, is usually regarded as the foundation of postcolonial theory.

Said highlights in the book how the Western world has produced a notion of the “other” via the practice of Orientalism (Hamadi, 2014). The East, especially the Middle East, was portrayed by the West in a skewed and prejudiced manner. Said claims that Orientalism is a collection of presumptions, ideals, and convictions that paint the (Middle) East in a negative light as being risky, exotic, and inferior. Current refugee policies continue to reflect this idea of the other. Depending on their nationality, refugees receive different treatment. Refugees from the “Orient” are frequently treated differently than those from Western nations, such as Ukraine. Said outlines a negative set of Eastern assumptions, ideas, and beliefs that frequently serve as the foundation for this unequal treatment. According to Said, Western supremacy over the East has been justified by the formation of the concept of the “other” through the practice of Orientalism. Stereotypes and distorted perceptions of Orientalism have often been used to defend Western conquest and imperialism (Said, 1979). Additionally, Said highlights that Orientalism is a generic phenomenon that arises whenever one culture tries to comprehend another, not just in the context of the West’s interaction with the East.

The idea of Orientalism, as defined by Edward Said, emphasises how Western societies have traditionally portrayed and constructed the “Orient” (Eastern cultures) in ways that uphold Western dominance and superiority (Said, 1979). This idea pertains to how Ukrainian migrants’ circumstances are viewed and depicted in contrast to those of other refugee groups (Moise & Oana, 2022). Since Ukraine is frequently perceived as having a more Western culture than nations in the Middle East or Africa, Ukrainian refugees may be considered more favourably (Moise, Dennison, & Kriesi, 2023). Their experiences’ framing, the degree of empathy they trigger, and the political reactions they elicit can all be impacted by this view. As a result, prejudices originating from Orientalist narratives may be reflected in the disparate treatment of Ukrainian and non-European refugees for example-Syrian Refugees. Postcolonial thinker Mayblin claims that colonial legacies that have produced poverty, violence, and political instability in many regions of the world are partially to blame for the current worldwide refugee problems. When discussing the problem of refugees, postcolonialism highlights the necessity of rejecting essentialist and simplified notions of cultural identity, acknowledging that refugees are influenced by a variety of social and historical factors in addition to their national or cultural origins (Costello & Foster, 2022). Postcolonialism also emphasises how these crises have historically been used by powerful nations to justify their own objectives and interests. Like other theories, postcolonial theory has been criticised for its heavy emphasis on colonialism’s and imperialism’s legacies, which occasionally causes it to overemphasise historical circumstances at the detriment of discussing current problems and difficulties in postcolonial states (Houtum, H., & Lacy, 2020). Non-European refugees are frequently excluded and portrayed through exoticized or dehumanising images, which reinforces negative stereotypes and social exclusion, while Ukrainians are more likely to be perceived as culturally similar and more easily accepted. Postcolonialism draws attention to the ways in which powerful nations have justified their own objectives and interests. European refugees are frequently portrayed as economic migrants, security risks, or fortune seekers, which influences public opinion and governmental reactions and may result in more stringent border restrictions and difficulties integrating (El-Enany, 2020).

4. Background: Syrian crisis and Ukrainian crisis

The crisis in Syria commenced more than a decade ago, triggered by a wave of popular uprisings that spread across the Arab world, commonly referred to as the Arab Spring. Pro-democracy supporters sought an end to Bashar al-Assad’s regime’s authoritarian practises in March 2011, creating an unprecedented challenge to his rule. To put down protests, the Syrian government employed paramilitary, military, and police forces. Right from the beginning, the uprising and the subsequent actions of the regime exhibited a communal dimension. A significant number of protesters belonged to the Sunni majority of the country, whereas the ruling Assad family hailed from the Alawite minority. Notably, the Alawite community retained a commanding role within the security forces and the irregular

militias responsible for some of the worst acts of brutality against protesters and other perceived enemies of the regime (Mariwala, 2013). The Syrian rebellion was greatly influenced by the environmental issue as well. Syria experienced its worst drought in modern history from 2006 to 2010. This prolonged drought pushed hundreds of thousands of farming families into poverty, leading to a massive migration of rural residents to makeshift urban settlements (Britannica, 2023).

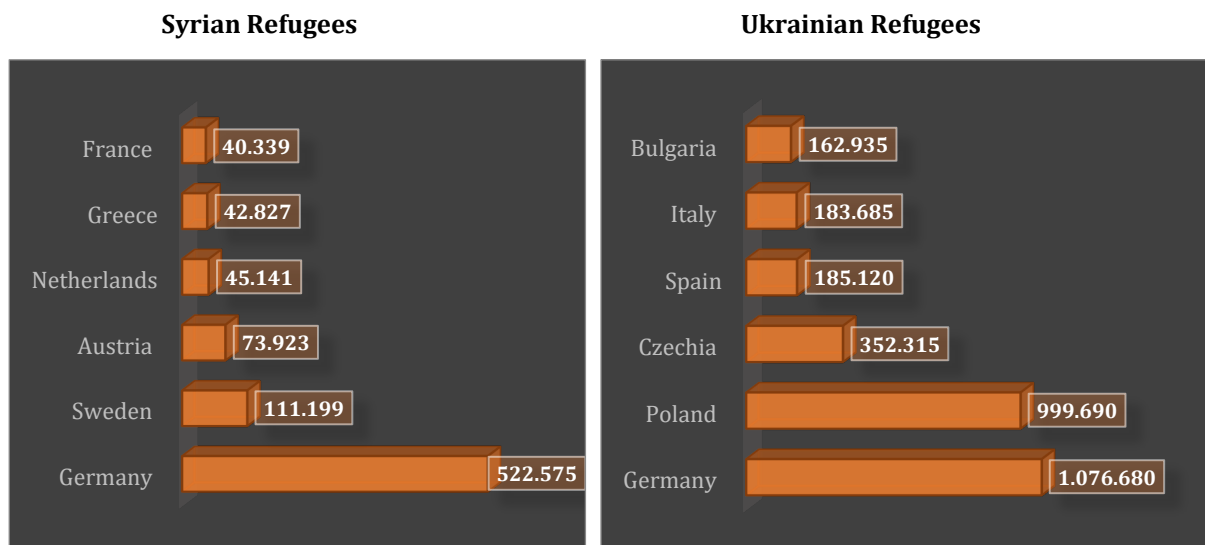
After the emergence of resistance groups, the conflict developed into a full-fledged civil war in 2012 that dragged the combatants from both within and outside the region (UNHCR, 2023). Syria was engulfed in a civil war, with many rebel groups engaging in intra-rebel combat in addition to fighting against government forces. Syria's neighbouring nations and major world powers began to split into groups that supported and opposed Assad by the summer of 2011 (Ford, 2019). As Assad kept up his suppression, the United States and the European Union began to criticise him more while Russia and Iran supported the Syrian government. Western countries, including US allies in Western Asia, intervened militarily to defeat ISIS (Watson Institute For International and Public Affairs, 2018). The impulsive outbreak quickly accelerated the Syrian Civil War, creating a refugee crisis that forcibly uprooted millions of Syrian families from their homes. When the conflict first began, the European Union, levied severe sanctions against the regime and as previously indicated, voiced its opposition to President Assad's administration. However, the EU found it difficult to create a fully cohesive Common Foreign and Security Policy (CFSP). The EU's involvement in Syria has shifted between actively supporting the Syrian regime and isolating it. The Syrian Civil War-induced refugee crisis has revealed internal instability and limitations within the EU (Cavatorta & Turcotte, 2020). Syrian refugees are currently dispersed over more than 130 countries, and 70 per cent of them live in poverty, making it difficult for them to gain access to basic services like education and employment opportunities (UNHCR, 2023).

On the other side, the eight-year struggle, which started with Russia's annexation of Crimea, was dramatically escalated by Russia's invasion of Ukraine, signalling a critical turning point for European security (Masters, 2023). The conflict in Ukraine also has had a substantial impact on globalization, multilateralism, and the financial systems that evolved following the ending of the Cold War. A dire political scenario is the root of the current Ukrainian refugee problem. President Biden's United States and NATO are aligned against President Putin's Russia in the Ukraine conflict. Such a conflict could have catastrophic effects on the economies of European Union member countries. The problem can be traced back to the dissolution of the Soviet Union in 1991 and Ukraine's subsequent independence, marking a distant starting point for these issues (Abdi, 2023). The transition has proven to be more complex compared to other former Soviet republics, with ongoing political and identity concerns that demand attention. These challenges are closely tied to the nation's economic relationship with Russia. This situation has led to the current diplomatic conflict. Various stages elucidate the progression of relations between Ukraine and Russia (Åslund, 2022). However, the turning point came with the outbreak of the Donbass war on 6th April 2014. This conflict arose as the separatist People's Republics of Donetsk and Lugansk declared their independence, mirroring the events in Crimea. On 21st February 2022, Putin formally acknowledged the independence of the two Donbass Republics, which then precipitated the war. This war, commencing on 2022, involves Putin's Russia pitted against Ukraine, with the backing of Biden's US and NATO. Negotiations had broken down, and diplomatic initiatives had proven ineffective. Russia conducted bombings in several Ukrainian cities, including Odessa, Kharkiv, Mariupol, Lviv, and the capital, Kyiv (Masters, 2023). This military operation was undertaken with the aim of safeguarding the population in the Donbass region. Its targets included airports and military bases (International Rescue Committee, 2022). When Russia initiated a military offensive against Ukraine, it resulted in the destruction of the country's infrastructure. This destruction led to challenges in obtaining essential utilities such as heating, lighting, water and hospital facilities. Additionally, it led to a significant influx of Ukrainian refugees into Europe (International Rescue Committee, 2022).

The initial waves of refugees had predominantly comprised women, children, the elderly, and foreign citizens, as adult Ukrainian males are obligated to register for military service. Among the foreign nationals joining this immediate exodus, there is a diverse mix of people from various countries, including Moroccans, Chinese, Indians, and Latin Americans, among others. Some of these individuals had been enrolled in Ukrainian universities before the conflict began. Additionally, even before the conflict, Ukraine was already hosting at least 5,000 refugees from countries like Afghanistan and Syria. Unfortunately, there have been distressing reports of refugees from the Mediterranean, South Asia, and Africa facing racial discrimination at the Polish border (Schultz, et al., 2022). In present time, the main Syrian and Ukrainian refugees hosting country is Germany. The figure shows below the presence of these two refugee groups in different EU countries.

Figure 1

Major Syrian and Ukrainian Refugee Hosting Countries in the EU in 2023

Source: Statista, 2023

Ukrainian refugees are grappling with similar challenges as Syrian refugees, including restricted access to education and job opportunities, language barriers, and prejudice. However, in contrast to Syrian refugees, Ukrainian refugees have received somewhat better treatment from European countries, partly due to their proximity and shared cultural ties (Karasapan, 2022). This special attention is evident in a variety of ways, including accelerated asylum and residency procedures under temporary protection directives, open-border policies in countries such as Poland and Germany, where Ukrainian refugees confronted few restrictions, and improved living conditions, with many being housed in private homes and community shelters. As a result of European governments and media presenting the need of solidarity, they also garnered significant public and political backing. In addition, prompt legal and financial support allowed Ukrainian refugees to access educational, medical, and job opportunities (Mickelsson, 2025). Despite these differences, both groups of refugees are still seeking safety and stability in new countries, facing uncertain prospects for their futures (Alsbeti, 2023).

5. The European Union: Policy and Legal Responses Towards the Refugee Crisis

The EU has responded to crises and disintegration situations by making institutional and operational changes (Niemann & Natascha, 2018). The EU formulated a distinct policy for Ukrainian refugees, whereas its previous policy on political refugees was not intended for Syria. EU also bounded on international refugee law and also implemented many laws within the members of European Union. The European Convention on Human Rights includes several provisions related to the treatment of refugees. Member States have a duty to adhere to Article 14 of the 1948 Declaration, which guarantees everyone

the right to seek and enjoy asylum from persecution (United Nations, 1948). The 1951 Convention describes the legal safety, rights, and support that refugees are entitled to and offers the generally accepted definition of a refugee. It defines a refugee as a person who is unable or unwilling to return to their country of origin due to a well-founded fear of persecution based on race, religion, nationality, membership of a particular social group, or political opinion, is binding on the other 27 Member States as well (United Nations High Commissioner for Refugees, 1951). Article 3 of the 1967 Protocol explicitly prohibits discrimination against refugees based on their race, religion, or country of origin (UN High Commissioner for Refugees, 2011). In October 1999, in Tampere, Finland, the European Union made the decision to establish a Common European Asylum System (CEAS). It offers legal support based on the Dublin Regulation, the Eurodac Regulation, the Qualification Directive, the Asylum Procedures Directive, and the Reception Conditions Directive. These establish specific guidelines on asylum requests and processes under EU law. The Dublin system mandates that an asylum seeker's application be handled by the first Member State they enter. The CEAS was planned to encompass various elements, including criteria for determining which Member State would be responsible for evaluating an asylum application, standards to ensure fair and efficient asylum procedures, minimum standards for the reception of asylum seekers, and the alignment of guidelines for accepting refugees (European Parliament, 2022). In response to the 2015 refugee crisis, the European Commission suggested changing the asylum process. In order to modernise processes for border management, screening, and asylum assessments, the 2020 new pact on migration and asylum establishes clearer obligations for Member States (European Parliament, 2022). A contentious deal between the EU and Türkiye was struck on March 18, 2016, with the intention of limiting the influx of unauthorised immigrants through Türkiye into Europe. The agreement said that any unauthorised immigrants who arrived on Greek islands should be sent back to Türkiye and that the EU would accept one Syrian refugee for every one sent back to Türkiye (European Council, 2016).

To safeguard Europe's collective external borders and address emerging migration and security challenges collaboratively, a new European Border and Coast Guard (EBCGA-Frontex) was established in October 2016. Its budget, which stood at 254 million euros in 2016, has increased over time and reached 543 million euros by 2021. Additionally, the roles of Eurojust and Europol within the EU have been expanded. Similar transformations have been taking place in other EU agencies. The European Asylum Support Office (EASO), based in Malta and responsible for supporting and enhancing the Common European Asylum System (CEAS), has been replaced by the EU Agency for Asylum (EUAA) with an initial budget of 172 million euros for 2022 (Balla, 2023).

In terms of external matters, the Treaty on European Union (TEU) introduced the Common Foreign and Security Policy (CFSP) of the European Union back in 1993. Its aims include the preservation of peace, the advancement of global security, the promotion of international collaboration, and the support of democracy, the rule of law, and the protection of fundamental freedoms (Malovec, 2023). The Union has also carried out humanitarian and rescue missions within the confines of its Common Security and Defence Policy (CSDP). As soon as the Ukrainian refugee crisis began, the EU also put into effect the long-debated temporary protection directive.

6. What is Temporary Protection Directive?

Temporary protection is a rare provision that offers urgent and short-term safety in the scenario of an enormous or impending mass influx of displaced people from non-EU countries who are unable to head back to their place of origin (European Commission, 2022). A proposal to implement the EU Temporary Protection Directive (TPD) was made by the European Commission on March 3, 2022. Following the wars in the former Yugoslavia, this directive was initially adopted in 2001, but it was essentially ignored and never implemented. The Implementing Decision was passed by the Council on March 4, 2022, and it went into force that day. Its beginnings go all the way back. The Council of European Union established

a Resolution regarding the distribution of responsibilities concerning the reception and settlement of individuals who have been temporarily displaced as far back as September 1995, in reaction to the extensive displacement of people resulting from the conflicts in the former Yugoslavia (European Union, 1995). In March 1996, they approved a Decision pertaining to an early warning and emergency procedure for sharing the burden (European Union, 1996). The governments of Italy and Malta appealed for the activation of TPD in 2011 as a result of the surge of refugees from Middle Eastern and North African countries arriving in Italy. However, the requests were denied during a meeting of the Justice and Home Affairs Council (Ineli-Ciger, 2016). Further attempts to activate the TPD were made in February 2015, in response to the refugee crisis in Europe, and in 2021, members of the European Parliament argued for its activation to address the flow of refugees following the Taliban's takeover in Afghanistan. Unfortunately, these efforts to use the TPD were also unsuccessful (European Parliament, 2021). The EU's activation of the Temporary Protection Directive (TPD) marked a significant stride towards a more compassionate security framework and signalled a strong commitment from the EU to jointly address the humanitarian crisis triggered by the substantial influx of Ukrainians towards European borders (Venturi & Vallianatou, 2022). The TPD formally removed visa restrictions and specific protection categories, departing from the concept of fortress Europe and the influential Dublin asylum system. The Directive ensures access to national asylum processes through the freedom to apply for asylum at any time, although Member States are free to halt the review of applications for asylum if the applicant has temporary protection status (Parusel & Varfolomieieva, 2022). It granted Ukrainians the right to reside for a period of up to three years and also bestowed upon EU citizens consistent rights across all member states. These rights encompassed a work permit, automatic access to national healthcare and education systems, as well as housing subsidies (Carrera, et al., 2022). Receiving temporary protection does not prevent the acknowledgment of Convention refugee status or complementary/subsidiary protection. Many advantages and perks provided to these refugees and those granted subsidiary protection according to the Qualification Directive are not encompassed within the scope of the temporary protection system (Schultz, et al., 2022). However, the implementation of the temporary protection directive by the EU has sparked considerable backlash. This action has faced criticism for showing a preference in welcoming Ukrainian refugees compared to the response witnessed during the Syrian refugee crisis.

7. Critical Analysis of the EU's Different Responses Towards Syrian and Ukrainian Refugee Crisis

The uneven treatment of Syrian and Ukrainian refugees can be attributed to varying diplomatic relationships between the EU and the countries these refugees originate from. Ukrainian migrants got additional assistance due to tight relations to the European Union, particularly as a result of the conflict with Russia. On the other hand, the EU has been less directly involved in Syria's conflict. Because Ukrainians were perceived as being easier to integrate, cultural commonalities also played a part. Ukraine's border proximity with several EU nations allows for a faster and more organised reaction. Syrian refugees, on the other hand, take dangerous and erratic routes, including the Mediterranean Sea. Stricter border restrictions and deterrence tactics have resulted from it. Furthermore, popular and political sentiments were impacted by the media's portrayal of Ukrainian refugees as victims and Syrian refugees as occasionally connected to security issues (Esposito, 2022). Additionally, it reflects a tendency to perceive people from the Middle East as "other," which has been internalized within certain societies (Esposito, 2022). The world emphasised Europe's "double standard" towards Ukrainian and non-Ukrainian refugees and asylum seekers from the beginning of the Ukrainian refugee crisis. While asylum seekers from nations like Syria who have also fled the horrors of war and oppression were not treated with similar procedures in 2015 during the peak of the Syrian civil war, Ukrainians were promptly welcomed with extensive legal safeguards (Dhingra & Roehse, 2023).

Non-Ukrainian including Syrian asylum seekers are often push back by European countries by violating EU and international law, irrespective of the legitimacy of their claims. On June 14, 2023, for example, it

was projected that over 500 asylum seekers and refugees died in just one accident in the central Mediterranean where many were from Syria (Dhingra & Roehse, 2023). On the basis of inspections to immigration detention centres with appalling situations near to the EU's land and sea frontiers, the Committee for the Prevention of Torture (CPT) of the Council of Europe found many cases of maltreatment and cruel activities towards refugees (Non-EU nationals), such as punching, slapping, or blowing with truncheons by security forces, border, or coast guard personnel (Walker, 2023).

The tremendous political and social mobilisation that has greeted Ukrainian migrants contrasts sharply with the legal rights of those seeking protection once they arrive in many nations throughout Europe, for example Poland (Dhingra & Roehse, 2023). Different factors impact on their behaviour like Islamophobia- Most Ukrainian refugees are Christians, whereas the majority of Syrian refugees are Muslims. This distinction has resulted in additional challenges for the Syrian refugees, as they often have to contend with increased xenophobia and discrimination directed towards Muslim asylum seekers; the difference in how the EU treats Ukrainian refugees compared to non-Ukrainian refugees can be attributed to Europeans empathy towards Ukrainians and the tendency to view Middle Eastern refugees as outsiders (Esposito, 2022). Often, religious biases and other forms of prejudice are interconnected in this context. The Syrian crisis received significant coverage primarily from a security perspective, depicting refugees as a possible hazard to national security. The humanitarian viewpoint, underscoring the refugee's hardship and the requirement for assistance, was also evident but less widespread, as per extensive literature. The manner in which European media portrayed Syrian and Ukrainian refugees held great significance (Mascareñas, 2022).

Ukrainians are especially embraced by Eastern Europeans due to a sense of kinship and shared identity. Additional elements that affected the formulation of policies included a shared past between Ukraine and EU member states, particularly those with post-Soviet backgrounds, cooperative border programmes, EU diaspora living in both Ukraine and EU countries, as well as defence and geopolitical considerations (Mascareñas, 2022). In, Eastern Europe, where there is a significant amount of travel and interaction between nations, nationalities tend to be more flexible than in other regions of the world. Many Eastern European countries that have welcomed Ukrainian refugees have histories tied to the Soviet era and feel morally obligated to aid a fellow post-Soviet neighbour like Ukraine (Mascareñas, 2022). Additionally, beginning in 2017, Ukrainian citizens were granted visa-free travel inside the EU for up to 90 days. This development clearly shows that Ukrainians have been travelling across EU borders for a long time, keeping in touch with friends and relatives on both sides (Mascareñas, 2022). This connectivity has brought them into closer affinity with the European citizens who have welcomed them. Conversely, there is less empathy from Europeans towards refugees of different backgrounds due to differences in race, religion, culture, and ethnicity (Aslund, 2022).

The government of several Member States have made it explicitly clear that they do not welcome irregular migrants, particularly those of the Muslim faith. This stance has been notably adopted by countries such as Estonia, Hungary, Poland, and Lithuania (Esposito, 2022). These nations are currently accepting Ukrainian refugees. Public discourse in Poland, Hungary, Slovakia, and Romania is frequently polluted by racist and xenophobic statements towards refugees and migrants, particularly those from Middle Eastern and African nations, and hostile tactics such as border pushbacks and draconian detention measures have been implemented (Reilly & Flynn, 2022).

Many people have suffered significant injuries as a result of confrontations with both Polish and Belarusian border guards after receiving criticism for their harsh treatment of non-EU refugees and migrants (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, 2022). In 2021, the distressing situation of migrants and asylum seekers, primarily hailing from the Middle East and Afghanistan, who found themselves stranded on the borders between Belarus, Poland, and Lithuania, stirred significant outrage throughout Europe (Mickelsson, 2025). Allegations were made against

Belarus, claiming that the nation had exploited the vulnerability of these individuals, enticing them to come to Belarus with the intention of using their predicament as a justification for admission into EU countries. This action was seen as a form of retaliation against EU sanctions. At present, Poland is playing a significant role in hosting Ukrainian refugees within the European Union (Statista, 2023).

Refugees in Poland were not given an affectionate welcome even prior to the tension between Poland and Belarus. Only 161 of 2,803 petitions for refugee status received approval in 2020, a very low number for asylum seekers (UNHCR, 2021). There has been a disturbing prevalence of anti-immigrant and racially biased hate speech expressed by politicians and political and media analysts. To underscore their unwelcoming stance towards certain migrants, some political organizations have run advertisements both within their own countries and internationally, as seen in Denmark, Hungary, and Sweden. As a stark example, during a discussion in the European Parliament, the leader of Poland's KORWiN party, Janusz Korwin Mikke, derogatorily referred to refugees seeking asylum in Europe as "human garbage" (Nwabuzo & Schaeder, 2016).

Hungary has consistently refused to take in refugees from non-EU nations ever since the "refugee crisis" of 2015 (BBC, 2020). Prime Minister Viktor Orbán has gone as far as referring to non-European refugees as Muslim predators and describing migrants as a poison (Pearson, 2018). He strongly criticised former German Chancellor Angela Merkel for allowing a million of refugees in Germany. In order to preserve its cultural and racial uniformity, he advocated that Hungary should abstain from accepting refugees from various religious and cultural backgrounds. The policy of Hungary of unfairly holding asylum seekers in transit areas along its border with Serbia was deemed unlawful by the European Court of Justice in May 2020 (BBC, 2020). On the other side, the same prime minister of Hungary, has promised that every refugee coming from Ukraine will be welcomed by friends in Hungary. He emphasised that it is not required to be a rocket scientist to distinguish between helping Ukrainian refugees who are looking for safety in Hungary because of the ongoing war and an enormous number of people entering from Muslim regions in pursuit of better opportunities in Europe (Brito, 2022).

In fact, it has been strongly criticised the discrimination occurring at the borders of Ukraine for the non-EU asylum seekers, emphasizing that everyone has an equal right to cross international borders when fleeing conflict and seeking safety (Akinwotu & Strzyżyńska, 2022). At present, it's evident that the welcoming approach towards Ukrainian refugees hasn't made it easier for other refugee groups to enter into European territory. For instance, there hasn't been a reduction in the number of deaths or disappearances in the Mediterranean Sea, nor have there been any decreases in the severity of measures designed to deter migration. In fact, the European Union has continued to enhance its capabilities for surveillance and control of its external borders. This involves constructing new physical barriers, deploying advanced technology for surveillance, and engaging in proactive cooperation with third countries on routes taken by irregular migrants to Europe (Parusel & Varfolomieieva, 2022). Shedding light on these concerning trends at the EU's external borders, along with drawing public attention to violent conflicts and refugee crises around the world, could help shift the focus away from Ukraine alone.

8. Conclusion

There are serious societal repercussions for non-European refugees in the EU when Ukrainian refugees are treated differently from Syrian refugees. When examined from the perspectives of Orientalism and postcolonialism, this distinction draws attention to wider social ramifications, such as the effect on interpersonal relationships and the perpetuation of structural injustices that Syrian refugees must contend with (Bindsbergen, 2024). With their colonial pasts, European nations still allow these legacies to shape how they view non-Europeans. Since of these historical continuities, non-European migrants receive unequal treatment and chances since European identities are valued more highly than non-European ones. By portraying Syrian refugees as the "other" in a cultural sense. They are perceived as a threat to societal cohesiveness as a result of this othering process, which also breeds unfavourable

stereotypes and cultural biases. Ukrainians are viewed as being culturally and racially similar to Western Europeans. This postcolonial view is based on historical and cultural linkages, comparable religious backgrounds, and similar racial identities. The history of European solidarity and these alleged historical linkages shape contemporary perceptions of migrants. In contrast to these ideas and attitudes, refugees from non-European nations are frequently susceptible to orientalism, which portrays them as the "other" (El-Enany, 2020). Some migrants are classified as "illegal" under the modern category of "othering," which implies a criminal description. Other people, notably those from the Middle East, are painted as possible terrorists in the meanwhile. As a result, certain migrant groups are successfully stigmatised, racially profiled, criminalised, and othered. In 2022, the majority of applications in the EU are still submitted by Syrians after Ukrainians. This was a rise of 24 per cent from 2021 and the highest number of applications since the 2015-2016 refugee crisis (European Union Agency for Asylum, 2022). Hence, it is imperative to establish secure and lawful routes for Syrian refugees to access Europe and seek asylum. EU must ensure that all refugees receive treatment fairly, with dignity, and respect, regardless of their nationality, religion, or other characteristics, the EU should act quickly to address this issue.

The European Commission should reconsider and revise its existing migration, temporary protection, and asylum policies, which perpetuate an unequal treatment and dual standards towards non-European and third-country nationals. In this sense, the Dublin system should take into consideration the precedent set by the Temporary Protection Directive (TPD) and include uniform benefits for incoming asylum seekers across the EU. This approach would reinforce the concept of equal solidarity, ensuring that the same legal rights granted to Ukrainian refugees extend to future asylum seekers. Provisions such as housing, employment opportunities, and access to education should be equitable for all refugees. Preventing misinformation and prejudice at the heart of European institutions is critical to ensuring the long-term viability of the EU's refugee protection procedures and must work on Europe's biased approach to asylum. The European institutions need to refrain from promoting sensationalised allegations and negative perceptions.

In the end, it is essential to ensure that member states are held responsible for breaches of both international and EU regulations. This will enable the EU to prioritise protecting refugees who are vulnerable, such as children and those who have experienced torture and violence. Only by adopting concrete steps can the EU uphold its obligations to safeguard human rights and provide a safe haven for those who are in need.

References

- Abdi, N. H. (2023). *Russia- Ukraine War: The Impact of the Continuing Russia- Ukraine War on Intergovernmental Organisations*. Smaland: Linnaeus University.
- Alsbeti, D. (2023). A Double Standard in Refugee Response: Contrasting the Treatment of Syrian Refugees with Ukrainian Refugees. *Human Rights Brief*, 26(2), 72-76.
- Akinwotu, E., & Strzyżyńska, W. (2022, February 28). *Nigeria Condemns Treatment of Africans Trying to Flee Ukraine*. Retrieved from The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/feb/28/nigeria-condemns-treatment-africans-trying-to-flee-ukraine-government-poland-discrimination>
- Arnett, G., & Zapponi, C. (2015, October 15). *Syria Crisis Pushes EU asylum Claims Past 1992 Record*. Retrieved from The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2015/oct/15/syria-crisis-pushes-eu-asylum-claims-past-1992-record>
- Åslund, A. (2022). A New Perspective on the Ukrainian Refugee Crisis. *CESifo Forum*, 23(4), 3-7.
- Balla, E. (2023, April 22). The European Union's Response to the Syrian Refugee Crisis. Retrieved from E-International Relations: <https://www.e-ir.info/2023/04/22/the-european-unions-response-to-the-syrian-refugee-crisis/>
- Baughan, E., & Fiori, J. (2015). Save the Children, the humanitarian project, and the politics of solidarity: Reviving Dorothy Buxton's vision. *Disasters*, 39(S2), 113-187.
- BBC. (2020, May 14). *EU court censures Hungary over migrant detentions*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-europe-52663910>
- Bindsbergen, L. V. (2024). *The differences in the reception of groups of refugees of different nationalities in the Netherlands and the social consequences on non-EU refugees*. Radboud University Nijmegen.
- Britannica. (2023, August 21). *Syrian civil war: Syrian history*. Britannica. <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War/Civil-war>
- Brito, R. (2022, March 1). *Europe welcomes Ukrainian refugees — Others, less so*. The Associated Press. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-war-refugees-diversity-230b0cc790820b9bf8883f918fc8e313>
- Buonanno, L. (2017). The European migration crisis. In D. Dinan, N. Nugent, & W. E. Paterson (Eds.), *The European Union in crisis* (pp. 100-130). Palgrave Macmillan.
- Carrera, S., Ineli Ciger, M., Vosyliute, L., & Brumat, L. (2022). The EU Grants Temporary Protection for People Fleeing War in Ukraine: Time to Rethink Unequal Solidarity in EU Asylum Policy. Brussels: Centre for European Policy Studies.
- Cavatorta, F., & Turcotte, P.-M. (2020). The disintegration of European security: Lessons from the refugee crisis. In H. Raymond & S. Adham (Eds.), *The war for Syria* (pp. 261). *Routledge/St. Andrews Syrian Studies Series*. Taylor & Francis.
- Costello, C., & Foster, M. (2022). (Some) refugees welcome: When is differentiating between refugees unlawful discrimination? *International Journal of Discrimination and the Law*, 22(3), 244-280.
- Dhingra, R., & Roehse, S. (2023, August 20). *A Roadmap for European Asylum and Refugee Integration Policy: Lessons From The Ukraine Response*. Retrieved from Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/a-roadmap-for-european-asylum-and-refugee->

integrationpolicy/#:~:text=On%20March%204%2C%202022%20%E2%80%94%20eight,%2C%20education%2C%20and%20social%20services

El-Enany, N. (2020). *Bordering and ordering*. Manchester University Press.

Esposito, A. (2022, September 22). The limitations of humanity: Differential refugee treatment in the EU. *Harvard International Review*. <https://hir.harvard.edu/the-limitations-of-humanity-differential-refugee-treatment-in-the-eu/>

European Parliament. (2022, April 10). Refugee and asylum systems. EU-US Explainer. *European Parliament*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729362/EPRS_ATA\(2022\)729362_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729362/EPRS_ATA(2022)729362_EN.pdf)

European Union Agency for Asylum. (2022, December 28). Latest asylum trends - Annual overview 2022. European Union Agency for Asylum. *European Union Agency for Asylum*. <https://euaa.europa.eu/latest-asylum-trends-annual-overview-2022#:~:text=By%20the%20end%20of%20December,%25%20%E2%80%93%20the%20highest%20since%202017>

European Commission. (2022, November 21). *Temporary protection. Migration and Home Affairs*. European Commission. https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system/temporary-protection_en

European Parliament. (2021, August 27). *Afghanistan: Urgent exchange of views following the dramatic takeover by the Taliban. Session of the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs*. European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238950/D-AF_Article_EXPOnet%2027.8.2021.pdf

European Council. (2016, March 18). *EU-Turkey statement, 18 March 2016*. Retrieved from The Council of the EU and the European Council. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>

European Union. (1996, March 13). 96/198/JHA: Council decision of 4 March 1996 on an alert and emergency procedure for burden-sharing with regard to the admission and residence of displaced persons on a temporary basis. *EUR-Lex*. European Union. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31996D0198>

European Union. (1995, October 7). *Council resolution of 25 September 1995 on burden-sharing with regard to the admission and residence of displaced persons on a temporary basis*. *EUR-Lex*. European Union. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31995Y1007%2801%29>

Fildis, A. T. (2011). The troubles in Syria: Spawned by French divide and rule. *Middle East Policy*, 18(4), 129–139.

Ford, R. S. (2019). *The Syrian civil war: A new stage but is it the final one?* Middle East Institute.

Hamadi, L. (2014). Edward Said: The postcolonial theory and the literature of decolonization. *European Scientific Journal*, 2, 39–46.

Houtum, V., H., & Lacy, R. B. (2020). The Autoimmunity of the EU's Deadly B/ordering Regime; Overcoming its Paradoxical Paper, Iron and Camp Borders. *Geopolitics*, 25(3), 706– 733.

Ineli-Ciger, M. (2016). Time to activate the temporary protection directive. *European Journal of Migration and Law*, 18(13), 1–33.

- International Rescue Committee. (2022, March 21). *Russian attack on Ukraine: What is happening?* International Rescue Committee. <https://www.rescue.org/node/9147>
- Jones, W., Teytelboym, A., & Rohac, D. (2017). *Europe's refugee crisis: Pressure points and solutions*. American Enterprise Institute.
- Karasapan, O. (2022, October 14). *Ukrainian refugees: Challenges in a welcoming Europe*. Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/ukrainian-refugees-challenges-in-a-welcoming-europe/>
- Malovec, M. (2023, April 18). *Foreign policy: Aims, instruments and achievements*. Fact sheets on the European Union: European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/158/foreign-policy-aims-instruments-and-achievements#:~:text=The%20Common%20Foreign%20and%20Security,law%20and%20respect%20for%20human>
- Mariwala, A. (2013, August 25). *The Syrian civil war: Regime of Bashar al-Assad*. Stanford University. <https://web.stanford.edu/group/sias/cgi-bin/smunc/wp-content/uploads/2014/10/Syria-Govt.pdf>
- Mascareñas, B. G. (2022). *Why this refugee crisis is different?* Barcelona: CIDOB Opinion.
- Masters, J. (2023, February 14). *Ukraine: Conflict at the crossroads of Europe and Russia*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/backgrounder/ukraine-conflict-crossroads-europe-and-russia>
- Mickelsson, T. B. (2025). Ukrainian Refugees' Differentiated Treatment: A Critical and Systematic Review. *Global Networks*, 25(1), 1-14.
- Moise, A., & Oana, I.-E. (2022, August 16). *Acceptance of refugees and solidarity in the EU*. EUI Blogs. <https://blogs.eui.eu/migrationpolicycentre/acceptance-of-refugees-and-solidarity-in-the-eu/>
- Niemann, A., & Natascha, Z. (2018). EU refugee policies and politics in times of crisis: Theoretical and empirical perspectives. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 56(1), 3-22.
- Nwabuzo, O., & Schaefer, L. (2016). *Racism and discrimination in the context of migration in Europe: ENAR shadow report 2015-2016*. European Network Against Racism (ENAR).
- Parusel, B., & Varfolomieieva, V. (2022). *The Ukrainian Refugee Situation: Lessons for EU Asylum Policy*. Stockholm: Swedish Institute for European Policy Studies (SIEPS).
- Pearson, A. (2018, September 1). Victor Orban's Most Controversial Migration Comments. *Retrieved from Deutsche Welle (DW)*. <https://www.dw.com/en/viktor-orbans-most-controversial-migration-comments/g-42086054>
- Philo, G., Briant, E., & Donald, P. (2013). *Bad News for Refugees*. London: Pluto Press.
- Reilly, R., & Flynn, M. (2022, March 2). The Ukrain Crisis Double Standards: Has Europe's Response to Refugees Changed? Retrieved. *Global Detention Project*. <https://www.globaldetentionproject.org/the-ukraine-crisis-double-standards-has-europes-response-to-refugees-changed>
- Said E. W. (1979). *Orientalism*. USA: Vintage.
- Servent, A. R. (2019). The EU's Refugee 'Crisis': Framing Policy Failure as an Opportunity for Success. *Politique Européenne*, 3(65), 178-210.
- Schultz, J., Anne, K., Karlsen, M.-A., Kienast, J., Tan, N. F., & J. V.-H. (2022, March 8). *Collective Protection As A Short-Term Solution: European Responses to the Protection Needs of Refugees From the War*

- in Ukraine. Retrieved from EU Immigration and Asylum Law and Policy. <https://eumigrationlawblog.eu/collective-protection-as-a-short-term-solution-european-responses-to-the-protection-needs-of-refugees-from-the-war-in-ukraine/>
- Statista. (2023, July 18). *Estimated Number of Refugees From Ukraine Recorded in Europe and Asia Since February 2022 as of July 11, 2023*, By Selected Country. Retrieved from Statista. <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/>
- Statista. (2023, July 11). *Estimated Number of Refugees From Ukraine Recorded in Europe And Asia Since February 2022 as of July 11, 2023, by Selected Country*. Retrieved from Statista: <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/>
- Tassinari, F. (2016). The Disintegration of European Security: Lessons from the Refugee Crisis. *PRISM: Institute for National Strategic Security, National Defense University*, 6(2), 70-83.
- UNHCR (2023, March 14). *Syria Refugee Crisis Explained*. Retrieved. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR): <https://www.unrefugees.org/news/syria-refugee-crisis-explained/>
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2022, March 3). *The Ukraine Crisis Double Standards: Has Europe's Response to Refugees Changed?* Retrieved from Reliefweb. <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-crisis-double-standards-has-europe-s-response-refugees-changed>
- UNHCR. (2021, January 30). *Poland*. Retrieved from UNHCR: <https://www.unhcr.org/countries/poland>
- UNHCR. (2015, December 22). *A Million Refugees and Migrants Flee to Europe in 2015*. Retrieved from United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR): <https://www.unhcr.org/news/news-releases/million-refugees-and-migrants-flee-europe-2015>.
- UN High Commissioner for Refugees. (2011). *The 1951 Convention Relating to the Status of Refugees and Its 1967 Protocol*. Geneva: UN High Commissioner for Refugees.
- United Nations. (1948, December 10). *Universal Declaration of Human Rights* (1948). Retrieved from United Nations Human Rights: <https://www.ohchr.org/en/resources/educators/human-rights-education-training/universal-declaration-human-rights-1948>
- United Nations High Commissioner for Refugees. (1954). *Convention Relating to the Status of Stateless Persons*. Geneva: United Nations High Commissioner for Refugees
- Venturi, E., & Vallianatou, A. I. (2022, March 22). *Ukraine Exposes Europe's Double Standards For Refugees*. Retrieved from Chatham House. <https://www.chathamhouse.org/2022/03/ukraine-exposes-europes-double-standards-refugees>
- Walker, L. (2023, March 30). *Police Punches, Firing Bullets: Report Confirms Degrading Treatment of Asylum Seekers*. Retrieved from The Brussels Times. <https://www.brusselstimes.com/432688/police-punches-firing-bullets-report-confirms-degrading-treatment-of-asylum-seekers>
- Watson Institute for International and Public Affairs. (2018, June 12). *Overview: The civil war & refugee crisis in Syria*. Choices Programme: Brown University. www.choices.edu
- Young, R. J. (2003). *Postcolonialism: A Very Short Introduction* (1st edn). Oxford: Oxford University Press.

Article Information Form

Conflict of Interest Disclosure: No potential conflict of interest was declared by the author.

Plagiarism Statement: This article has been scanned by iThenticate.

The Impact of Climate-Induced Migration on Educational Attainment Among Youths in the North Bank Region (NBR) of The Gambia

Awa Mbowe

University of the Gambia,
Department of art and sciences, The
Gambia, gallabess04@gmail.com,
[ror.org/038tkkk06](https://orcid.org/038tkkk06)

Received: 29.01.2025
Accepted: 28.03.2025
Available Online: 31.03.2025

Abstract: The North Bank Region is an agricultural region of The Gambia grappling with climate change-induced migration. This study examines the impact on the people, vis a vis youth educational attainment and migration. With primary and secondary data, The Mann-Kendall trend test and Sen's slope estimator were applied to evaluate the trend and magnitude of the climatic variables obtained from the Department of Water Resources. Household data were collected using a structured questionnaire to assess the impact of climate change on the youths, especially their educational attainment. Secondary data on school enrolment and completion rates of the region were collected from the education ministry to ascertain the trend of education from 2011 to 2021. Furthermore, the impact of climate extreme events from the questionnaire was analyzed. Finally, the effect of migration on educational attainment was assessed. The findings demonstrated that climate change has posed a burden on the people, through increased windstorms, increased rainfall, drought, and flood, which has led to crop and property damage, erosion and loss of lives among others. Irrespective of the low level of educational attainment of the area the majority of the inhabitants are conscious of the changing climate. However, only a few understand what climate change is, this is important in helping young people to appreciate and tackle the consequences of global warming. Climate change was found to impact school dropout, interruption in schooling and a reduction in the schooling years for the youths.

Keywords: Climate Change, The Gambia, Migration, North Bank Division, Education

1. Introduction

Climate change-induced disasters and environmental degradation will continue to affect migration as human mobility is significantly impacted by the changing climate (IOM, 2015). However, global population distribution and growth have been greatly influenced by climate and geography (Berlemann and Steinhardt, 2017). Climate-induced threats are ravaging nations worldwide, with poor countries being more vulnerable due to their low adaptive capacity and heavy dependence on climate-sensitive sectors such as agriculture (IPCC, 2022). The cascading effects of global warming are being felt by way of erratic and torrential rainfall leading to severe flooding in central and Eastern Africa and parts of West Africa, Europe, and the Americas. Tornadoes and bushfires ravage cities causing serious damage to lives and livelihoods (Alemayehu & Bewket, 2016). Drought has deprived Central, West, and Eastern African populations of necessities, particularly water for survival, making farming impossible as most crops are cultivated close to physical thresholds beyond which yields start to drop (Mueller et al., 2020). To this effect, productivity has declined, leaving many with no option for efficient survival.

The Gambia youth population increased from 489,666 to 690,836 between the censuses of 2003 and 2024 signifying a 41.1% or 3.4% increase in annual growth rate (Gambia Bureau of Statistics (GBoS) preliminary report, 2024). The Gambia Labour Force Survey (GLFS, 2018) data shows that unemployed females total 129,792 (57.1 %) while the males are 104,933 (42.9 %). Rural unemployment totals 76.6% compared to urban areas (23.4 %), and 45.3% were found to be the proportion of youth employment vis a vis rural population ratio. This explains the driving force of youth migration. 44.9% of the employed youths are engaged in the manufacturing, processing, and services sectors, followed by 16.4%.

Before 1994 when the military took over power, the country had nine high schools out of which two were rural based. Also, few primary schools dotted the provinces, compelling youths to relocate to the

urban areas for educational purposes. The trend continues despite the improvements in the rural education sector as the problem of quality education persists. Due to the dwindling quality of education delivered over the years, rural students suffer. Furthermore, the country has only one public university, compelling students to migrate to receive higher education. Hence, apart from climate change, there are other forces propelling migration.

Youths in the NBR have faced a quick turnover. As farming is impaired by climate change, with limited educational and employment opportunities, and scanty social amenities, the future remains bleak. As parents have no dependable income, education becomes unaffordable. These developments compel the youths to migrate, conscious of the responsibilities they have to shoulder. Education is a family priority, hence school dropouts, for this reason, leave their families. This has necessitated this research effort which focuses on climate-induced migration and its effects on youths' educational attainment in the NBR.

This exercise will ascertain the effects of climate change on the people of NBR, examine how the climate-induced phenomena affect the educational attainment of the youths, and establish the nexus between climate extreme events and migration. The focus is on NBR, where nearly every household has produced an irregular migrant (Armitano, 2017). It has the region's highest internal migration count (GBoS, National Migration Analysis, 2013). Deportees, as well as their family members, household heads, village elders, youths, and migrants, will be considered.

Research on external migration in The Gambia is in publications but there are grey areas. Conversely, internal migration issues within the country are under-researched. This effort will link climate change impact, migration and educational attainment by providing first-hand information on how imperceptibly unrelated they are, substantiating the existing literature. This will inform policymakers on how to address the impact of climate change. Additionally, it will provide the prerequisite knowledge on why youths migrate from the NBR and how it affects educational attainment. Goal 4 of the sustainable development goals, refers to inclusive and equitable quality education and promotion of lifelong learning. This goal is aimed at reducing disparities and inequalities in education in terms of access and quality, hence, it forms part of The Gambia education policy priority. Therefore, it is paramount for the education authorities in their relentless efforts to provide quality education, to be capacitated to understand the challenges confronting the youths.

The realities of climate change are evident but to what extent it affects youth education remains downplayed. It is a key player in losing school contact time, interrupting schooling, and dropping out. As extreme weather events aggravate during the rainy season, heavy rainfall leads to flooding and inundation of school grounds, making schools inaccessible to students, and/or washing away homes, leaving people with no choice but to seek shelter in school buildings, resulting in interruptions. Wind storms have similar consequences on schools and schooling, making climate change impacts pivotal in this study.

1.1. Statement of the problem

The research provides insight into how climate-induced migration affects the educational attainment of youths, its effects on lives and how youth migration affects educational attainment. Climate change and socioeconomic challenges such as high youth unemployment rates and poor national development are responsible for youth migration in many African countries. The undesirable impact of climate change on agricultural production is glaring (Adhikari et al., 2022). In the population and house survey data 2013, NBR registered 8.1% unemployment rates. However, with its limited job opportunities, it is obvious that most of the populace engages in farming. It has been highlighted by the National Population Census (2024), that, the activities engaged in by the people of NBR are: crop farming (56.1%), livestock rearing (25.1%), fishing (17.5%), hunting (1.6%), poultry (3.2%) and horticulture (2.0%).

Gambian farmers engage in subsistence rain-fed farming using traditional implements, 75% of which rely on crops and livestock for their livelihood. However, the rainy season lasts for barely six months, and for the rest of the year, farmers either migrate to urban centres looking for jobs or remain idle. Irregular total annual rainfall is transforming the population distribution; as the populace has progressively become more complex and organized while it responds to manifestations of climate-induced environmental change. Hence, with the advent of the effects of climate change and the lawless state of Libya, most NBR youths set off to Europe. According to Gibril Faal, (2000), between 2014 and 2019, Gambians numbering 40,000 entered Europe through irregular routes.

Furthermore, the frequency and intensity of extreme weather events such as wind storms, have increased. In September 2021, a storm measuring 85km/hour, followed by heavy precipitation, caused substantial losses to lives and properties throughout The Gambia, with an estimated number of 100 communities and more than 16,849 people displaced (National Disaster Management Agency, 2020). Hence, migration and climate change are positively correlated. Nguyen and Sean (2021), state that rural residents are likely to migrate/relocate to urban areas in response to the impacts of climate change, nevertheless, the majority of medium and small-holder farmer families registered the highest migration rates. Migration is an alternate solution for farmers/their household members to sustain their livelihoods, (Nguyen & Sean, 2021). It is an adaptation tool in the face of climate change. NBR registered (16.3%) unemployed youth, which ranges among the highest in the country, (population and housing census, 2013). Following the past three population and housing censuses, NBR recorded an outmigration of 22.1% and 33% between 1993 and 2013.

Furthermore, as migration spikes, youths took to illegal routes for lack of travel documents. This defines an overland journey from The Gambia via the Sahara/Mediterranean to Europe (IOM 2022).

Findings by IOM (2022), show that 5 years before the study, 61,515 people emigrated, and of this, 62.6% used irregular routes further elaborated that, among the emigrants, 13,478 had upper secondary education, while 10,147 had no formal education. This has been corroborated by the National Development Plan (NDP) 2018-2021, claiming the population of migrants has reached 200,000.

Research has been undertaken on various aspects of climate-induced migration and educational attainment, but none has three elements combined. Resosudarmo and Suryadarma, (2014) examined the impact of childhood migration on educational attainment; evidenced by rural-urban migration in Indonesia, Allgood and Kareen, (2016), studied climate-induced migration: exploring local perspective in Kiribati, while Muller, Gray and Hopping (2020) studied climate-induced migration and unemployment in middle-income Africa, Bhatta D., Aggarwal K., and Belgrave A., (2015), only looked at climate-induced migration in South Asia: looking at migration decision and gender dimensions of adverse climatic events. This evidence, coupled with the never-ending rise in youth numbers from the NBR abandoning their education and taking to irregular migration, and the impact on their lives and their relatives necessitated this research. The sheer number of youths who lost their lives during these voyages has left families devastated. To make sense of the numbers, a town in Italy is unofficially named after a village in NBR (Njaba-Kunda), due to the number of youths from the village that have relocated to Italy. Apart from the deaths, education has suffered setbacks due to the numbers dropping out of school. Besides, education standards in the NBR are not at par with those of the urban areas.

Notably, the impact of climate is getting worse by the day. Youths are vital for the development and sustenance of communities, but for the NBR, only women and the elderly are in large numbers. Agriculture has declined, and the forest cover has been depleted due to climate and anthropogenic factors, resulting in a reduction in crop yield.

1.2. Study scope and significance

The object of the study is to assess climate change and extreme climate event's impact on the educational attainment of youths vis-a-vis migration in the NBR. Global adaptation efforts are hampered by the effects of climate change and The Gambia is not an exception to the vulnerability. This study aims to understand how climate-induced migration has impacted young people's scholarly achievement in the NBR. An IOM report (2013) shows that the region has the highest number of youths taking to irregular migration. Consequently, this study examines why they migrate.

The NBR is vulnerable due to its strategic importance and location. It is on the lower reaches of the Gambia River where it discharges into the Atlantic and serves as a gathering and departure point for youths. As a fishing community, it holds the necessary components for the expedition, such as boats and enthusiastic sailors. The research adopted a mixed-methods approach which combines primary and secondary data. Focus group talks with key informants from the sampled community using a set of structured and semi-structured questions. Households were selected at random, while migrants and deportees were purposefully selected. The exodus has generated interest that it needs a concerted effort from the government, stakeholders and individuals to overcome. Climate variability has impacted agricultural productivity as it is the most important determinant of agricultural activity from the perspective of geographical coverage (Randell & Gray 2016). The Gambia population housing census data for the past 30 years (1993, 2003 and 2013) indicates that there is a population increase, causing a surge of internal migration (GBOS, National Migration Analysis, 2013). Most of the youthful population with 37.2 % between the ages of 13 and 30, (population and housing census data, 2013) are employed (44.9 %) in the agriculture, hunting, fishing and forestry industries.

The study revealed the impacts of climate change, the degree of environmental awareness and the extreme weather events. It established that both rainfall, and maximum and minimum temperatures trends are increasing, but the rainy season is shortened. Equally, it highlighted the trend of education in the NBR. The higher the grades students attain vis-a-vis dropout rate are proportional. It further shows that climate-extreme events negatively impacted youth education through reduced contact time. Lastly, it shows the educational attainments of the youths reflect the push and pull factors in the area.

2. Theoretical Review

Migration is as old as man as people relocate in search of food and safety. The phenomenon has been reinforced by urbanisation and economic divergence. In The Gambia, the late 80s and early 90s witnessed an era of minimal to no travel restrictions, but it did not entice the youths to migrate. However, the exodus escalated in the early 1990s. Novel viewpoints emanating from human geography, cultural studies and qualitative sociology have influenced investigation into some aspects of migration theorization (Langley, Vanore & Rango, 2016). Besides the prominent effects of climate change, it bothers security while others took a protection approach, yet others depicted migration as an adaptation/climate risk management strategy, due to the nexus between climate change and migration has progressed in policy circles, academic, and advocacy, (Vanhala & Calliari, 2022). Nevertheless, addressing the Gambian problem with a comprehensive migration theory will be arduous. Hence, the following theories are examined to decipher the causes.

2.1. The neo-classical economic theory

It explains individual decisions to maximise income in environments characterised by wage disparities, "a theory that terms migrants as rational agents in pursuit of more dignified life opportunities" (Rajendra, 2014; Douglass, et al., 1993) believe that the structural requirements of modern industrial economics are what concerns the neo-classical theory while the new economics sees it from the point of view of globalization and market penetration across international boundaries. Ostensibly, the Gambian situation fits both points of view. According to the theory, migrants are motivated by the difference in

wages and employment opportunities at the destination country, this concurs with the push factors of Gambian migrants.

2.2. The network theory

The concept explains why organisational structures and practices become entrenched, and how and why change occurs, (Henrich R. Greve & Linda Argote, n.d.), It reflects on the processes by which norms, rules, schemas and routines, become reputable as authoritative guidelines for social behaviour (Scott, n.d.), etc. However, these perspectives neglected the micro-level situations underpinning the Gambian condition. Hence, the underlining implicit prepositions and assumptions of the neo-classical macro and micro theories outlined in Douglass, et al., (1993), and other theories, do not perfectly apply to The Gambia yet, ostensibly outward labour movement seems to be responding to the forces of demand and supply and wage differentials. This shows that there is a chasm between theory and practice in understanding the Gambian case.

Douglass, et al, (436) postulate that the new economics of migration posits that broader entities related to individuals, particularly family, decide on migration issues. This partly applies to The Gambia, as families dispose of assets to foot migration costs. contrarily, youths surreptitiously migrate without informing family members by self-financing trips through saving, selling family assets, or borrowing.

In developed economies public programs cushion the effects of risks to household incomes. Gambians reasoned that migration is an incentive to diversify risks. Superficially the reasoning seems logical, but intrinsically defective. In advanced societies, “price risk for agricultural produce is managed through future markets that allow farmers to sell all or part of their crop for future delivery at a guaranteed price.” However, The Gambia commodity marketing board inherited from the colonial administrators deteriorated for several reasons.

2.3. Dual market theory

It hinged on “the fact that international migration was born from the fundamental labour demands of present-day industrial societies.” Superficially, it harmonizes with the Gambian situation considering the destination choices of migrants. Nevertheless, the exponential rise in the migration trend is unrelated to labour demands in Europe and “the disjuncture in living standards between” the two worlds. Therefore, other forces ignited the exodus.

Analysis of habeas corpus suspensions in India (1975-77), Brazil (1964-69), Israel (1945), and Germany (1878-90) will link the prevalence of a silent state of emergency in The Gambia to the phenomenal rise in migration. Others include France (1849; 1871-1876), Russia (1881), Ireland (1916), and Latin American states. It is atypical for a state to preserve the unabridged enforcement of peacetime constitutional rights in abnormal situations. Hence, investigating population relocation models in Spanish Cuba (1893), The Philippines (1900-02), the South African Boar War (1899-01), Crimea Tatars (1860-61; 1944) the Armenian (Ottoman) WWI incidence will reinforce the hypothesis that the Gambian case transcends classical and neo-classical theories. An exemption to this rule looks as if the new economics of labour migration (Stark, 1978, 1991), conceptualize migration within the context of relative poverty and constraints as a household’s co-insurance strategy aimed at varying income via risk-spreading. Individualistic optimization decisions are expected, from a protagonist's perspective, to impart to a more optimum allocation of production factors at the macro level. This is expected to reduce economic gaps between origin and destination areas. It involves the transfer of labour from poor areas to rich countries and a reverse flow of capital from rich to poor areas (Haas, 2010).

2.4. Human capital theory

Becker's (1966) human capital theory emphasises the relationship between education and economic gains. According to MacKenzie and Chiang (2021), individuals acquire greater problem-solving skills as

they become educated, enhancing their employability, productivity and earning prospects. The theory has been broadly applied in the economics of education, but it is challenged when applied to international migrants (Matache, 2023). Studies established that migrants are disadvantaged in the job markets of host countries, not only because of their attributed human capital but the depreciation of their capital when they migrate to other countries (Karalis Noel & Finocchio, 2022). This makes qualified individuals, after migrating, do menial jobs they despised in their home countries. The educational credentials of migrants may not be at par with those acquired in the host country, making them untransferable (Teixeira, 2014). However, the concept contradicts the situation where an unschooled migrant makes more gains than the so-called educated. In The Gambia, education can be the answer to the economic success of an individual, but looking at the education system, one cannot conclude that all who succeed economically have a good education.

2.5. Social network theory

The social network theory postulates that people's social relationships form a network where they assist each other in achieving goals. According to Riordan (2000), the theory stems from social comparison theory, which believes that people can adjust their attitudes and conducts through social reference evaluations to gain peer reception, and self-identity and achieve the legality of group survival. It further accepts that social networks inspire individual qualities and actions and in most cases, relationships are more important than the actors themselves in explaining behaviour (Weir & Ali, 2024a). Blumenschein and Hannisdal, (2024) suggest that emphasis is on the relationships and ties between individuals within a network, the nature and quality of the relationship's determinants of its usefulness to the individuals involved, and the interconnections between members of the network are measured by the level of cohesion (Burt, 1999). Castles et al (2005), asserted that this reduces the emotional and financial cost and increases the refuge of migration. An example of this theory is the case of the Gambian *Aku* ethnic group that has migrated without much difficulty, because of relatives they have abroad who assisted them with documents, abode and work. The same sentiments were corroborated by (Weir and Ali, 2024b), saying this network can help facilitate people in the job market and ease their way into a new society.

2.6. The push and pull theory

This is a Neo-classic migration theory understanding migration to be dependent on income and the possibility of gaps between origin and destination areas (Rizvi et al., 2011). This confirms that 'demographic, economic, cultural, social and environmental factors influence human capital both at origin and destination countries and the primary explanation for international migration discovered in the theoretical and the empirical literature deviates from the wage differential (Espíndola, Silveira & Penna, 2006).

Lee identified the factors related to the decision of migrants to travel as factors associated with the place of origin, destination, intervening, and personal factors (1966). Push factors are found at the point of origin and they act to propel out-migration while, pull factors are present at receiving levels (Langley, Vanore & Rango, (2016). Push factors inspire individuals to depart from their origin, while pull factors lure. Both factors can include economic, social, climatic, political, religious, and cultural issues. This theory is interpreted by economists who have interpreted migration as after the differences in economic opportunities and from anticipated wage differentials between origin and destination countries, (Falco, Galeotti & Olper, 2019). Therefore, the theory harmonises with the Gambian situation where youth migrate due to either of the reasons. The processes and diversification of migration types make it difficult to envision an overarching theory (Rizvi et al., 2011), nonetheless,

this research is anchored on Lee's push-pull theory.

3. Existing Gap in Literature

Climate change impact dissects all aspects of human life, triggering pieces of research. This study focuses on the impacts of climate-induced migration and the educational attainment of youths in the NBR. Migration causes and extreme climate events have been studied extensively (Hatton & Williamson, 2002). Gambian research on the trajectories of climate-induced migration is limited. Hence, little is known about education attainment and outmigration caused by climate change. Considerable gap on the issue exists. Notwithstanding the growing public interest, quantitative literature on climate change, climate-induced migration and their effects, is still in its infancy, (Cai et al., 2016a).

4. Research Design

Research design is the "Glue" that holds all the pieces of research together, (Islamia, 2016). It is defined as the plan, structure, strategy and investigation set to obtain explorable questions and regulatory variance (Hossain, 2022). Therefore, the design relies on population size. Selected sample sizes should be representatively significant to the population for a valid conclusion. Consequently, the larger the sample size, the better the result.

The study hinges on the Push-Pull theory of migration, which postulates that push factors are found at places of origin while the Pull factors are at destination points (Langley, Vanore & Rango, 2016). The study used a mixed-method approach combining quantitative and qualitative data sought from primary and secondary sources. The former was sourced from structured, and semi-structured interviews, focus group discussions and key informant interviews which corroborates the research of (Libasse Sow et al., 2018), where they sought information on farmers' awareness, sources of climate change information and adaptation strategies (Libasse Sow et al., 2018). Interviews using a survey were the primary source of information, where semi-structured questionnaires were administered to sampled households. A multi-stage sampling technique was used. The region was purposively selected out of the five regions of the country, using available data on migration for the region, it has been confirmed that the NBR is among the largest migrant centres in The Gambia (GBoS, Preliminary Report, 2024). An inclusion/exclusion criterion was applied to identify communities to be included in the sampling, thereby eliminating communities with a population of less than 50 households. Simple Random sampling was used to select the sampled communities, and a total of 30 were selected from all six districts of NBR. Sampling proportionate to size was used to determine the number of households for the study, using the total number of houses in each district and the total sample size. Furthermore, probability systematic sampling was used at the village level to select households. Secondary data on rainfall, temperature, humidity and wind data were obtained from The Gambia Water Resources Department. Students' enrolment and completion rates data for the region were supplied by the education ministry. To determine the sample size for the study, Yamane, 2003 or Slovin formula was used, hence a sample size of 400 was reached.

4.1. Study area

The Gambia, a narrow strip of land flanking both banks of the River Gambia, lies between Latitude 13°00' and 13°50' N and Longitude 16°50' and 13°45' W., bordered by Senegal, with a coastline extending 80 kilometres along the Atlantic. The country spans 11,295 square kilometres, including 1,295 square kilometres of water bodies. River Gambia, (main natural feature), originating from the Fouta Jallon Highlands in Guinea, flows across the country before discharging into an estuary. Only 13.7% of its vast 77,054 square-kilometre catchment area lies within Gambian borders. The climate is seasonal, marked by a lengthy dry season from November to May, followed by a short, intense wet season from June to October. Rainfall varies regionally, ranging from 1,100 millimetres annually in the southwest to 700 millimetres in the northeast. Administratively, The Gambia is structured into Banjul City Council and

regions: Kanifing Municipal Council, West Coast, Lower River, Central River, Upper River, and NBR. The river physically divides the country into northern and southern halves.

The NBR is subdivided into six districts, with Upper Baddibu being the largest and most populous. Farafenni serves as the division's principal town. According to the 2013 and 2024 population censuses, the total population increased from 221,054 to 248,475 people within its 2,255 square kilometres. The region's literacy rate, measured at 59.8% during recent censuses, reflects ongoing efforts to enhance educational access and quality, though slightly below the national average. The region's subtropical climate supports subsistence agriculture. However, dependence on agriculture for livelihood faced the impacts of climate change, notably the Sahara Desert encroachment, impacting land fertility and farming practices. To determine how climate-induced migration affects the educational attainment of youths, the study targets entire households within the towns and villages of its six districts as the sampling units. A representative sample of households was selected from the region, as total household coverage is impracticable.

4.2. Sampling technique and sample size

The study employed a multi-stage sampling method to determine the sample size. First, purposive sampling was used to select the NBR, as data has shown that this region has the second-highest rate of youth illegal migration (Armitano, 2017) and the highest figures of out-migration (Population and Housing Census Data, 2013). Secondly, simple random sampling techniques were used to select the 30 communities. Thirdly, sampling proportionate to size (PPs) was used to select 400 households from the region. Finally, systematic random sampling of ($k=1$) was used for the selection of households to be interviewed. Two enumerators conducted interviews for each community; hence, one took households on his left and the other on his right and the second compound was selected after the count of one ($k=1$).

Sample Size Determination

To determine the appropriate sample size, the (Yamane, 2003) formula was used: $n = N / (1 + N e^2)$ (1)

where n = is the sample size of the study (region),

N = total population and

E = is the marginal error.

The error term used in this study is 0.05 to ensure that 95% of the result is valid. The total population size is 267,043 (Bureau of Statistics, 2021). Thus, using Equation 1, a total sample size of 400 households was obtained. However, it is noteworthy that a sampling error of 15 households was made. To obtain the number of communities, a criterion was set: that is communities with less than 50 households were excluded from the sampling because such communities were insufficient to provide needed data. Hence, a Random sampling technique was used to select the 30 communities. Furthermore, sampling proportionate to sample size (PPS), where the probability of selecting a unit is proportional to its sample size, was used to select the number of households in the randomly selected communities. The PPS formula used was:

$$Sc = (Hc/Hd) * S \dots\dots\dots (2)$$

where Hc = total number of households per community Hd = total number of households per district

S = total sample size for the study

Using Equation 2 above, the following households were selected in each district, see Table 1 below.

Table 1*Distribution of Sample Size*

District	Total households in each District	Total Number of communities in each District	Number of communities in each District	Number of Sampled households in each District
Lower Niumi	84088	70	8	130
Upper Niumi	42210	51	5	54
Jokadu	30694	40	4	40
Lower Badibu	20797	26	3	32
Central Badibu	26356	34	4	36
Illiasa	62898	61	6	108
Total	267043	282	30	400

4.3. Distribution of sample size per settlement**Table 2***Distribution of Sampled Communities and Households for the Study (A)*

No.	Sampled Communities	Sampled number of households
	Illiasa	108
1	Jumangsarr Ba	23
2	No-Kunda	18
3	Macca Farafenni	10
4	Konteh Kunda Sukoto	26
5	Illiasa	12
6	Gikimarr	19
	Central Badibu	36
7	Nawleru	9
14	Wellingara Njugareh	10
15	Chesey Majaw	8
16	Jamagen	12
17	Bali Mandinka	10

Data collection started with a pre-test involving 10% of the sample size, equating to 40 interviews conducted by two enumerators who were indigenes of the NBR. Final data, encompassing both quantitative and qualitative data, were generated across 30 communities (Table 3).

Table 3*Distribution of Sampled Communities and Households for the Study*

No	Sampled Communities	Sampled number of households
	Upper Niumi	54
18	Bakalarr	10
19	Sika	15
20	Kerr Mama	10
21	Aljamdou	8
22	Pakau Saloum	11
	Lower Niumi	130
23	Ndungu Kebbeh	12
24	Missiranding	20
25	Lowen	21
26	Samba Kala	14
27	Kerr Sanyang	15
28	Macca Bala Manneh	14
29	Essau	20
30	Wellingara Lewna	14

The research assistants, underwent briefing to plan the division of communities among themselves. Following the briefing, each was assigned household interviews. The method adopted ensured rigour and research integrity. The household head was the target of the interview. However, some of their absence necessitated their replacement with any family member aged 18 years or older. Questionnaires were administered in person.

4.4. Data sources

The structured and unstructured questionnaires used to recognise how climate-induced migration impacts the educational attainment of youths were in sections, with the research objectives, features of interviewees, and data gathering method spelt out. In one-to-one conversations, the interviews were conducted in local languages. Furthermore, a total of 30 key informants were interviewed for the study, one in each settlement. Youth returnees attempted backway users, others who have migrated were the focus of these questions and individuals with significant knowledge of the environment concerning climate change.

The data used for the assessment of climate change's impact on education and the effect of migration on educational attainment were obtained from primary and secondary data generated from the administration of the questionnaire to household heads. School gross enrolment and completion rates data determined enrolment and school dropout rates. Secondary data on enrolment and completion rates were obtained from the annual Yearbook of the education ministry. The Gambia's Bureau of Statistics 2013, and 2024 census reports supplied the regional demographic data. Data on climatic variability (1990-2021) were obtained from the Meteorology Department.

5. Data Analysis

The scrutiny of the climate data was aimed at the similarities between the observed climate data and household observations. To approximate trends in temperature and cumulative rainfall over time using the monthly values, the Mann-Kendall test and Sen's slope estimator (Sen, 1968) were utilized. Descriptive statistics were utilized to analyse weather events and climate change impact. The association between migration and the windstorm frequency, increased rainfall, flood and drought, cross tabulation was used while migration was treated as the dependent variable.

5.1. Demographic information of respondents

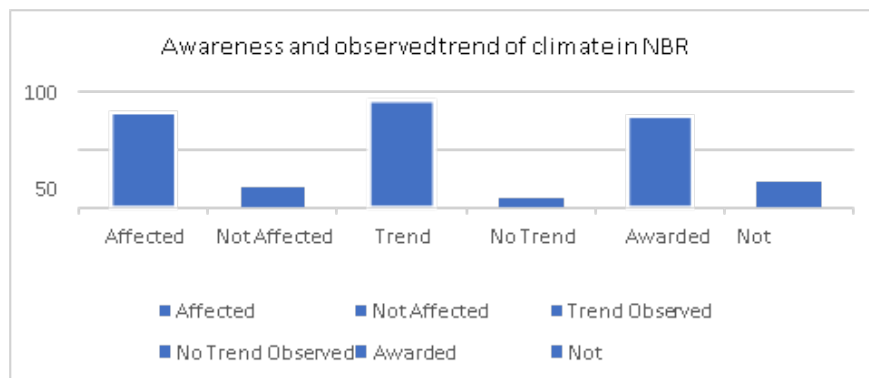
The demographic characteristics in Table 4 display the average age of interviewees in the NBR as 43.9 years. This implies that interviewees experienced the effects of climate change over a substantial period. 61.4% were male and 38.6% were female, a reflection of male dominance as household heads. Of the interviewed 415 households, 81.7% were married. 13.3% were single, 4.1% were widowed, and 1% were divorced while the average number of people per household is 15.6, 39.5% received Qur'anic education 22.2% had secular education. 11.6% had tertiary education. primary education is 10.4%, while unlettered is 8.0%. This displays the abysmal level of conventional literacy. 63% are agriculturists. Businessmen and shop owners constitute 25%, civil servants 21.4%, and petty traders 19%, Casual labourers, handicraftsmen, and construction workers constitute 15.7% and 13.5% respectively. Artisanal mining, remittances, and professionals constitute the lowest income sources of the NBR. Astonishingly the migration level is not reflected in the remittance earnings, due to abject poverty.

Table 4*Demography Information*

Average Age of Respondent		43.9
Gender	Male	61.7
	Female	38.3
Household head	Yes	61.4
	No	38.6
Relationship with the household head	Sibling	9.4
	Son/Daughter	37.2
	Auty/Uncle	2.5
	Husband	3.8
	Wife	38.4
	Mother	4.4
	Father	3.8
Level of edu Attained	No formal education	7.5
	Pre-school	0.5
	Primary	10.4
	Secondary	22.2
	Tertiary	11.6
	Technical (TVET)	0.5
	Adult literacy	8
	Madarassa	39.5
	Agriculture/Farm /animal /fishing/horticulture	63
	Proceeds as shop/business owner	25
Source of income	Proceeds from market sales (non-farm)	19
	Civil servant salary	21.4
	Salary from industry (firm, factory, corporation)	11.6
	Salary from labour (handicrafts, construction)	13.5
	Day Labor-Temporary	15.7
	Artisanal Mining	10
	Remittances	30
level of income	Less than 5000	52.5
	5000 to 15,000	35.4
	15,000 to 25,000	6.7
	25,000 to 35,000	4.6
	35,000 and above	0.7
household size		15.64

5.2. Awareness, trend and impact of climate change

Climate change impacts are real. Figure 1 shows that 78.6% of interviewees are conscious of climate variability, whilst 92% noticed changing trends in weather elements, indicating a high level of awareness. Additionally, 21.4%, 8% and 11.7% were unaware of the changes, signifying a degree of ignorance.

Figure 1*Distribution of Climate Change Awareness, Trend and Impact in the NBR (%)*

5.3. Perceived changes in weather elements

Table 5. presents changes in the weather elements. 78.6%, 88.3%, 92% and 54% professed rainfall, windstorm, temperature and relative humidity respectively as changing. 21.4%, 11.7%, and 8% while 46% perceived no change. All the weather elements, interviewees asserted, save relative humidity, whose chances they are ignorant of, are rising.

Table 5*Perceived Changes in the Weather Elements (%)*

Weather elements	Yes	No
Erratic rainfall	78.6	21.4
Windstorm	88.3	11.7
Increased Temperatures	92.0	8.0
Relative humidity	54.0	46.0

5.4. Climate change variability for the region

Table 6 summarises the statistics of climatic variability (1990-2021). The average total annual rainfall of 882.2094 mm, had a standard deviation of 205.3124mm, whilst the annual mean maximum and minimum temperatures were 35.3235 oC and 20.4217 oC respectively (standard deviation 0.4518oC and 1.3924 oC,) signifying a fairly constant and low variability in the minimum and maximum temperatures. The annual mean relative humidity was 59.2707% (standard deviation of 3.3766%).

Table 6*Summary Statistics of the Climate Variability of the NBR*

Variable	Mean	Std. deviation
Total Annual Rainfall	882.2094	205.3124
Average Maximum Temperature	35.3235	0.4518
Average Minimum Temperature	20.4217	1.3924
Average Relative Humidity	59.2707	3.3766

5.5. Climate variability summary statistics

In Table 7. Mann-Kendall's trend test analysis was conducted to determine the fluctuation (1990-2012) of total rainfall (mm), maximum temperature (oC), minimum temperatures (oC), and relative humidity (%). The data displays a statistically significant trend of 0.0330 for rainfall at a 5% significant level. A maximum temperature trend of 0.0005 at a 5% significant level and a minimum temperature (oC) of 0.0083 at a 5% significant level. The Sen's slope values show a positive slope for total rainfall and maximum temperature of 10.7010 and 0.0303. while a negative slope was observed for minimum

temperatures (oC) and relative humidity (%), -0.0741 and -0.0162 respectively, (Table 7). However, the magnitude of the increasing trend is higher in the annual maximum temperature (oC) (0.0303) than the decreasing annual minimum temperature (oC) (-0.0162). Total annual rainfall is increasing progressively. This brings into focus the findings of Bayo and Mahood (2023), who asserted that rainfall patterns since 1994, show variability he attributed to climate change impacts.

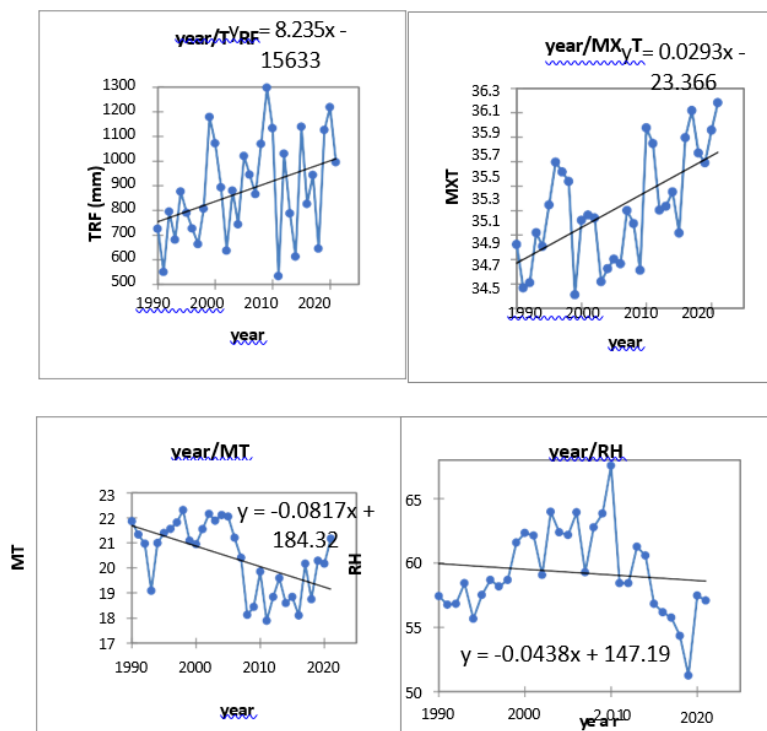
Table 7

Summary Statistics of the Climate Variability of the NBR

	Kendall's Tau	S	Var(S)	p-vale	(Two-tailed)
Total Rainfall (mm)	<u>0.2661</u>	132.0000	0.0000	0.0330	10.7010
Maximum Temperature (°C)	<u>0.4234</u>	210.0000	0.0000	0.0005	0.0303
Minimum Temperatures (°C)	<u>-0.3266</u>	-162.0000	0.0000	0.0083	-0.0741
Relative Humidity (%)	<u>-0.0263</u>	-13.0000	3799.6667	0.8456	-0.0162

Figure 2

Summary Statistics of the Climate Variability

5.6. Distribution of extreme weather events (%)

Floods, increasing rainfall, temperature, windstorms, and drought, are associated with climate change impacts. Figure 2 displays their distributions. 41.5% of interviewees admitted that windstorms have a vital climate change impact. Windstorm frequencies escalated over a decade, with secondary data from the Department of Meteorology showing that windstorm occurrences rose from 1 to 13 (2010-2020). This complements the IPCC (2023) report that extreme storms, ... often have significant societal impacts. It matches the findings of the 2020 population and housing survey, confirming that between 2017 and

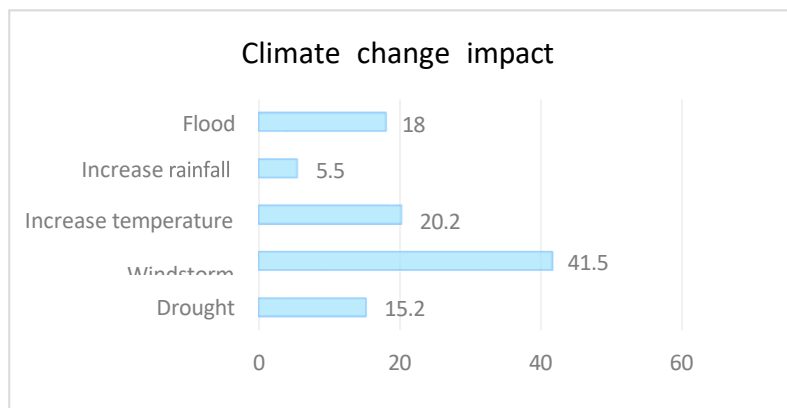

2018, windstorms and flash floods affected 5,299 people and displaced 3,806 and 4,634 respectively, (Bureau of Statistics, 2020). Increased temperatures impacted climate change. This harmonises with the IPCC (2023) statement that there is an increase in the intensity and frequency of high temperatures and a decrease in the intensity and frequency of cold extremes.

The year 2022/2023 witnessed an increase in rainfall countrywide, associated with its recurrence interval. Rainfall has continued to increase over the years (Figure 3). Furthermore, this development has been worsened by poor farming practices and bushfires, aggravating the effects of climate change. Figure 3 harmonizes with Friel et al (2021), the increased occurrence of extreme weather events such as flash floods, droughts, windstorm and resulted in the spontaneous displacement of more than 17 million people in Africa since 2008.

Figure 3

Distribution of Climate Change Impacts (%)

5.7. Properties affected by extreme weather events

Table 8 shows the distribution of the areas affected by climate-extreme events. 37.6% of interviewees believe that their homes are the most affected by climate-extreme events, caused by the frequency of windstorms. As windstorms increase, schools are also affected, supported by 16.2% of the interviewees. Agricultural practices are also affected by climate-extreme events. 15.9% and 10.9% of gardens and livestock are affected.

Table 8

Distribution of Areas Affected by Extreme Weather Events (%)

Areas affected	%
Home	37.6
Livestock	10.3
Vehicle	0.3
School	16.2
Farmland	15.9
Garden	10.9
Road	8.8

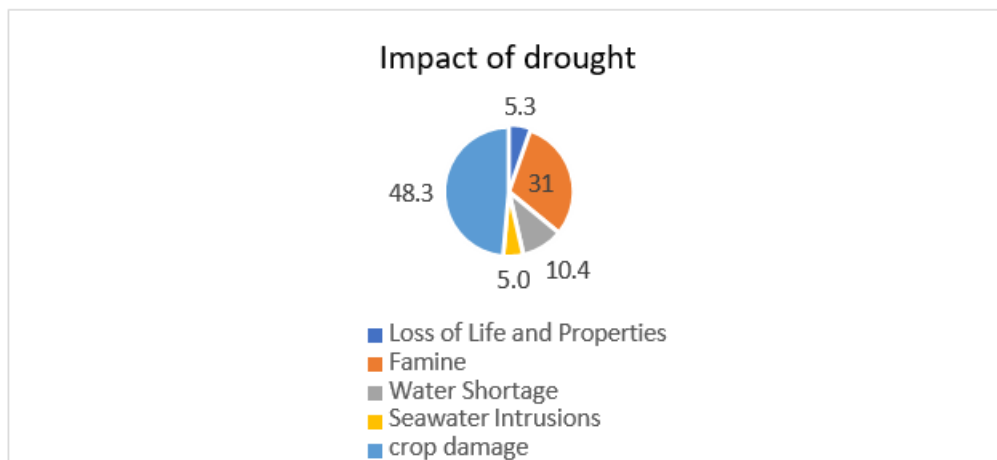
5.8. Impacts of drought, windstorms, flood, increased rainfall and temperatures. The impact of drought

The NBR is on the fringe of the Sahara. Figure 4 displays the effects of drought. The noticeable effect caused by increasing temperatures is crop failures amounting to 48.3. Hence, famine was recorded at 31% as the second important effect of drought. Water scarcity, loss of lives and properties, amounted to 10.4%, 5.3%. Water scarcity could result from an increase in temperatures which aggravates

evaporation and evapotranspiration. This lowers the water table and starving trees of water. As the NBR has its western section adjacent to the sea, droughts exacerbate saltwater intrusion.

Figure 4

The Impact of Drought on the People of NBR (%)

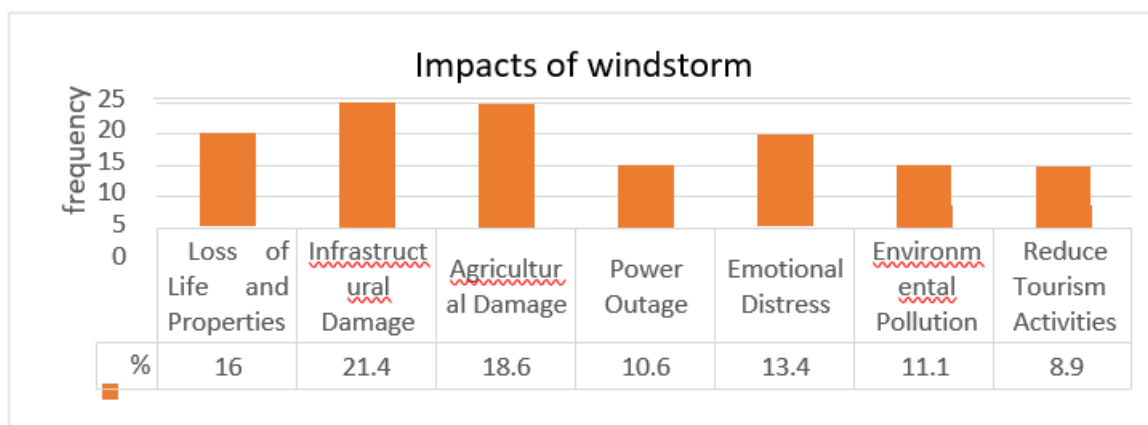

5.9. The impact of windstorms

Figure 5 shows windstorm impacts that caused infrastructural damage, and loss of farmlands, lives and properties, which interviewees reported as the most affecting them, registering 21.4%, 18.6% and 16% respectively. Furthermore, it causes emotional trauma (13.4%), pollution (11.1%), power outages (10.6%) and reduced tourism activities (8.9%).

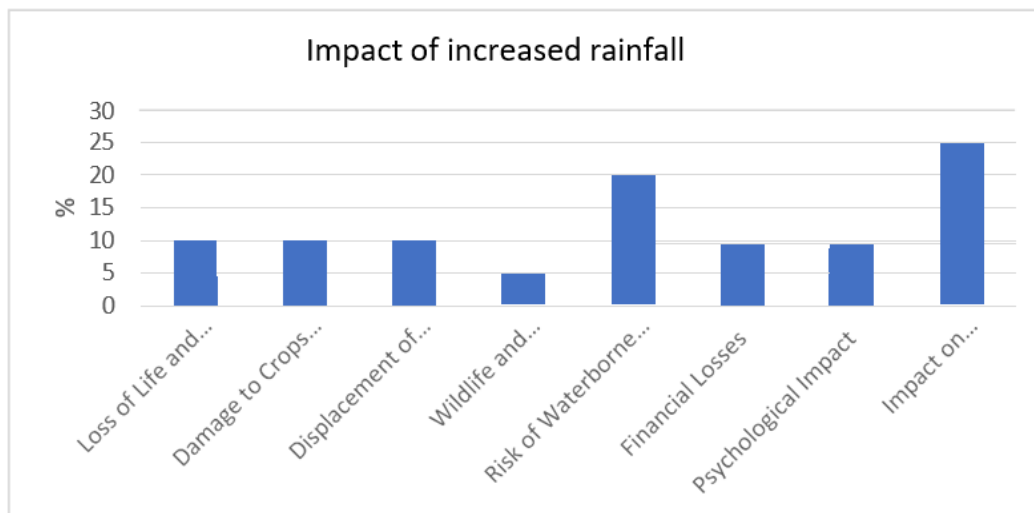
Figure 5

Distribution of the Impact of Windstorms on the People of NBR (%)

5.10. The impact of increased rainfall

Figure 6 illustrates the effects of increased rainfall. The study shows that 25% and 20% of interviewees reported youth education and the danger of waterborne diseases as the most serious. Others include crop damage, displacement of people and loss of properties registering 11%, 10.7% and 10.5% respectively. Additionally, 9.9%, 8.7% and 4.2% of interviewees complained of financial losses, emotional stress and wildlife and eco-system damage respectively as the least affected. Noteworthy is that increased rainfall does not mean the absence of droughts. When the duration of rainfall is shorter than usual, the distribution is uneven, accompanied by increasing temperatures, and then the rate of evaporation supersedes the rate of recharge, causing drought.

Figure 6*Distribution of the Impact of Increased Rainfall on the People of NBR (%)*

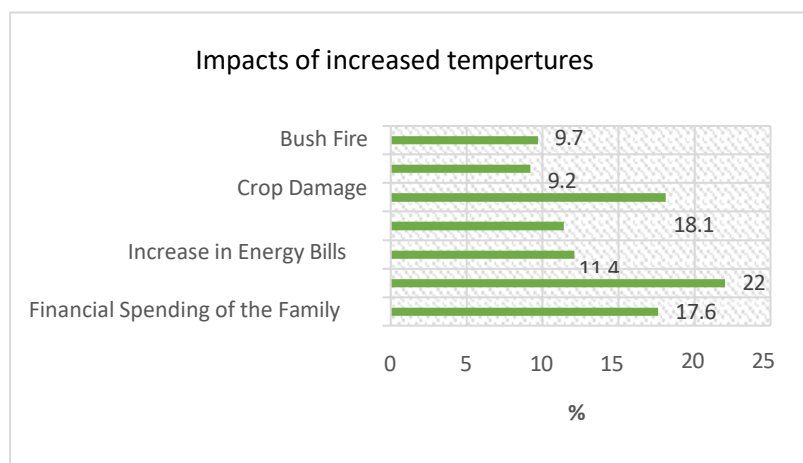
5.11. Soaring temperatures

Figure 7, Distribution of the impact of increased temperatures (%).

The study shows that temperature increase affected their welfare (22%) and the main source of livelihood. 18.1% of interviewees claimed that crop damage is the severest effect of temperature rise.

Uncharacteristically high temperatures affected well-being through poor farm yield.

A demonstrated long-run effect of rising average surface temperature is its negative effect on productivity in agriculture, (Cattaneo & Peri, 2016).

Figure 7*Distribution of the Impacts of Increased Temperatures*

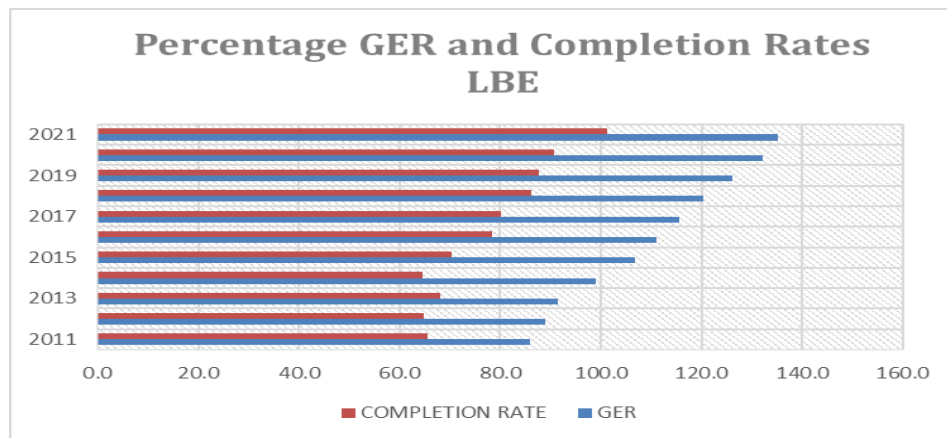
5.12. Educational attainment

Migrants' destination varies but internal migrants target Banjul (the Capital), the West Coast Region, and Brikama. With the advent of irregular migration, youth from the region opt for Europe (47.5%). The Basic education system comprises three different levels, Lower Basic Education, Upper Basic Education and Senior Secondary Education. Figure 8, shows the percentage gross enrolment rate and completion rates at the Lower Basic Education level of the NBR from 2011 to 2021. Enrolment for the region at the lower level has been increasing steadily over the years and has reached the MDG for education. Gender

disparity is almost equal. GER has increased from 80% in 2011 to over 130%, whilst completion rates also followed the same trend increasing from 65% in 2011 to over 100% in 2021.

Figure 8

GER and Completion Rates LBE of the NBR from 2011 to 2021(%)

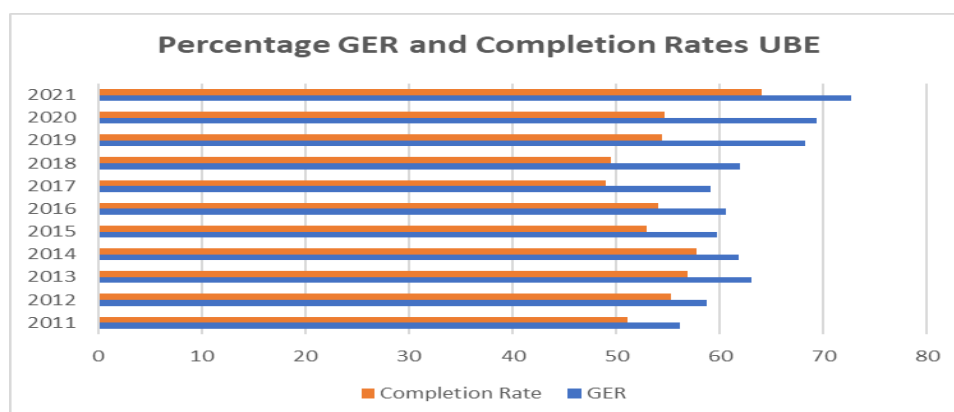

5.13. School completion rates

Figure 9, shows the GER and completion rates at the Upper Basic level for the NBR between 2011 and 2021. Like the LBE, GER and completion rate figures have been steadily increasing over the years. The gross enrolment rate (GER) has also increased across the board Ministry of Basic and Secondary Education (2022). Enrolment figures increased from 55% and 58% in 2011 and 2012 to 65% in 2013. 2019, 2020 and 2021 were the years with the highest record for GER at the UBE in the NBR, registering 67%, 68% and 73%. Furthermore, completion rates have been fluctuating between 49% and 58% between 2011 and 2020, but a significant increase was of 64% recorded in 2021. Although GER and completion rates increased, a decrease was noticed when compared to that of the LBE.

Figure 9

GER and Completion Rates UBE of the NBR from 2011 to 2021(%)

5.14. GER and Completion Rates SSS

Figure 10, above shows the GER and completion rates of students in SSS in the region. Both GER and completion rates have decreased greatly. 2020 and 2021 recorded the highest GER for the SSS, the rest from 2011 to 2019 have GER less than 35%. However, a significant drop is witnessed from the lower levels. The same phenomenon applies to completion rates, as it decreased to 36% in 2021, the highest for 11 years. However, both GER and completion rates for the region continue to drop as students climb the ladder to higher grades. There is a high dropout rate in the NBR.

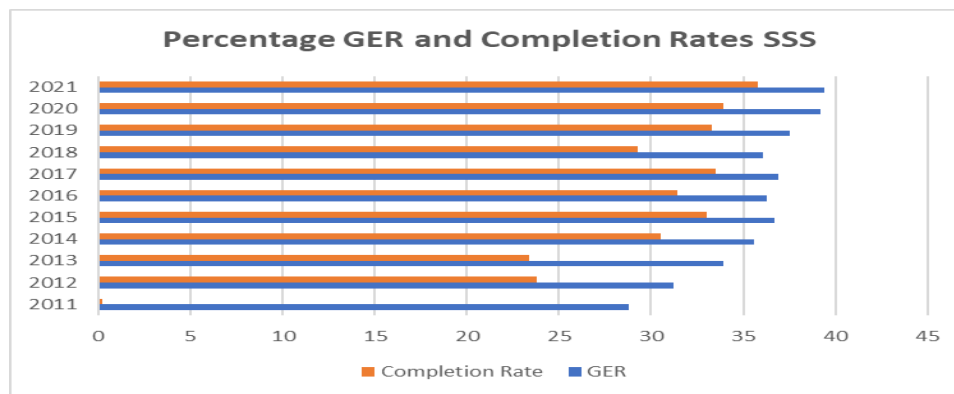
Figure 10*GER and Completion Rates SSS of the NBR from 2011 to 2021(%)***5.15. Interruption experienced in education**

Figure 11 shows the percentage of interviewees who experienced disruptions in their education due to climate-extreme events. 50.8% of interviewees responded that education was interrupted by climate-extreme events, and 49.2% stated unaffected.

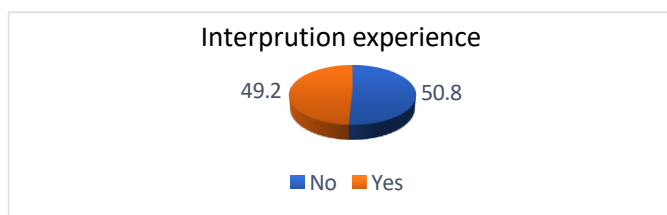
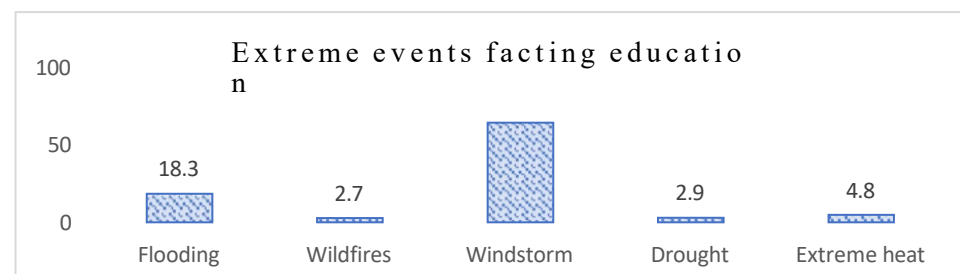
Figure 11*Disruption Experienced Education Due to Climate Extreme Events (%)***5.16. Extreme events affecting education**

Figure 12 shows the extreme climate events that affected education. In Figure 3, the major impacts of climate change were the extreme events and education was severely impacted by windstorms. Hence, 63.9% of interviewees reported windstorms as climate-extreme events that affected education. Flooding ranked second and 18.3%. Increasing temperatures were stated to have affected education by 4.8% of interviewees. The least of 2.9% and 2.8% of interviewees felt that drought and wildfires affect education in the region.

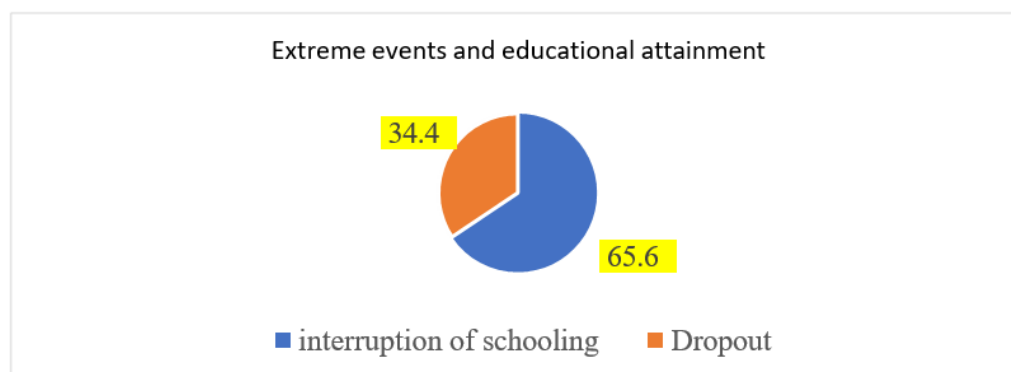
Figure 12*Climate-Extreme Related Events That Affect Education in the NBR (%)***5.17. Climate change impact on educational attainment**

Extreme events had lasting impacts on education. Figure 13 displays the distribution of extreme events' impact on education. What constitutes schooling (65.6%) is problematic among students due to climate-extreme events.

Windstorms blow away school roofs, collapse walls and destroy furniture rendering them unusable for periods, thereby reducing student contact time. Another effect is the dropout rate. 34.4 % of interviewees reported.

Figure 13

The Distribution of Climate Extreme Impact on Education in the NBR (%)

5.18. Association between migration and extreme climate events

Table 9, indicates the association between migration and severity of occurrence of extreme climate events. The cross-tabulation shows that 63.9% and 83.2% of interviewees believe that windstorms and droughts are increasing, leading to migration. Only 49.5% and 30% believe that rainfall and flooding are rising. This shows the capacity of people to put up with the impacts of increased rainfall and flood, compared to that of windstorms and droughts.

Instead, 62.3% and 50% believe that windstorms and drought are declining, but they will migrate, whilst 54.4% stated that despite a reduction in rainfall and flood migration persists, a testimony of the mindset over migration and attests to the numbers leaving. Hence, migration is an adjustable capacity of the people to the impact of climate change.

Table 9

Association between Migrated (Dependent Variable) and Frequency of Occurrence of Drought, Flood and Windstorm (Independent Variables) (A Crosstabulation)

Frequency of Occurrence		Windstorms			Increased Rainfall			Flood			Drought		
Options		0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2
migrated	Count	62	19	16	48	30	19	48	30	19	11.9	13	11
	0 % Migrated	63.9	19.6	16.5	49.5	30.9	19.6	49.5	30.9	19.6	83.2	9.1	7.7
	Count	198	73	47	173	71	74	173	71	74	61	24	36
	1 % Migrated	62.3	23.0	14.8	54.4	22.3	23.3	54.4	22.3	23.3	50.4	19.8	29.8

5.19. The association between migrated and occurrence extreme climate events (a crosstabulation)

Table 10 depicts a crosstab between; Have you migrated for the last five years (dependent variable) and severity of drought, rainfall, increased temperatures and windstorms (independent variables) (see table 8), chi-square for severe drought and floods were found to be highly significant recording P values of

0.003 and 0.001 ($p < 0.05$), windstorms and heavy rains, were found to be insignificant with P-values of 0.757 and 0.218. Hence, it indicates that drought and floods can cause people to migrate simply because there is little, they can do about it, whilst windstorms and heavy rains are not causing any migration in the NBR.

Table 10

Shows the Association between Migrated (Dependent Variable) and Severity of Occurrence of Drought, Rainfall and Windstorm (Independent Variables) (A Crosstabulation)

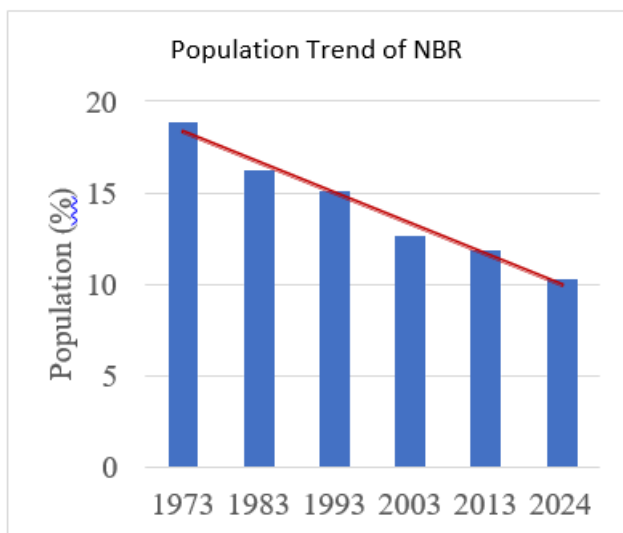
Severity	Drought			Windstorm			Increased Rainfall			Flood		
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson												
Chi-Square	11.392 ^a	2	0.003	.557 ^a	2	0.757	3.047 ^a	2	0.218	13.390 ^a	2	0.001
Likelihood Ratio	11.818	2	0.003	0.565	2	0.754	2.944	2	0.230	13.900	2	0.001
Linear-by-Linear Association	5.395	1	0.020	0.000	1	0.994	0.017	1	0.896	13.349	1	0.000
N of Valid Cases	415			415			415			415		

5.20. Migration impact on educational attainment population trend

Figure 14 shows the population trend during the past six censuses. The NBR Population dwindled between 1973 and 1983 from 18.9% to 16.3%. In 1993, it further decreased to 15.1%, 12.7% in 2003, 11.9% in 2013 and 10.3 % in 2024. This designates a steady emigration.

Figure 14

Population Trend in the Region (%) (Gobs 2024)

5.21. Youth population

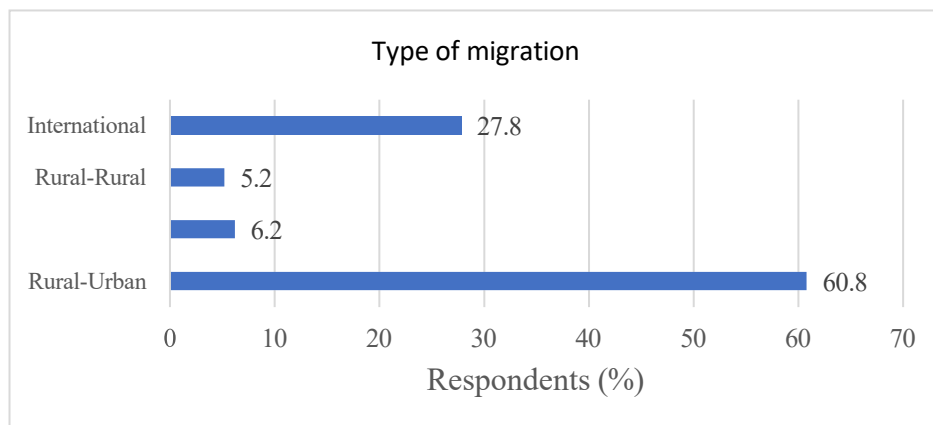
The attention focused on the youth attests they are in the majority in conformity. This is with the situation in the country where the population is largely youthful, with 40.8 % under 15 years of age, (GBoS, 2024). As of 2023, the NBR youth population aged 15+ was 142,141 (Gbos, 2023), principally unemployed but assisting their parents on the farms during the farming season.

5.22. Common prevalent migration

Figure 15 revealed that 60.8% of the majority of the people relocated to urban areas, this was validated by the Gambia Bureau of Statistics National Migration Analysis (2013), which stressed that of the 140,761 Gambians' rural-urban migrants and more than 28.0% of them were rural born in Kerewan, areas nevertheless, 93.0% of them were enumerated in the urban centres. Noteworthy is that Banjul, the capital city, witnessed a negative population growth over the last twenty years due to out-migration to the adjacent emerging residential and industrial conurbation. Most people moving from urban-rural migration are peculiar among those on postings either as civil servants or staff of Non-Governmental Organisations (NGOs), GBoS, 2013).

Figure 15

Distribution of Migration' Types (%)

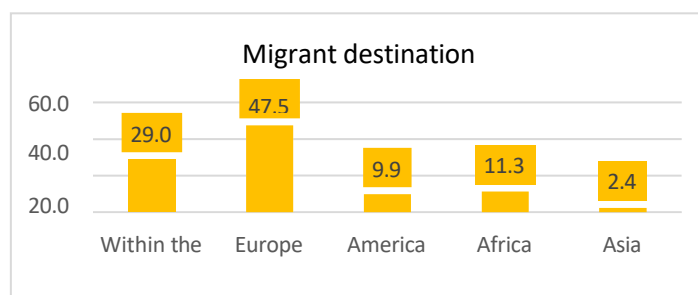

5.23. Migrants destination

Figure 16 shows the destination countries of the migrants. The breakdown reveals that 47.5% went to Europe, 29% left for internal urban areas, 11.3% relocated to African countries, 9.9% left to America and 2.4% to Asia. Europe ranks highest due to illegal migration. The same findings were made by Armitano (2017), highlighting that people moving out of rural areas to urban and/or other countries. Hence Europe and North America have become an enduring end point.

Figure 16

Destination of Migrants (%)

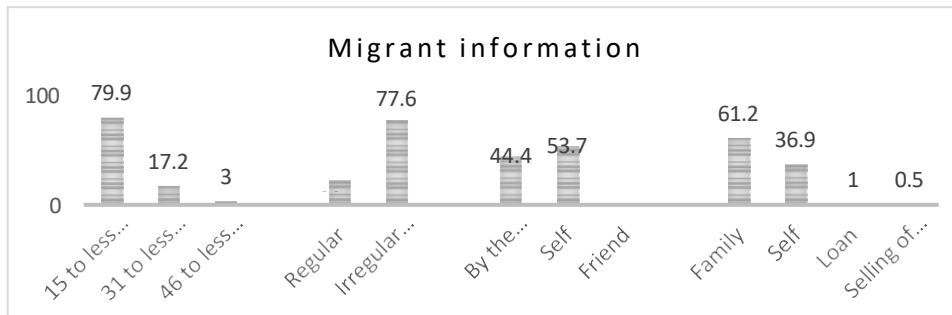
5.24. The average age, route taken, migration decision-making and trip financing

Figure 17 shows the spreading of migrants' average ages, the preferred route, the decision-making process and financing. The average ages between 15 to 30 were found to be the principal age bracket, in line with The Gambia Bureau of Statistics National migration analysis (2013), reinforcing of that the propensity to migrate was high among the youthful population in the 15–29 age bracket with the proportion being larger in the age group 20–24 (15.1%), and a majority of them 77.6% opt for irregular routes. 53.7% of them obtained finances from family and close relatives. The age bracket of 31 to 45

migrates less than the former age bracket. Nevertheless, 53.7% go unaccompanied after prudently saving although, they fall back on remittances from family members when they are stuck midway.

Figure 17

Distribution of Average Age, Route Taken During Migration, Migration Decision-Making and Trip Financing (%)

5.25. Education levels with skilled and unskilled migrants

Figure 18 shows the level of education of migrants and their skills. According to interviewees, 75.4% of unlettered migrants acquired pre-migration skills and only 24.6% of them are unskilled. For those with primary education, 60% are skilled, and 40% are unskilled. Amongst migrants with Quranic education, 45.7% are skilled, whilst 54.3% are unskilled. Furthermore, 39.9% of migrants with upper basic education are skilled and the majority 60.1% are unskilled. The majority of migrants with senior secondary and tertiary education are less skilled.

Figure 18

Distribution of Level of Education with Skilled and Unskilled (%)

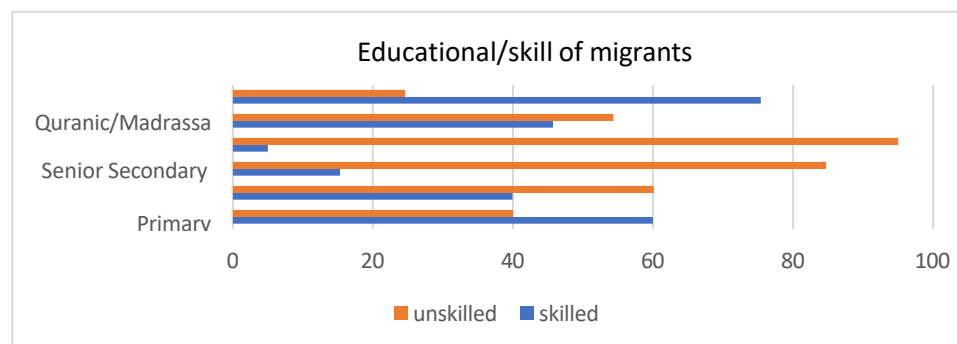

Table 4, examines the levels of education attained by domestic migrants. The result indicates that of the total number of migrants, 40% received primary education. Increasingly, 30% attained secondary level and 20% attained tertiary levels after migration, with 10% not accounted for. 45.45% of the total number attained secondary levels, while a significant portion 38.64% advanced to tertiary education after migration. Quranic/madrassa education registered 71.4%, of which 14.3% could only attain secondary education after migration. Finally, migrants who attained tertiary education before migration retained their educational attainment level, signifying stability and consistency in their outcomes.

6. Field Observations

The study revealed that the age bracket 15 to 30 years old are mostly involved in migration, followed by those from 31 to 45 years old while the least are those from 46 to 65 years old. Hence the younger generation are migrating (77.6%). Most of them make the decision independently. In some instances, family members foot the bill for the benefit of the household. Funds are generated through loans and sales of family assets.

Migrants' education is often jeopardized. The majority leave only with a Qur'anic education with no prospect of further education in Europe, while 58.8% had a senior secondary education. 20% and 51.9% of them had only primary secular education. Except for those with senior secondary education, most had no intention of schooling in Europe. However, migrants with Qur'anic and primary education are handymen like carpenters, bricklayers, tailors, fishermen and drivers. carpentry, masonry, tailoring, printing, fishing, and driving. Secondary school leavers are the least skilled as they were acquiring Western education more on their education for a considerable period dropping out of school. The exodus was triggered due to unemployment, desire to fend for the family, underemployment, layoffs, and associated farming problems. Others include political refuge, inadequate infrastructures, relocation of a Households, insufficient farmlands, natural disasters etc. Family income sources were negatively impacted by extreme heat thereby jeopardizing food self-sufficiency. It also leads to bushfires.

The NBD has scattered settlements with inadequate road networks. Interviewees were reluctant to participate because some households were uninterested while others found the process to be time-consuming. Some household heads were absent hence others were substituted. Focus group discussions were difficult due to the scepticism about divulging information. Besides, there was no material/cash. Finally, the heat of the sun was daunting.

7. Summary and Conclusion

The NBR experienced climate change-induced environmental changes which have caused an increase in rainfall. However, the rainy season has become shorter, compared to the pre-1990 years before. There is a correlation between the severity of climate extreme events and the frequency of occurrence. The variability trend of rainfall, maximum and windstorms are increasing, whilst minimum temperatures decreased from 1990 to 2021. Consequently, flooding, crop damage, soil infertility, loss of life and properties, health issues, and infrastructural damage result.

The focal climate change impacts are an increase in average rainfall, maximum temperatures and windstorms, and a reduction in minimum temperatures. School enrolment rates completion rates in the upper grades, and school contact time and dropout rates are inversely proportional. Insatiable desire to migrate among the 15-30 years age group pervades the area. Migrants finance themselves and save when they are cash-stripped enroute before seeking assistance. Those with Qur'anic education are more skilful than those with secular education.

8. Recommendations

Climate information, statistical baseline, and early warning signs should be available and affordable. Government priorities should include the availability of programmes for the legal migration of skilled and unskilled youths. Education policies should address job creation, the ministry should prioritize quality education in rural areas to ease frustration. Technical education should provide skills for dropouts who cannot cope with the conventional curriculum. climate change education should be incorporated into the education curricula to enlighten pupils on its impact, mitigation, and adaptation strategies. Concerted efforts should decentralize development in rural areas, in collaboration with Non-Governmental Organisations. Public enlightenment campaigns on the risks associated with irregular migration should be intensified. Also, the provision of alternative learning methods to support displaced populations in times of need would be helpful. Agricultural Extension Workers should assist in forest regeneration and educate farmers on adaptation mechanisms. To foster greater awareness among marginalized groups, sensitization efforts should be implemented at community levels.

References

- Adhikari, R. K., Yilmaz, A. G., Mainali, B., Dyson, P., & Imteaz, M. A. (2022). *Methods of Groundwater Recharge Estimation under Climate Change: A Review*. Sustainability, 1–19.
- Alemayehu, A., & Bewket, W. (2016). Local climate variability and crop production in the central highlands of Ethiopia. *Environmental Development*, 19, 36–48. <https://doi.org/10.1016/j.envdev.2016.06.002>
- Allgood I, & Kareen E. M. (2017). Climate-induced migration: Exploring local perspectives in Kiribati: Climate-induced migration. *Singapore Journal of Tropical Geography*, 370.
- Armitano, Florence. 2017. "Migration in the Gambia migration a country profile 2017." *International Organization for Migration*: 1–124.
- Becker, G.S. (1966) Human Capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education. g. s. Becker the residual factor and economic growth. by; Econometric models of education. Review: Graham Pyatt. *The Economic Journal* 76, (303). Pp. 635-638. Oxford University Press
- Bhatta, G. D., Aggarwal, P. K., Poudel, S., & Belgrave, D. A. (2015). Climate-induced migration in South Asia: Migration decisions and the gender dimensions of adverse climatic events. *The Journal of Rural and Community Development*, 10(4), 1-23.
- Bureau of Statistics, T. G. (2020). Environment Statistics Compendium. *Analytical Biochemistry*, 11(1), 1–5. <http://link.springer.com/10.1007/978-3-319-59379-1%0Ahttp://dx.doi.org/10.1016/B978-0-12-420070-8.00002-7%0Ahttp://dx.doi.org/10.1016/j.ab.2015.03.024%0Ahttps://doi.org/10.1080/07352689.2018.1441103%0Ahttp://www.chile.bmw-motorrad.cl/sync/showroom/lam/es/>
- Bureau of Statistics, T. G. (2021). Gambia Social Registry Listing Survey Data District, 1–23.
- Bureau of Statistics, T. G. (2023). *The Gambia 2018 Statistical Abstract The Gambia Bureau of Statistics*.
- Burt, R. S. (1999). The Social Capital of Opinion Leaders. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 566(1), 37–54. <https://doi.org/10.1177/000271629956600104>
- Castles, S, Miller, J.M., & Giuseppe, A. (2005) The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World, American Foreign Policy Interests: *The Journal of the National Committee on American Foreign Policy*, 27:6, 537-542. <https://doi.org/10.1080/10803920500434037>
- Conrad S, Catherine T. (2019). "Backway or Bust: Causes and Consequences of Gambian Irregular Migration." *Journal of Modern African Studies* 57(1): 111–35. doi:10.1017/S0022278X18000666.
- Douglas, S. M. et al. (1993). Theories of International Migration: A Review and Appraisal Population and Development Review, Vol. 19, No. 3 pp. 431-466
- Dustmann, C., & Glitz, A. (2011). Migration and Education. In *Handbook of the Economics of Education* (Vol. 4). Elsevier B.V. <https://doi.org/10.1016/B978-0-444-53444-6.00004-3>
- Espindola, A, L., Silveira, J J., & Penna, T.J.P (2006). *Agent-based model to rural–urban migration analysis*. Physica A: Statistical Mechanics and its Applications. 364. PP. 445-456.
- Gambia Bureau of Statistics (GBoS) National migratio Analysis. (2013). *The Gambia Bureau of Statistics (GBOS) 2013. National Migration Analysis. 2013 Population and Housing Census. Banjul, The Gambia*. 1–40.

- Gambia Bureau of Statistics (GBoS) preliminary report. (2024). Preliminary report. *Communications of the ACM*, 1, 1–25. <https://doi.org/10.1145/377924.594925>
- Glossary on migration international migration law n° 34 n° 34. (2019). www.iom.int
- Grace, K., et al. (2018). “Examining Rural Sahelian Out-Migration in the Context of Climate Change: An Analysis of the Linkages between Rainfall and Out-Migration in Two Malian Villages from 1981 to 2009.” *World Development* 109: 187–96.
- Hossain, M. M. H. C. and M. S. (2022). Education, Language, and Culture (EDULEC). *Eureko*, Volume.2(3), 219–232. <https://doi.org/https://doi.org/10.56314/edulec.v2i3>
- Intergovernmental Panel on Climate Change. (2023). Weather and Climate Extreme Events in a Changing Climate. In *Climate Change 2021 – The Physical Science Basis*. <https://doi.org/10.1017/9781009157896.013>
- International Organization for Migration (IOM). (2020). *Environmental Migration Portal*. International Organization for Migration. <https://environmentalmigration.iom.int/>
- IOM outlook on migration, environment and climate change. (2015). In *IOM outlook on migration, environment and climate change*. <https://doi.org/10.18356/9ba951ac-en>
- IOM. (2022). *Missing migrants project west and central Africa overseas route to the Canary Islands*. 1–6.
- IPCC. (2022). Impacts of 1.5°C Global Warming on Natural and Human Systems. In *Global Warming of 1.5°C*. <https://doi.org/10.1017/9781009157940.00>
- IPCC. (2023). *Climate Change 2023: Impacts, Adaptation, and Vulnerability*. Cambridge University Press.
- Langley, Sarah, Michaela Vanore, & Marzia Rango. (2016). European Asylum Support Office. *The Push and Pull Factors of Asylum-Related Migration: A Literature Review*.
- Libasse Sow, B., Bah, A., Sow, P., Yaffa, S., & Wascal -West, 1. (2018). *Farmers Awareness and Adaptation to Climate Change in Kaffrine Region of Senegal*. 8(4), 51–59. www.iiste.org
- Matache, I. C. (2023). Human Capital Theory – One Way of Explaining Higher Education Massification. *Journal of Public Administration, Finance and Law*, 29(29), 363–371. <https://doi.org/10.47743/jopaf-2023-29-30>
- Ministry of Basic and Secondary Education (2022) Statistical Year book.
- Mueller, V., Gray, C., & Hopping, D. (2020). Climate-Induced migration and unemployment in middle-income Africa. *Global Environmental Change*, 65(August), 102183. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2020.102183>
- Mueller, V., Gray, C., & Kosec, K. (2014). Heat stress increases long-term human migration in rural Pakistan. *Nature Climate Change*, 4(3), 182–185. <https://doi.org/10.1038/nclimate2103>
- National Disaster Management Agency (2020). *Emergency plan of action. final report Gambia: windstorm surge*.
- Resosudarmo, B., & Suryadarma, D. (2014). The Impact of Childhood Migration on Educational Attainment: Evidence from Rural-Urban Migrants in Indonesia. *Asian Population Studies*, 10(3), 319–333. <https://doi.org/10.1080/17441730.2014.942954>
- Rizvi, F., Raghuram, P., Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., Taylor, J. E., King, R., Geddie, K., Solimano, A., Hawthorne, L., Castles, S., Miller, M. J., Massey, D. S., Arango, J., Graeme, H., Kouaouci, A., Pellegrino, A., ... Góis, P. (2011). Theories and typologies of migration: An overview and a Primer Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and

Ethnic Relations Willy Brandt Series of Working Papers Editor. *Higher Education*, 8(3), 11–43. http://econpapers.repec.org/article/migjournl/v_3a12_3ay_3a2015_3ai_3a3_3ap_3a279-299.htm%5Cnhttp://www.tplondon.com/journal/index.php/ml/article/view/568%5Cnhttps://www.questia.com/library/journal/1P3-3825376971/a-missing-element-in-migration-theories%5C

UNICEF. (2019). *The State of the World's Children 2019: Children, food and nutrition*. UNICEF. <https://www.unicef.org/reports/state-of-worlds-children-2019>

UNICEF. (2019). *The State of the World's Children 2019: Children, food and nutrition*. UNICEF. <https://www.unicef.org/reports/state-of-worlds-children-2019>

United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD). (2014). *Desertification and migration*. UNCCD. <https://www.unccd.int/>

United Nations. (2018). *Global compact for safe, orderly and regular migration*. IOM. <https://www.iom.int/global-compact-migration>

Vaaramo, M., Huikari, S., Ala-Mursula, L., Miettunen, J., & Korhonen, M. (2024). Temperament traits and economic preferences predict occupational choice beyond human capital variables. *Labour Economics*, 90(May), 102576. <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2024.102576>

Weir, D., & Ali, S. (2024). Social network theory. In *Business 2024* (pp. 280–286). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781035308767.ch36>

Weir, D., & Ali, S. (2024a). Social network theory. *A Guide to Key Theories for Human Resource Management Research*, 280–286. <https://doi.org/10.4337/9781035308767.ch36>

Article Information Form

Conflict of Interest Disclosure: No potential conflict of interest was declared by the author.

Plagiarism Statement: This article has been scanned by iThenticate.

Göçmen Esnafların İş Piyasasına ve Sosyal Hayata Entegrasyon Süreçleri Üzerine Bir İnceleme

An Analysis of the Integration Processes of Immigrant Tradespeople into the Labor Market and Social Life

Feyza Kargılı

İbn Haldun Üniversitesi,
İstanbul, Türkiye,
feyzakarg@gmail.com,
ror.org/02y5xdw18

Öz: Bu araştırmanın amacı, İstanbul'da yaşayan Suriyeli göçmen esnafların iş piyasasına ve sosyal hayata entegrasyon süreçlerini incelemek ve analiz etmektir. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan çalışmada, fenomenolojik desen kullanılmış ve amaçlı örneklem yöntemiyle İstanbul'da faaliyet gösteren farklı sektörlerden Suriyeli esnaflar seçilmiştir. Araştırma kapsamında, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle elde edilen veriler, mekânsal tercihler, iş piyasasında yer edinme, göçmen dayanışma ağları, dil öğrenme paradoksu ve dili muhafaza etmede alternatif yollar olmak üzere dört ana başlıkta analiz edilmiştir. Suriyeli esnafların Türkiye'de esnaflık faaliyetlerine katılımlarının, toplumsal uyum süreçlerine olumlu etkileri olduğu görülmektedir. İş piyasasına entegrasyonlarında, sosyal sermaye, kültürel yakınlık ve yerel halkla ilişkiler önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, göçmen esnafların bürokratik engeller, dil bariyerleri ve ekonomik dalgalanma gibi zorluklarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında ekonomik sermayenin başat rolü üstlendiği görülmektedir. Araştırma sonucunda, göçmenlerin iş piyasasına adım atma ve iş piyasasında varlıklarını sürdürme süreçlerinin ülkeye uyum sağlama noktasında faydalı olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma, Suriyeli göçmen esnafların deneyimlerinden hareketle, uyum süreçlerini destekleyen mekanizmaların geliştirilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın sonuçları, göçmenlere yönelik politikaların oluşturulmasında yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, İş Piyasası, Entegrasyon, Girişimcilik, Etnik Ekonomi, Suriyeli Girişimciler

Geliş Tarihi/Received: 31.01.2025
Kabul Tarihi/Accepted: 28.03.2025
Yayınlanma Tarihi/ Available Online:
31.03.2025

Abstract: The aim of this study is to examine and analyze the integration processes of Syrian immigrant tradespeople living in Istanbul into the labor market and social life. Designed as a qualitative study, the research employs a phenomenological approach and purposefully selects Syrian tradespeople operating in various sectors in Istanbul. The data obtained through semi-structured interviews were analyzed under four main themes: spatial preferences, gaining a foothold in the labor market, immigrant solidarity networks, the paradox of language learning, and alternative ways of preserving the native language. It was observed that the participation of Syrian tradespeople in entrepreneurial activities in Türkiye positively contributes to their social integration processes. Social capital, cultural proximity, and relations with the local population play a significant role in their integration into the labor market. However, challenges such as bureaucratic obstacles, language barriers, and economic fluctuations were identified. Moreover, economic capital was found to have a predominant role in their integration efforts. The research concludes that the processes of entering and maintaining a presence in the labor market are instrumental in fostering the adaptation of immigrants to the host country. Based on the experiences of Syrian tradespeople, the study emphasizes the necessity of developing mechanisms to support integration processes. In this context, the findings serve as a guide for shaping policies aimed at immigrants.

Keywords: Migration, Labor Market, Integration, Entrepreneurship, Ethnic Economy, Syrian Entrepreneurs

Extended Abstract

As a social phenomenon, migration brings various responsibilities for the individual and also presents challenges in the integration process into the country of migration. In this sense, migration can lead to psychological, sociological, and economic problems for the individual. The migrant must strive to adapt to the social, cultural, and economic structure of the country they have migrated to. In this context, individuals enter into an effort to integrate into the daily life of the country they have migrated to and employ different strategies to overcome the difficulties they face during this process. Therefore, migrants must go through a different integration process than Turkish entrepreneurs when it comes to forming an entrepreneurial identity. In other words, entrepreneurship, when viewed from the perspective of migrants, is observed to be a more challenging process.

This research aims to reveal the effects of the socio-economic capital and survival skills developed by Syrian migrant entrepreneurs in Istanbul on their integration processes into the labor market and social life. The main goal of the study is to understand the effects of Syrian migrant entrepreneurs, who practice entrepreneurship in the Fatih district of Istanbul, a region preferred due to its high migrant population, on their integration into the labor market and social life through their entrepreneurial experiences.

The study was constructed using a phenomenological design, one of the qualitative research methods. Data collection tools, such as audio recordings and interview forms, were used. The study was conducted through in-depth interviews with 9 participants using a semi-structured interview form. With the consent of the participants, audio recordings were made, and the recordings were transcribed at the end of the day. Following transcription, codes were created based on the obtained data, categories were formed from these codes, and themes were derived from the categories, leading to the writing of the findings and analysis of the research.

The study focuses on understanding and explaining the role of entrepreneurship in the integration processes of migrant entrepreneurs into the labor market and social life. In this context, the reasons for migration of entrepreneurs, the role of entrepreneurship in integration processes, and the impact of socio-economic capital on adaptation processes are discussed.

It is known that the primary reason for Syrian migrant entrepreneurs to come to Türkiye is the war, but the choice of Türkiye by participants from upper-class backgrounds is influenced by previous contacts with the country, economic efficiency, cultural similarity, and existing social networks. The main reason migrants prefer the Fatih district is the area's customer potential and trade volume. It is noteworthy that migrant entrepreneurs tend to prioritize their own communities when selecting workers, and the majority of their customer profiles are Arab-origin individuals.

Migrant entrepreneurs face certain barriers in the working life. While they do not face difficulty in obtaining work permits, they struggle with obtaining long-term permits when traveling to different cities. Additionally, changes in local government lead to bureaucratic challenges, causing discomfort. This situation has negative impacts on their integration processes into the labor market and social life.

Based on the interviews and observations, it has been confirmed that migrant entrepreneurs use entrepreneurship as a tool for adapting to the country. However, entrepreneurship is not the focal point in this context. Their participation in working life is generally an action they take to sustain their lives. Therefore, entrepreneurship is not separated from the overall working life in terms of adapting to the country.

It was learned that migrant entrepreneurs had previous professions in entrepreneurship, and no professional differentiation was observed. There may be a change in terms of expertise. Moreover, when delving into the life stories of the migrants, it was concluded that they had not experienced vertical social mobility.

Entrepreneurs are seen to engage in the labor market in order to adapt to the country, but they continue this process through their own culture. In other words, it can be said that they sell products that the local population would not prefer, target “Arab” customers as their client profile, and therefore tend to form a kind of ghetto within themselves.

The study concludes that economic capital is the dominant factor in the integration processes of migrant entrepreneurs into the labor market, while social capital is also an important factor but remains secondary compared to economic capital. Furthermore, economic capital plays a leading role in social acceptability. Migrants with higher income levels can be considered to have surpassed the glass ceiling. Based on the findings of the research, it was concluded that Syrian migrants’ family and kinship ties, ethnic networks, and local friends are important components of their social capital. These social networks are crucial in both labor market and social life integration processes.

Based on the interviews and observations, it was determined that there is a two-dimensional structure in language learning, where some migrants do not feel the need to learn the language, while others see it as a necessity. This situation is viewed as a paradox and shows the two different sides of the social reality. It can be stated that while language courses are effective, work life plays a critical role in gaining practical language skills. Furthermore, migrants resort to alternative ways to preserve their languages and cultures and pass them on to future generations. The language learning process plays a crucial role in the integration of migrants into social life and the labor market.

In conclusion, while Türkiye has been an attractive destination for Syrian migrant entrepreneurs due to job opportunities and various reasons, the barriers they face in their work life have made their integration into the country more challenging. The social networks and language learning of migrants have led to positive short-term results in their integration processes. In this context, different arrangements could be made to accelerate the integration of migrants into both the labor market and social life.

1. Giriş

Göç, tüm canlılar için ortak bir gerçekliktir. Birçok canlı hayatlarını idame ettirebilmek amacıyla yer değiştirme hareketini gerçekleştirir. Sosyal bir varlık olarak insanlar da kimi zaman zorunlu olarak kimi zamansa kendi iradeleriyle göç etme pratiğini icra ederler. Göç, insanlık tarihinin kaçınılmaz bir gerçekliğidir. İbrahimi dinlerin hemen hepsinde kabul edilen Âdem ve Havva’nın kıssası, cennetten dünyaya göçle başlar. İnsanlık tarihinin ilk çağlarından itibaren gerçekleşen göç hadisesinin en çarpıcı örneklerinden biri de kuşkusuz Kavimler Göçü’dür. Tarih sahnesinde oldukça büyük etkileri olan bu göçle birlikte tüm dünya farklı şekillerde etkilenmiştir. Eski dönemlerde daha çok ekolojik etki ve savaş gibi faktörler sebebiyle gerçekleşen göç hadisesi günümüzde çok daha farklı nedenlerle de gerçekleşmektedir. Göç ile birlikte hem göç alan hem de göç veren ülkeler, başta demografik yapı olmak üzere çeşitli yönlerden etkilenmektedirler.

Temelde bir yerden başka bir yere geçiş olarak adlandırılan göç mefhumunun farklı tanımlamaları yer almaktadır. Uluslararası Göç Örgütü’ne göre göç; süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir (IOM, 2009, s. 22). Fakat daha kapsamlı bir tanımlama ile göç; bireysel, ekolojik, iktisadi yahut siyasi sebeplerden hareketle, yaşanılan yerden başka bir yere gerçekleştirilen, kısa veya uzun süreli coğrafi, toplumsal ve kültürel değişimi içeren bir nüfus hareketidir (Yaman, 2019, s. 20). Bu anlamda göçü sadece bir yerden başka bir yere gerçekleştirilen hareket olarak tanımlamak; göçün nedenleri, vadesi ve sonuçları gibi kısımları atlaması nedeniyle doğru ve tam bir tanımlama olmayacaktır. Zira göç, aynı zamanda toplumsal yapıdaki bir değişime de neden olmaktadır.

Türkiye’de göç hadisesi, Cumhuriyetin ilanından sonra, başta Türkiye’nin coğrafi konumu itibarıyla hareketlilik kazanmıştır. 1980 yılına kadarki dönemde; Türk-Yunan mübadelesi, Bulgaristan’dan (1950) gelen göçler, 1980 sonrası dönemde ise Afgan iç savaşı nedeniyle Afgan göçmenlerin Türkiye’ye

gelmesi ve günümüze gelindiğinde, 2011 yılında Suriye’de başlayan iç savaşla birlikte Arap Baharının etkisiyle Türkiye’ye gelen Suriyeli göçmenlerle birlikte Türkiye’de göç hadisesi yeniden gündeme gelmiştir. “Türkiye, 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi’ne taraf olmasından ve düştüğü “coğrafi sınırlama” şerhine dayalı olarak sadece Avrupa ülkelerinden gelenlerin mültecilik başvurusunu kabul edebildiğinden Suriyeliler için bir formül üretme çabası içine girmiştir” (Beyaz, 2000, s.70). Bu nedenle Suriyeli göçmenler için ‘mülteci’ ifadesini kullanmak, bu çalışma için tam anlamıyla doğru bir kavramsallaştırma olmayacaktır. Bu anlamda çalışma Suriyeli göçmen esnaflar üzerine yapılmıştır.¹

Arap Baharı olarak adlandırılan süreç, ilk olarak Tunus’ta başlamış olup daha sonraki süreçte Suriye’ye yansımıştır. “Suriye’den Türkiye’ye yönelik ilk toplu nüfus hareketi, 29 Nisan 2011 tarihinde gerçekleşmiştir” (Erdoğan, 2018, s.5). Hatay sınır kapısında gerçekleştirilen bu nüfus hareketinde, 260 kişinin sınırdan içeri girdiği söylenmektedir. Türkiye bu akınlara karşılık “insan merkezli” bir yaklaşımı esas alarak savaştan kaçan Suriyeli vatandaşlar için “açık kapı” ilkesi uygulamıştır. Bu doğrultuda, geçici koruma kanunu ile Suriyeli vatandaşlar sınırlardan içeri alınmıştır. Dönemin siyasi aktörlerinin söylemlerine kıyasla beklenenden çok daha fazla Suriyeli sığınmacının geçici koruma altında Türkiye’de ikamet ettikleri bilinmektedir. Geçici Koruma, devletlerin geri göndermeme yükümlülükleri çerçevesinde kitleler halinde ülke sınırlarına ulaşan kişilere, bireysel statü işlemleri ile vakit kaybetmeden, belirli haklar sağlamayı hedefleyen pratik ve tamamlayıcı bir çözüm yoludur (Adıgüzel, 2022, s.93).

Suriyeli göçmenlerin en çok tercih ettikleri iş kollarından biri de esnaflıktır. Esnaf kavramı, Arapça kökenli bir kelime olup kol ve beden gücüne dayanan işletmeler olarak tanımlanmaktadır. Esnaflık, süreç içerisinde bir sosyo-ekonomik sermaye de içermesi gerektirdiği için göçmenler anlamında daha zorlu bir süreç olarak görülmektedir. Bu anlamda esnafların entegrasyon süreçleri büyük bir önem arz etmektedir. Entegrasyon süreci, göçmenler için kültürel, sosyal ve kimlik düzeylerinde bir uyumlaştırma hedeflemektedir. Bu süreç, ev sahibi ülkedeki insanların kabul edilebilirliğini de gerektirmesi bakımından karşılıklı bir sürece tekabül eder.

Toplumsal bir olgu olarak göç, göç eden birey için farklı sorumlulukları getirmesinin yanında, göç edilen ülkeye entegre olma süreci açısından da birtakım zorlukları beraberinde getirmektedir. Bu anlamda birey açısından göç; psikolojik, sosyolojik ve ekonomik sorunlara neden olabilir. Göç eden kişi, göç ettiği ülkedeki sosyal, kültürel ve ekonomik yapıya uyum gösterme çabası içerisinde girmek zorundadır. Bu bağlamda bireyler, göç ettikleri ülkedeki gündelik yaşama eklenme çabası içerisinde girer ve bu süreçteki güçlükleri aşmak için farklı taktiklere başvururlar. Bu nedenle göçmenler, esnaf kimliği oluşumunda Türk esnaflardan daha farklı bir uyum süreci göstermek zorundadırlar. Başka bir deyişle esnaflaşma, göçmenler odağında bakıldığında daha zorlu bir süreç olarak gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, göçmenlerin girişimcilik faaliyetleri yalnızca ekonomik bir süreç olarak ele alınmamalı, aynı zamanda sosyal ve kültürel dinamikler çerçevesinde değerlendirilmelidir. Göçmen esnafların iş piyasasına katılımları hem kendi hayatlarını sürdürebilmeleri hem de ev sahibi toplumla etkileşimlerini artırmaları açısından son derece önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada, Suriyeli göçmen esnafların, esnaflık süreçleri, karşılaştıkları fırsatlar ve engeller sosyal bağlamda ele alınmıştır.

1.1. Literatür

Göç, geniş kapsamlı bir kavram olması bakımından interdisipliner bir çalışma alanına sahiptir. Bu anlamda literatürde; işletme, ekonomi, uluslararası ilişkiler, psikoloji ve sosyoloji gibi çok çeşitli

¹ Mülteci kavramının, Türkiye’ye gelen Suriyeliler için kullanılması, Cenevre Sözleşmesi’nde verilen tanımda yer alan coğrafi sınırlama nedeniyle doğru değildir. Bir süre, mülteci kavramı yerine ‘sığınmacı’ kavramı tercih edilmiş fakat 2013 yılında düzenlenen YUKK’de sığınmacı kavramı kaldırılmıştır. Göçmen kavramının da tanımında yer alan ‘bireyin hür iradesiyle gerçekleştirdiği eylem’ ifadesi nedeniyle Suriyeli kişiler için göçmen kelimesi de uygun görülmemektedir. Fakat bu çalışmada, söz konusu kavramların bilincinde bir şekilde, şemsiye bir kavram olarak ‘göçmen’ kavramı kullanılacaktır.

disiplinlerde yapılmış birçok araştırma yer almaktadır. Söz konusu araştırmanın araştırma alanı ve konusu bakımından yapılmış çalışmalar minvalinde bakıldığında, çoğunlukla nicel bir yöntemle yapıldığı görülmektedir. Yaman (2021) tarafından yazılan ‘Nitelikli Göçmen İşgücünün Çalışma Yaşamına Entegrasyonu’ isimli raporda, TÜİK, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı gibi mecralardaki veriler kullanılarak nitelikli göçmenin, iş gücüne entegrasyon süreci değerlendirilmiş ve konuyla ilgili düzenleme ve önerilere yer verilmiştir. Konuyla ilgili diğer bir çalışma Ritterberger-Tılıç ve Bal (2019) tarafından gerçekleştirilen; ‘Türkiye Emek Piyasasında Mülteciler/Göçmenler: Görünmeyen Emek ve Görünen Politika Üzerine Bir Değerlendirme’ isimli çalışmasıdır. Bu çalışmada, belirli bir dönem içerisindeki üç gazete incelenerek nitel medya analizi gerçekleştirilmiştir. Bir diğer çalışma ise Dikkaya ve Dinçer (2023) tarafından gerçekleştirilen “Türkiye İş Gücü Piyasasında Suriyeli Sığınmacılar” isimli çalışmadır. Göç İdaresi Başkanlığı ve SGK’nin verileri kullanılarak hazırlanan nicel çalışmada ‘Suriyeli sığınmacıların iş gücü piyasasında meydana getirdiği olumlu ve olumsuz değişimler, sorun alanları ve çözüm önerileri’ (s.196) değerlendirilmiştir. Bir diğer çalışma, Karan (2019) tarafından yazılmış “Suriyeli Mültecilerin Esnaflaşmasını Anlamada Bourdieucu Yaklaşımın Olanakları” isimli araştırma makalesidir. Söz konusu çalışmada Suriyeli göçmenlerin esnaflaşması Bourdieu’nun sermaye kavramına vurgu yapılarak incelenmiştir.

Literatürde nitel araştırmalara da rastlanmaktadır. Bu çalışmalardan biri, “Türk Esnafın Suriyeli Mülteci Esnaf Hakkındaki Tutumu: Mersin’de Bir Araştırma” isimli araştırmadır (Çakıcı, Yılmaz & Çakıcı, 2018). İçerik analizi yapılarak gerçekleştirilen bu çalışmada Türk esnafın Suriyeli esnaflar hakkındaki görüşleri analiz edilmiştir. Benzer bir minvalden ilerleyen bir diğer çalışma ise Yılmaz (2023) tarafından yazılmış, “Samsun’un Etnik Ekonomisi: Iraklı ve Suriyeli Göçmenlerin Esnaflık Deneyimleri” isimli yüksek lisans tezidir. Söz konusu tezin saha araştırması Samsun ilinde yapılmış olup, esnafların kentsel deneyimleri üzerine yoğunlaşmıştır. Yapılan araştırmalardan bir diğeri, Parin ve Kılıç (2022) tarafından yazılan “Türkiye’deki Suriyeli Göçmenlerin Girişimcilik Faaliyetlerinde Farklı Sermaye Biçimlerinin Rolü ” isimli makaledir. Söz konusu çalışmanın ana problemini, Suriyeli göçmenlerin farklı sermayelerinin girişimcilik süreçlerindeki etkisi oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışma, göçmenlerin sahip oldukları sosyal ağlar zincirini, girişimcilik üzerinden okumuş olmakla birlikte çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılarak bir saha araştırması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunda Esenyurt ilçesinde yaşayan Suriyeli göçmen esnaflar bulunmakta ve çalışma, Suriyeli girişimcilerin; ayrımcılık, dil bilmeme, işsizlik gibi nedenlerle girişimciliğe yöneldiğini belirtmektedir. Girişimcilik kavramına yakın bir minvalde, esnaflık üzerine yapılmış bir diğer çalışmada, (Tekbaş & Karan, 2022) Hatay’daki Suriyeli esnaflar örneklem olarak seçilmiş ve 33 esnafla derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, Suriyeli göçmenlerin uyum süreçlerinde esnaflığın etkisi araştırılmış ve esnaflıkla birlikte ev sahibi ülke ile kurulan ilişkilerin olumlu yönde etkilendiği sonucuna varılmıştır.

Literatürde konuyla ilgili yer alan diğer bir çalışma ise, Özçelik (2023) tarafından yazılmış olan “Göçmenlerin Yerleşik Kimlik İnşası: Gaziantep’te Suriyeli Esnaflaşması” isimli yüksek lisans tezidir. Söz konusu tezde, Suriyelilerin hayatta kalmak için geliştirdikleri stratejiler bağlamında kimliklerini oluşturmaları üzerine odaklanılmış ve bu bağlamda Gaziantep’te bulunan 16 Suriyeli esnaf ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, Suriyeli esnafların kimlik inşalarına odaklanmakla birlikte söz konusu esnafların iş piyasası için olumlu sonuçlar doğurduğu gözlemlenmiştir. Suriyeli göçmenlerle ilgili yapılmış bir diğer çalışma, diğer araştırmalardan farklı olarak İşletme anabilim dalında Duman (2019) tarafından yazılmış olan “Türkiye’deki Suriyeli Göçmen Girişimciler Üzerine Bir Alan Araştırması” isimli yüksek lisans tezidir. Söz konusu tezde, Etkileşim Modeli merkeze alınarak 11 Suriyeli göçmen girişimci ile derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışma neticesinde, göçmenlerin girişimciliğe yönelmesinde grup karakteristikleri, grup fırsatları ve bireysel özellikler gibi faktörlerin farklı derecelerde etkili olduğu (s.94) sonucuna varılmıştır. Bir diğer çalışma ise Tekbaş (2020) tarafından yazılmış, “Esnaflaşmanın Hatay’da Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Uyum Süreçlerine Etkisi” isimli çalışmadır. Nitel bir yöntemle hazırlanan bu çalışmada göçmen esnafların göç

süreçleri, esnaflaşma süreçleri ve gündelik yaşamları üzerinde durulduğu görülmektedir. Söz konusu araştırma, bu araştırmanın problemi ile benzerlik gösterse de Hatay'da yapılması bakımından farklılık arz etmektedir. Zira Suriyeli göçmenin en çok bulunduğu şehir Göç İdaresi Başkanlığı (2023) verilerine göre; İstanbul olarak görülmektedir. Bu anlamda bu araştırma, uyum sürecinin daha zorlu bir şekilde işleyeceği düşünülen İstanbul ilinde gerçekleşmiş olması bakımından farklılık arz etmektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın amacı ve hedefi

Bu çalışmada, İstanbul'da yaşayan Suriyeli göçmen esnafların, esnaflaşma süreçlerinde sahip oldukları sosyo-ekonomik sermayenin ve geliştirdikleri hayatta kalma becerilerinin iş piyasasına ve sosyal hayata entegrasyon süreçleri üzerindeki etkilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Göçmen esnafların sosyal ve ekonomik sermayelerinin, ekonomik faaliyetlere katılma ve ayakta kalabilme dinamiklerine etkilerinin neler olduğunu öğrenmek araştırmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır.

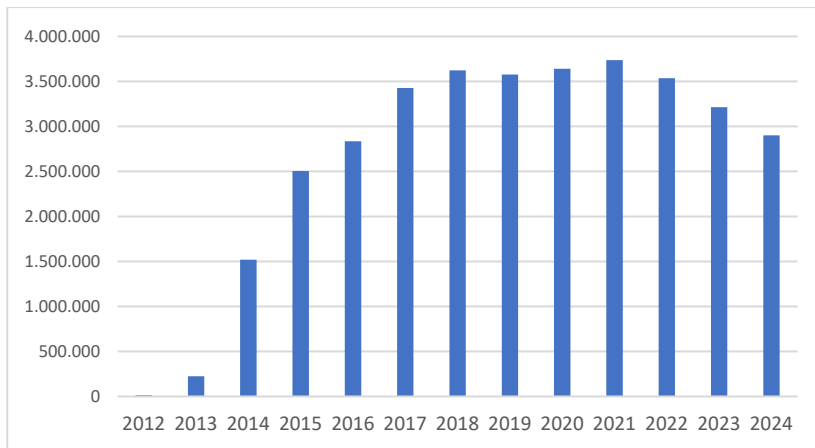
Araştırmanın temel hedefi, göçmen yoğunluğunun fazla olması nedeniyle tercih edilen, İstanbul ilinin Fatih ilçesinde esnaflık yapan Suriyeli göçmenlerin iş piyasasına ve sosyal hayata entegrasyon süreçleri üzerindeki etkilerini, esnaflaşma deneyimleri üzerinden anlamaktır. Bunun yanı sıra araştırmanın yan hedefleri de bulunmaktadır. Bu hedefler; araştırmanın örneklem grubundaki esnafların sosyal sermaye bileşenlerini belirlemek, iş piyasasına entegrasyon süreçlerinde kullandıkları hayatta kalma becerilerini belirlemek ve bu anlamda esnaflaşmanın entegrasyon süreçlerindeki etken rolünü anlamak, sosyo-ekonomik faaliyetlerin iş piyasasına entegrasyon süreçlerindeki rolünü analiz etmek, esnaflığın bir dinamik olarak toplumdaki rolünün önemi bağlamında sosyal kabul edilebilirliklerini değerlendirmek olarak temelde dört maddede özetlenebilir.

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme

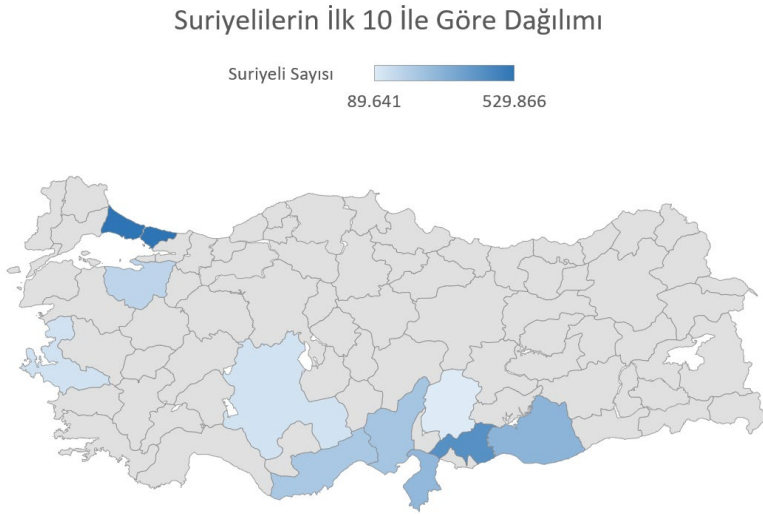
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün (GİGM) verilerine göre 2011'de başlayan Arap Baharıyla birlikte gelen göç akınları neticesinde Türkiye'de 2024 itibariyle 2.901.478 Suriyeli bulunmaktadır. Grafik 1'e bakıldığında 2013 yılında 224.655 olan göçmen sayısının 2014 yılında 1.519.286'ya yükseldiği görülmektedir. Bu artışın Suriye'deki savaşın bu dönemlerde yükselmesine ve Türkiye'nin "açık kapı" politikası söylemlerine istinaden gerçekleştiği söylenebilir. GİGM'nin verilerine göre geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeli sayısının en yüksek olduğu şehrin İstanbul olduğu görülmekte, sınır şehirlerinin de bu anlamda öne çıktığı anlaşılmaktadır (Şekil 1). Bu araştırmanın yürütülmesinin ardından 2024 yılının son aylarında Suriye'de yaşanan siyasi gelişmeler neticesinde Türkiye'de yaşayan Suriye vatandaşlarının ülkelerine geri dönme eğilimi içine girdiklerini eklemek gerekir.

Grafik 1

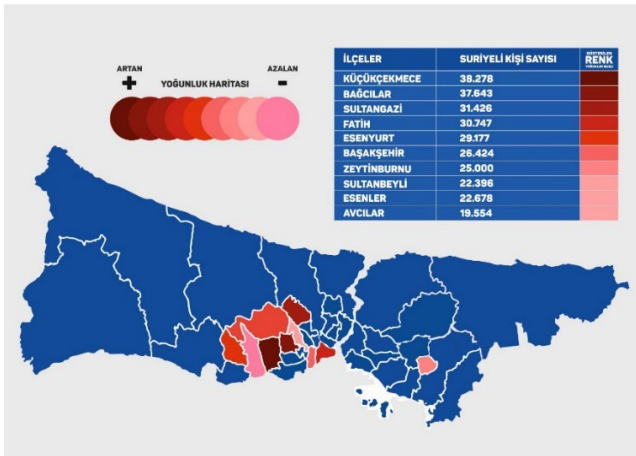
Türkiye'deki Toplam Suriyeli Göçmen Sayısı (10.01.2025)

Kaynak: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>

Şekil 1*Suriyelilerin İlk On ile Göre Dağılımı***Kaynak:** <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> **Erişim Tarihi:** 19.01.2024

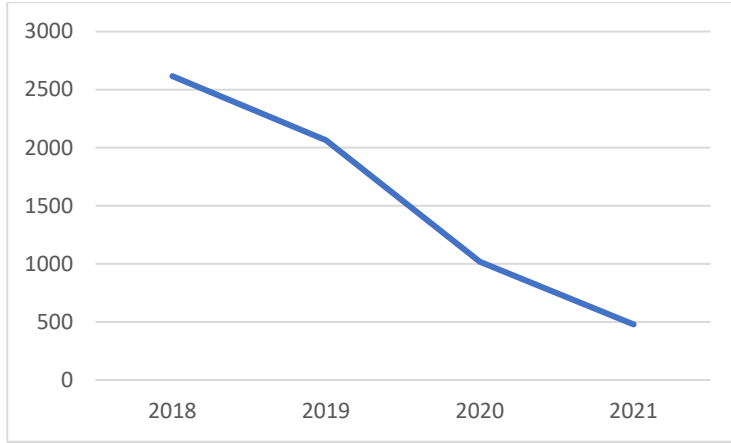
TEPAV'ın (2019) hazırlamış olduğu "İstanbul'da Suriyeliler ve Savaş Sonrası Gettoları" isimli final raporunda İstanbul'daki Suriyeli göçmenlerin en yoğun olarak yaşadıkları ilçe Küçükçekmece olarak tespit edilmiştir. Küçükçekmece'den sonra sırasıyla Bağcılar, Sultangazi ve Fatih ilçeleri gelmektedir. Bu veriden hareketle bu araştırmanın sahası Suriyeli nüfusunun en yoğun olduğu ilçelerden biri olan Fatih ilçesi olarak belirlenmiştir.

Şekil 2*İstanbul'da Suriyeli Göçmenin En Yoğun Bulunduğu İlçeler***Kaynak:** <https://www.tepav.org.tr> **Erişim Tarihi:** 01.01.2024

İstanbul Ticaret Odası'nın 2022 yılında hazırlamış olduğu "İstanbul Ekonomisinde Suriyeli Girişimciler" isimli araştırmasına göre, Türkiye'de 2021 yılında 478 işletme sahibi Suriyeli bulunmaktadır. Söz konusu işletme sahiplerinin sektörel dağılımlarına bakıldığında, toptan ve dış ticaret alanında yoğunlaştıkları söylenebilir. Araştırmanın örneklem grubunu, Suriye'den Türkiye'ye gelen esnaf göçmenler oluşturmaktadır.

Grafik 2

İstanbul Ekonomisinde Suriyeli Girişimciler

Erişim Adresi:

https://www.ito.org.tr/documents/Kurumsal/Yayinlar/istanbul_ekonomisinde_suriyeli_girisimciler.pdf

2.3. Araştırmanın veri toplama tekniği

Çalışma, yarı-yapılandırılmış mülakat formu ile 9 katılımcı ile derinlemesine mülakat yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.² Araştırmada katılımcıların izinleri dahilinde ses kaydı alınarak kayıtlar deşifre edilmiştir. Deşifrelerden sonraki adımda ulaşılan verilere dayalı olarak kodlar, kodlardan kategoriler ve kategorilere bağlı olarak da temalara ulaşarak araştırmanın bulgular ve analiz bölümü yazılmıştır. Çalışmada; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, TÜİK gibi platformlardan alınan nicel verilerden de yararlanılmıştır.

Sahada temelde iki teknik kullanılmıştır. Bu tekniklerin ilki gözlem tekniğidir. Mikro boyutta göçmen esnafların jest ve mimikleri, işletmelerinin durumları, makro boyutta ise işletmelerinin bulundukları ilçeye göre durumları, göçmen esnafların diğer esnaflarla ve müşterileriyle olan iletişimleri ve etkileşimleri gözleme tabii tutulmuştur. Diğer bir teknik olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak katılımcılarla derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

2.4. Araştırmanın veri analiz yöntemi

Göçmenlerin esnaflık deneyimlerine odaklanan bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen ile inşa edilmiştir. Nitel araştırma, bireylerin subjektif anlatılarıyla inşa edilen bir araştırma yöntemidir ve 'içeriden bir bakış kazanmak için alanın problemleriyle uğraşır' (Creswell, 2021, s.50). Fenomenolojik desen ise bireylerin bir fenomen hakkındaki bakış açılarını ve deneyimlerini anlamak amacıyla gerçekleştirilen bir araştırma deseni olması itibarıyla tercih edilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Araştırma için toplam dokuz Suriyeli esnafla derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Tablo 1'de katılımcıların yaşı, mevcut mesleği, Suriye'deki mesleği, eğitim durumu gibi demografik bilgilerine yer verilmiştir.

² Etik kurul izni İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınmıştır. (2024/4, 30.02.2024)

Tablo 1*Katılımcıların Demografik Özellikleri*

	Yaş	Meslek	Suriye'deki Mesleği	Eğitim Durumu	Türkiye'de ikamet etme süresi (yıl)	Baba Mesleği
K1	34	Tekstil (Başörtü Ticareti)	Tekstil (Başörtü Ticareti)	Lise	11	Şoför
K2	44	Tekstil (Başörtü Ticareti)	Tekstil (Başörtü Ticareti)	Lise	11	Memur
K3	35	Tekstil Yan Ürünleri	Tekstil Yan Ürünleri	Ortaokul	10	Nalbur
K4	40	Tekstil (Kumaş Ticareti)	Tekstil (Kumaş Ticareti)	Ortaokul	9	Kozmetik
K5	35	Kafe Sahibi	Kafe Sahibi	Lise	10	İşçi
K6	58	Kitapçı	Nalbur	Lise	5	Esnaf
K7	65	Kitapçı	İş yapmıyor – farklı gelir kaynakları var	Lise	11	Esnaf
K8	27	Reklamcı	Çalışmıyor	Lise	9	Mühendis
K9	28	Gözlükçü	İşçi	Lise	9	İşçi

3.2. Mekânsal tercihler

Göç kuramlarından en bilinenlerinden biri Everett S. Lee'nin itme çekme kuramıdır. Ravenstein'in göçle ilgili ortaya atmış olduğu temel prensiplerini genişleten bu teoriye göre göç bir denge süreci olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre göçle ilgili dört temel faktör belirlemiştir (Lee, 1969, s. 285; akt. Yaman, 2019):

- Yaşanan yerle ilgili faktörler,
- Gidilmesi düşünülen yerle ilgili faktörler,
- Araya karışan engeller,
- Bireysel faktörler.

Lee, göç edilen ülkede ve hedef ülkede bireyler açısından itici ve çekici faktörler olduğunu belirtmektedir. Yoksulluk, savaş ve doğal afetler gibi faktörler göç edilen ülke için itici faktörleri içermektedir. Bu anlamda görüşmecileri Suriye'den iten en temel etmen savaş olarak karşımıza çıkmaktadır ve savaş faktörü, bireylerin göç kararı almasının temelini oluşturmaktadır. Çekici faktörler ise hedef ülkedeki yaşam standartları, güvenlik, iş imkânları gibi çeşitli olanaklardır. Görüşmecilerin Türkiye'yi seçmelerindeki en temel etmen, Türkiye'nin sınır kapılarını savaş zamanında açması olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu durumla ilgili K3 şu ifadeleri kullanmıştır:

“Savaş var, o yüzden çıkmamız gerek. Suriye'deki savaş biraz farklı. Başka bir ülke değil düşman yani. Ben ve arkadaşım savaşta gibi düşün yani. Esat var bi de karşısı var. Çok kişi öldü orda. Ondan duramazdık. Sonra Türkiye açtı, kapıyı yani devletin çok iyi. Öyle geldik buraya” K3.

Diğer katılımcılara kıyasla Suriye'den daha yakın bir zamanda ülkeye gelen K6, ülkede siyasi bir taraftar olduğunu ve bu nedenle ülkeyi terk ettiğini söylemekle birlikte buraya gelmedeki en temel etmenlerden birinin iş piyasasında yer edinmek olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

“Şöyle terk etme sebebim çünkü Suriye'deki savaş aslında. Suriye'den İstanbul'a geçtim. Ama orayı terk etme sebebim siyasi nedenlerden dolayı yeni bir iş açmak çok zor bir hale gelmişti ya

da bir iş açılırsa bile hiçbir faydası olmayacaktı bu yüzden Türkiye'ye geldim. Türkiye yabancılara iş açma konusunda zorluk vermiyor, daha kolay ve ekonomik durum olarak da Türkiye bi beş altı yıl önce çok iyiydi" K6.

Türkiye ile daha önce iş ya da turistik gezi gibi temasları olduğunu belirten katılımcıların ülkeye uyum süreçlerinin diğerlerine göre daha hızlı bir şekilde gerçekleştiği, yapılan görüşmelerden hareketle söylenebilir. Bu nedenler dışında katılımcıların Türkiye'yi seçmelerindeki temel sebeplerden biri de kültürel benzerliktir:

"Bakın öyle bir şey var. Şimdi bana sorarsan neden Türkiye'ye geldin. Bana bi uçak teklif etmişler o zamanda da Avrupa'ya git diye. Gidemem, neden? Aslında zaten aynı adet var. Aynı toprak var. En fazla camii var, ben giderim namaz kılarım. Eğitim olarak aşağı yukarı yakın. Artı aramızda şimdi siz ne kanun kullanıyorsunuz Fransız kanunu biz de aynı şekilde... Artı burası bize çok yakın. Avrupa'ya gitsen napabilirsin" K7.

Görüşmeler sırasında esnaflar göç hikayelerini anlatırken sıklıkla neden İstanbul'u tercih ettiklerine dair de birtakım ifadelerde bulunmuşlardır. Yapılan mülakatlar, esnafların Türkiye'ye geliş hikayelerinin genellikle sınır vilayetlerinde başladığını ve sonrasında İstanbul'a yöneldiklerini ortaya koymaktadır. Esnafların İstanbul'u tercih etmelerinin başlıca nedenleri arasında, Türkiye'de tanıdıkları tek şehrin İstanbul olması ve İstanbul'un merkezi bir konumda bulunması yer almaktadır.

Göç çalışmalarının önemli isimlerinden bir diğeri Ravenstein, 1871 ve 1881 yılı İngiliz nüfus sayımı istatistiklerinin verilerine dayanan çalışmalarında toplam yedi maddelik bir göç yasası önermiştir (akt. Develioğlu, 2023). Bu yasalardan ilki "Göç ve Mesafe" dir. Söz konusu yasaya göre insanlar kısa mesafeli yerlere göç ederler. Bu göçün sonucunda göç dalgaları ortaya çıkar ve bu dalgalar iş imkanlarının çoğunlukta olduğu yerlere, büyük endüstri ve ticaret merkezlerine doğru yönelir. Bu anlamda göç edilen merkezlerdeki iş imkanlarının çokluğunun o kentte yaşayan nüfusa oranı, göçün boyutunu belirlemektedir (Adıgüzel, 2022, s.25). Göçmen esnafların İstanbul'u tercih etme nedenlerinin en başında iş imkanlarının çokluğu gelmektedir. İstanbul'un bu anlamda metropol bir kent olması ve çalışma hayatının yine bu coğrafyada yoğunlaşmış olması, göçün İstanbul örneğinde boyutunun artmasına neden olmaktadır. Ravenstein'in göç yasalarından bir diğeri de "Doğrudan Göç" tür. Bu yasaya göre göçler basamaksız olarak direkt kent ve ticaret merkezlerine yöneliktir. Her iki yasanın da ortak özelliği göçün endüstrinin gelişmiş olduğu bölgelere doğru yapılmasıdır. Bu doğrultuda görüşmecilerden K3 şu ifadeleri kullanmıştır:

"Daha önce Kilis'te kaldık. Birkaç gün durduk. Sonra hemen İstanbul'a geçtik. İstanbul iş için daha rahat yani o yüzden. Sonra burayı açtım..." K3.

Diğer bir görüşmeci K9 ise İstanbul'un kent merkezi olması özelliğine vurgu yaparak şöyle söylemiştir.

"İstanbul yani, başka bir yer bilmiyordum. Burayı duydum sadece bi de Ankara var ama iş için İstanbul olur dediler öyle geldim" K9.

İstanbul'un kent merkezi olması, endüstri merkezi olması şehri cazip kılmaktadır. Bunun dışında İstanbul, farklı ülkelerde yaşayan insanların Türkiye'de bildiği önemli bir lokasyon olarak karşımıza çıkmaktadır.

Görüşmecilerin Türkiye'yi ve İstanbul'u seçme nedenleri kritik olmakla birlikte neden Fatih'i seçtikleri hususu da önemli bir konudur. Fatih ilçesi, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV, 2019) hazırlamış olduğu İstanbul'da Suriyeliler ve Savaş Sonrası Gettoları isimli final raporunda Suriyelilerin en yoğun olarak yaşadığı dördüncü ilçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda katılımcılara neden Fatih'i tercih ettikleri sorulmuştur.

“Buraya geldim. Burayı açtım. İlk sordum yani nerde bir Arap restoranlar var. İnsanlara sordum nerde böyle yerler var diye. Onlar söyleyince burada başladım. Herkes burayı söyledi, daha önce Araplar vardı diye” K9.

Katılımcılar, tanıdıklarının Fatih’i önerdiğini, Arap restoranların bu bölgede çoğunlukta olduğunu vurguladılar.

“Yani arkadaşlarım yerleşmiş olanlar burda aç dediler. Zaten burda çok Suriyeli var. Burası bizim ülkedeki cadde gibi olmuş. Zaten Fatih merkez. Piyasa burda. Çok gelen oluyor buraya.” K6

“Şimdi Fatih merkez. Bütün Suriyeliler eskiden de burdaymış. En azından 150.000 kişi burda şimdi. Hem orta hem semte merkez. Hem genelde Araplar buraya geliyorlar. Nerde otursunlar, oturlarsa Fatih’e de gelmek zorundalar. Biz şimdi burda seçtik. Bu birdi. İkinci şey de yayıncılık olarak bütün yayıncılıklar bizim piyasada Fatih’te. Şimdi burda en azından on dört on beş kişi vardır yayıncılık yapan arkadaşımız yani” K7.

Görüşmeciler, iş piyasasının merkezi olarak Fatih ilçesini vurgulamışlardır. Çoğu esnaf, bu nedenle işletmelerini Fatih’te açtıklarını belirtmiştir. Fatih ilçesi, yoğun nüfuslu olması bakımından müşteri potansiyeli bakımından esnafları çeken bir mekândır. Bu anlamda nüfusa oranla ticaret hacminin yüksek olması, gelir potansiyelini ve iş yapma olanaklarını arttırarak esnaflar açısından tercih edilme ihtimalini arttırmaktadır.

Görüşmeciler, iş piyasasının merkezi olarak Fatih ilçesini vurgulamışlardır. Çoğu esnaf, bu nedenle işletmelerini Fatih’te açtıklarını belirtmiştir. Fatih ilçesi, yoğun nüfusu sayesinde yüksek müşteri potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, nüfus yoğunluğuna paralel olarak ticaret hacminin yüksek olması, gelir potansiyelini ve iş yapma olanaklarını arttırmakta, böylece esnaflar için tercih edilme ihtimalini yükseltmektedir.

Yapılan çalışmada Suriyeli esnafları Türkiye’ye çeken ve Suriye’den iten etmenler ise kısaca şu şekilde özetlenebilir:

- Göç ettikleri ülkede savaş olması
- İş piyasasında kolay yer edinmek / Ekonomik verimlilik
- Türkiye ile daha önce temas etmeleri
- Kültürel benzerlik

3.3. İş piyasasında yer edinme

3.3.1. Çalışma hayatına geçiş ve karşılaşılan engeller

Çalışmanın bu bölümünde Suriyeli göçmenlerin esnaflığa yönelmelerinin nedenleri üzerinde durulacaktır. Yapılan mülakatlar sonucunda görüşmecilerin çoğunun daha önce de esnaflık yaptığı bilgisi edinilmiştir. Daha genç yaşlarda olan birkaç görüşmeci ise daha önce öğrenci olduğunu ve ülkeye geldikten sonra hayatlarını devam ettirebilmenin başat unsurunun iyi bir gelirden geçtiğini ve bu nedenle esnaflığa yöneldiklerini ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili olarak K8, Suriye’de öğrenci olduğunu, ailesinin okumuş, meslek sahibi ve yüksek statüden insanlar olduğunu fakat kendisinin ülkeye geldiğinde eğitime devam edemediğini, bu nedenle ailesinin mesleğine benzer bir mesleğe yöneldiğini ve kendi çabalarıyla grafik tasarım öğrendiğini, daha sonraki süreçte kendi işletmesini kurmaya karar verdiğini ve böyle bir zaman diliminde tanıdık vasıtasıyla daha önce Suriye’de var olan ve Türkiye’ye geldikten sonra da aynen devam eden bir işletmeye ortak olduğunu ifade etmiştir.

“İş sahibi olmak için öğrendim. Benim babam mühendis, annem öğretmen. Abim mühendis, ablam da mimarlık okudu. Mimar. Diğer abim de mimarlık. Ben de böyle kaldım yani okuyamadım. Geldiğim için kaldı. Orada okuyordum. Ben bir meslek öğreneyim onlara yakın böyle benzer bir şey olsun dedim. Öyle başladım öğrenmeye... Gerekıyor çünkü gelir önemli. Bilmediğimiz bir ülke

Türkiye. Para olmadan bir şeyler yapmak zor. Kazanmak, çalışmak gerekli. Sonra burada başladım, yani buranın sahibi vardı tanıyormuş bir arkadaşım. Öyle, onunla konuşurken ortak olmaya karar verdik” K8.

Daha önceden kolejlere sahip olduğunu söyleyen K7 ise konuyla ilgili şu ifadelerle yer vermiştir:

“Yok başka bir mesleği ama aynı şekilde yani. Okul gibi kolej. Benim kolejim vardı. Ama savaşta yıkıldı. Buraya gelince kitapçı açtım. Zaten içindeydım aynı meslek gibi yani”.

Esnafların çoğunun daha önce de benzer işle meşgul oldukları, esnaflık yapmayanların ise kendi ailelerine yakın bir uzmanlaşma sağlama çabası içerisinde oldukları veya göç etmeden önceki yaşamlarında aşına oldukları alanlara yöneldikleri ve bu alanlarda iş piyasasında yer edindikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Suriyeli göçmenler, Türkiye’de bir işletme açmak veya herhangi bir işte çalışmak için çalışma izni almak zorundadırlar. Çalışma izni alma noktasında görüşmeciler herhangi bir sorun yaşamadıklarını, geçici koruma kapsamında oldukları için kendilerine rahat bir şekilde çalışma izni verildiğini ancak farklı uyruktan tanındıklarının çalışma izni alırken kendileri kadar rahat olmadıklarını belirtmişlerdir. Görüşmecilerin büyük kısmı işletme kurarken herhangi bir zorluk yaşamadıklarını ifade etmiş olsalar da süreç içerisindeki deneyimler ve yerel yönetim değişikliklerinin kendilerini etkilediğini ve bu nedenle seçim süreçlerinde sürekli tedirginlikler yaşadıklarından söz etmişlerdir.

“En ufak değişimlerde gerçekten büyük fark ediyor bizim için. Mesela belediye başkanı değiştiği zaman, Fatih belediye başkanı değiştiği zaman başka bir karar geliyor başka bir karar geliyor, ona göre değiştiriyoruz. Başka Türk’ten bir fark yaşıyor. Hatta bazı yerler kapanmayla sonuçlanabiliyor. Bazı arkadaşlarımın kapanmış falan. O yüzden yatırımcılar için bir korku olarak görmeye başladılar. Tamam kesinlikle ülkenin güveni falan faydası kurulması gerekiyor ama aynı zamanda yatırımcı da haklı ben bir yatırım yapıp işi açıyım sonra bir anda her şey değişir ben zararlı çıkmam durumu da şey oluyor. Sürekli değişiyor mesela özellikle son aralarda, büyük olarak değil yani küçük ilçede İstanbul’da Fatih’te gibi” K6.

Esnaflar ayrıca çalışma izni için her sene başvuru yapmaları gerektiğini dile getirmekle beraber diğer göçmenler için bu iznin tek sefer alındığını ve sürekli yenileme gerektirmediğini ifade etmişlerdir:

“Bak şimdi Türkiye’deki bütün yabancılar, Çalışma Bakanlığı, yani mesela başvuru yapıyor. Birinci başvuruda çalışma izni bir sene veriyor. İkinci başvuruda üç sene sonra beş sene sonra vatandaş alacak. Ama Suriyelilerin bu şansı yok. Her sene başvuracak. Bende bi kartım var her sene başvuruyorum. Ama sadece Suriyeliler. Başka yok” K4.

Suriyeli göçmenlere, 6458 sayılı “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu”na dayanarak 2013 yılında yürürlüğe giren “Geçici Koruma Yönetmeliği” kapsamında geçici kimlik belgesi verilmektedir. Göçmenler bu belgeyi kolaylıkla aldıklarını fakat belgede ikamet ettikleri şehrin ismi yazdığını, farklı bir ile gitmek istediklerinde Göç İdaresi Müdürlüğü’nden izin aldıklarını belirttiler. İzin almak için birkaç sene öncesine kadar kuruma gittiklerini fakat şimdilerde internet üzerinden işlemin halledilebildiğini ancak iznin her zaman çıkmadığını, gitmek istedikleri şehir dışında başka bir şehre uğrayamadıklarını, tekrar İstanbul’a dönerek yeniden izin almaları gerektiğini belirtmişlerdir (K7, K1).

Göçmenlerin çalışma hayatında yaşadıkları bu bariyerler, iş piyasasına uyum sağlama süreçlerini zorlaştırmaktadır. Zira esnafların iş için farklı bir şehre gitmek istediklerinde yeniden ve yeniden izin almaları gerekmektedir. Bu nedenle Türk esnaflara kıyasla bu anlamda dezavantajlı oldukları söylenebilir.

3.3.2. Esnaflık deneyimindeki farklılıklar

Suriyeli esnafların hem Türkiye’de hem de Suriye’de mesleki deneyimlerini kıyaslamak esnaflık pratikleri ve işleyişleri arasındaki farklılıkları anlamak açısından önemlidir. Katılımcılar, Suriye’de esnaflık yapmak /çalışmak ve Türkiye’de esnaflık yapmak /çalışmak hususuna odaklandığımızda, Suriyeli esnafların çoğu esnaflık özelinde Suriye ve Türkiye arasında herhangi bir fark olmadığını ifade etmişlerdir. Özellikle öne çıkan tek farkın fatura gibi devletle aralarında geçen resmi işlemlerde olduğunu belirtmişlerdir:

“Suriye’de her şeye fatura vergisi mi ne lazım. Mesela burada mal aldığın zaman fatura yazdın. Bankadan sana parayı göndericem falan. Bu daha zor, Suriye’de öyle bir şey yok. Vergi var ama zorunlu bir şey yok. Geldi müşteri diyelim bin tane mal aldı. Kargoya aldın gönderdin. Sana hesabını verdi bitti gitti. Burada yok fatura yazacaksın. Para bankadan gelecek, bu şartlar biraz daha zor” K1.

Bir başka katılımcı da benzer şekilde faturalandırma sürecinin zorluğuna dikkat çekmiştir:

“Yo aynısı. Bu meslekte aynı bence. Diğerlerinde de aynı olabilir. Genel olarak benziyor. Sadece Suriye’de böyle fatura falan çok yok, burada fazla” K5.

Esnafların bu söylemleri bağlamında resmi prosedürler açısından ülkeler arasında bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Esnaflar, Suriye’de müşterileri ile doğrudan ve basit işlemlerle çalışıp ticari anlamda daha az bürokratik engellerle karşılaşırken Türkiye’de bu anlamda çok daha farklı bir tabloyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu doğrultuda iki ülke arasında ticari ortamların farklılıklarının olduğunu ve söz konusu farklılıkların göçmen esnafların iş piyasasına uyum sağlamasında belirleyici bir rol oynadığını söylemek mümkündür.

3.3.3. Çalışan seçimleri ve müşteri profili

Esnafların çalışan seçimlerinin Türklerden ziyade Suriyeli göçmenleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Tam bu noktada İbn Haldun’un ‘asabiyet’ kavramından bahsetmek yerinde olacaktır. İbn Haldun “Mukaddime” adlı eserinde asabiye temelde bir topluluk içerisindeki dayanışma ve bağlılık duygusu olarak tanımlamaktadır. İbn-i Haldun, genel olarak asabiye, (toplum içinde) güç ve kuvvet sahibi olmak, toplumda güçlü bir tabanı ve taraftarı olmak anlamında kullanmaktadır ancak aynı şekilde bu gücün, tabanın ve taraftarlığın, temelde kan bağına yani kabile ve kavim bağına dayandığını söylemektedir (İbn Haldun’dan akt: Çev. Kendir, 2004, s.69). Farklı ülkelerde iş yerleri olduğunu söyleyen ve Türkiye’yi tercih etme nedenini Suriyeli bireylere iş avantajı sağlamak olduğunu ileri süren K4 durumu şu şekilde izah etmiştir:

“Şöyle benim zaten orda da var. Orda da dükkanım var. Mısır’da da var. Almanya’da da var. Aynı dükkân farklı farklı yerlerde var yani. Ama neden Türkiye’ye yerleştim. Çünkü ben iki bin on dört on beşte geldim. Neden geldim çünkü çok mülteci var Suriyeli. İş bulma ihtiyacı var, ben de o sırada geldim beraber çalışalım onlarla diye. Türkiye’de onlar Türklerde çalışıyor ya da çalışmıyor. Ben de o zaman geldim, onlar da benim yanımda çalıştılar. Tanıdıklarım var onlar işsiz kalmasın hem Suriyeli yani, onlar da benimle” K4.

Ekonomik sermaye açısından diğer esnaflardan daha avantajlı grupta olanlar, çalışanlarının daha önceki işletmelerinde de yer alan kişiler olduğunu söylediler.

“Geldik buraya devam ettik aynı şirkette. Hem daha kolay oluyor. Hem de biz durumuzu biliyoruz. Birbirimize destek olmamız gerek. Hem onu tanıyorsun bunu tanıyorsun. Abi ben çalışıcım. Şimdi onların durumları da pek iyi değil. Onlar işsiz kalırsa şimdi Türkler evi var en azından. Onun yok çalışmazsa kira vermezse sokakta kalıyor yani biliyorum tanıdığım var. İnsanlık için onları çalıştırıyorum yani. Hem insanlık için hem güvendiğim için” K1.

K4, *tanıdıklarım var onlar işsiz kalmasın* diyerek bu ülkeye yerleşmeye karar vermiş ve bu anlamda bir asabiyet örneği göstermiştir. Benzer şekilde K1 de tanıdığı olduğuna vurgu yaparak çalışan seçimlerindeki temel nedenin *birbirlerine destek olmak* olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda, Suriyeli göçmen esnafların çalışan seçimlerinin arkasındaki sosyal ve kültürel bağlamı kavramak için asabiyet kavramı oldukça açıklayıcıdır.

Göçmen esnafların müşteri profillerine bakıldığında hem gözlem hem de görüşmelerden elde edilen bulgular neticesinde genel anlamda Arap müşterilerin olduğu dikkat çekmektedir. Katılımcıların tekstil işiyle ilgilenenleri, sattıkları eşarp türünün Türkiye’de yaygın olmadığını, Arapların daha çok tercih ettiklerini bu nedenle müşterilerinin çoğunu Arapların oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Kitapçı olan görüşmeciler ise zaten Arapça kitaplar sattıklarını bu nedenle müşterilerinin Araplardan oluştuğunu belirtmişlerdir. En fazla Türk müşterinin geldiği görüşmeci ise kafe işletmecisiydi.

“En çok Suriyeliler geliyor. Ama Türkler de çok geliyor. Karışık aslında ama şimdi düşününce evet Türkler de geliyor. Yani yüzde otuz falan. Türkler yüzde otuz geliyor. Kalanı Suriyeliler... Çünkü bizim şeyler, yemekler, damak zevki denir. Bizim damak zevki ya da kültürümüz burada. Yani yemekler zaten Suriye’de gördükleri şeyler. Alışık oldukları şeyler yani biliyorlar. Bildikleri için buraya geliyorlar. Türkler de aslında geliyor ama Suriyeli daha fazla çünkü bildikleri şeyler yani”.

K5, işletmesine Türklerin de geldiğini söylemiş fakat Suriyelilerin tercih etmesini kültürel unsurlara bağlayarak izah etmiştir. K2 ise müşterilerinin neredeyse hepsinin Arap olduğunu *sanki Suriye’de yaşıyorum* diyerek açıklamıştır:

“Müşterilerimin hepsi Arap. Bir Türk müşterim yok. Sanki Suriye’de yaşıyorum hepsi Arap. Söyledim zaten müşterilerimin yüzde doksanı Arap diye. Şimdi internet site açtıktan sonra bazı Türkler geldi. Onlarla konuşan bizim birkaç tane elemanımız var Türk, onlar ilgileniyorlar” K2.

Sonuç olarak göçmen esnafların müşteri profillerinin büyük ölçüde kültürel ve dilsel bağlarla ilişkili olduğu söylenebilir. Kültürel ve sosyal dinamikler, esnafların ürün ve hizmet tercihleri üzerinde etkili olmuş ve müşteri profilleri bu bağlam üzerinden şekillenmiştir. Bu nedenle esnafların sundukları ürün ve hizmetler, kendi kültürlerine ve dillerine hitap eden müşteri kitlelerini çekmektedir.

3.4. Göçmen dayanışma ağları

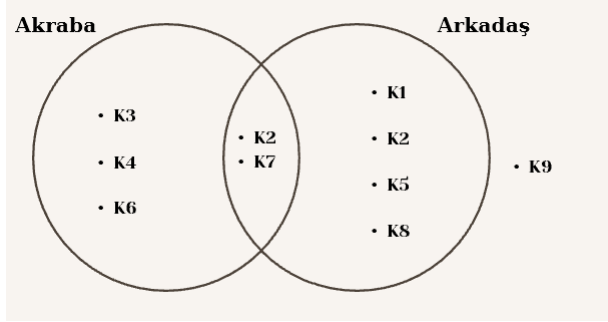
Network (Ağlar) kuramı göç literatüründe önemli bir yere sahiptir. Bu kuram temelde göçmenlerin göç süreçlerini, uyum süreçlerini ve sosyal ağlarının göç kararlarındaki etkilerini inceler. Bu kurama göre göçmenlerin sosyal ağları, göç süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Söz konusu sosyal ağlar zinciri, potansiyel göçmenlerin oluşmasında da etkilidir. Yeni göçmenlere rehberlik eden göçmen ağları, iş ve barınma hususunda danışman görevi üstlenirler. Bu durum göçmenlerin hedef ülkeye gitme ve hedef ülkedeki uyum süreçlerinin hızlanmasında etkili rol oynar. Network kuramında özellikle bahsedilen hususlardan bir diğeri de söz konusu sosyal ağların zincirleme göçe neden olması ve bu göç dalgaları neticesinde göçmenlerin hedef ülkede belirli mekanlarda yoğunlaşmalarına neden olmasıdır. Bu bağlamda göçmenlerin sahip oldukları sosyal ağlar, onların sosyal sermayeleri olarak değerlendirilir. Sosyal sermaye, gerçekte veya uygulamada az çok kurumsallaşmış, kalıcı bir iletişim ağına sahip olması sebebiyle bir bireye veya gruba ait olması gereken kaynakların toplamıdır (Bourdieu & Wacquant, 1992, s. 119). Yapılan mülakatlardan hareketle sosyal sermayenin göçmenlerin yerleştikleri ülkeye daha kolay uyum sağlamalarını sağlayan önemli bir rolü oynadığı düşünülmektedir.

Yapılan çalışmada göçmenlerin sosyal ağlarının, ülkeye ve iş piyasasına uyum sağlama süreçlerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Göçmen esnafların sahip oldukları sosyal sermaye bileşenleri, tanıdıklar ve akrabaları, ülkeye uyum sağlamada tampon bir mekanizma olarak görev yapmaktadır. Elde edilen bulgular neticesinde bu ağların iş piyasasına girme ve mekânsal yerleşme olmak üzere iki temel noktada etkili olduğu görülmüştür.

Bulundukları ülkeyi terk ederek farklı bir ülkeye gelen göçmenler, göç ettikleri ülkedeki çalışma hayatı hakkında bilgiye sahip değildirler. Tam bu noktada tampon bir mekanizma olarak tanıdıkları devreye girmektedir. Aşağıdaki şekilde, örneklem grubunda yer alan kişilerden kaç tanesinin tanıdığı olduğuna dair bilgiler verilmiştir.

Şekil 3

Örneklem

Örneklem grubunda yer alan görüşmecilerin hemen hemen hepsinin ülkeye gelmeden önce ülkede tanıdıklarının olduğu görülmektedir. Göçmenler tanıdıkları aracılığıyla iş piyasasında yer edinmenin ilk aşaması olan işletmelerini kuracakları mekânı yine sosyal ağları aracılığıyla bulmuşlardır. Söz konusu durumla ilgili olarak K1 şu ifadelerle yer vermiştir:

“Tabii illa bazı insanlar bize yardım etti, tarif etti. Nerde vesaire. Eskiden de hatta Suriye’de bir müşterimiz vardı Türk. Gelip Suriye’den bizden mal alırdı, gidip satardı...Eskiden bizden mal alırdı. Buraya geldiğimiz zaman zaten biliyoruz yani burası Laleli, Beyazıt, Mercan. En fazla toptancılar burada satıyorlar. Hemen burada dükkân açtık. İlk başladık bi dükkânda. Sonra bu dükkânı aldık. Arkadaşlarımız yardımcı oldular” K1.

Diğer katılımcılar da eski müşterilerinin mekân bulmada kendilerine yardım ettiklerini söylemişlerdir:

“Şam’dayken bizim müşterimiz vardı. M., o bizim müşterimizdi Şam’da. Evet o bizi bu dükkâna (başka bir yeri işaret ediyor) yardımcı oldu. Sonra beş yıl sonra bu dükkân boşalacaktı, hava parası bizden aldı. Sonra buraya geldik” K2.

“Eskiden biz buradan mal alıyoruz, Türkiye’den mal alıyoruz. Arkadaşlar burada dükkanları var. Geldiğimiz zaman biz sorduk önce bir Suriye’den geliyoruz. Yardımcı olur musunuz? Nasıl olacak diye. Bu Suriyeli arkadaşlar evet biz destek veriyoruz aç dükkânı dediler. Öyle açtık.” K3

Tüm katılımcıların işletme açma hikayelerinin benzer şekilde sonuçlandıkları görülmektedir. K6 ise durumu en açıklayıcı şekilde ifade eden katılımcılardan biridir. Göçün zincirleme yönüne vurgu yaparak, ülkeye daha önce gelmiş arkadaşlarının yönlendirmeleri ile işletmesini açacağı mekânı bulduğunu ifade etmiştir.

“Kesinlikle, benden önce buraya gelen çok fazla arkadaşım vardı. Ama özellikle birkaç tanesi. Onlar buraya yerleşmişler, gelmiş falan. Onlar da söylediler yani geleceksen Türkiye’ye gel burada aç falan. Türkiye iyi bir yer falan. Bu dükkânı bulmayı da onlar yardım ettiler. Oturduğum evi de onlar yardım ettiler. Zaten bizde galiba öyle oluyor. Biri gidiyor. O başkasına tavsiye ediyor geliyor yardım ediyor. Sonra gelen de başka birine tavsiye ediyor. Ev mesela evi de onlar söylediler. Onlar gösterdi yardım etti. Öyle aldım” K6.

Göçmenlerin sosyal dayanışma ağları sadece iş piyasasına atılmada sınırlı kalmamakta aynı zamanda iş hayatında sürdürülebilirlik sağlamalarında ve müşterileriyle ilişki kurmalarında da yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda network kuramı göçmenlerin çalışma hayatına entegrasyon süreçlerini açıklamada güçlü bir araç olarak karşımıza çıkar. Sosyal ağlar, sadece ekonomik anlamda fırsat

sağlamakla kalmaz aynı zamanda göçmenlerin göç ettikleri ülkeye karşı aidiyet sağlamalarını, güvende hissetmelerini ve sosyal entegrasyonlarına yardımcı olmaktadır.

Ayrıca sosyal ağlar, iş piyasasına dair bilgi, deneyim ve beceri paylaşımında da etkilidir. Göçmenler yükümlü oldukları vergiler, yasal düzenlemeler gibi konularda birbirlerine rehberlik etmektedirler. Söz konusu bilgi paylaşımları, göçmenlerin iş hayatında önemli bir husus olmakla birlikte potansiyel sorunları da önceden görmelerine yardımcı olmaktadır. Sonuç olarak göçmenlerin sahip oldukları sosyal ağların, iş piyasasında yer edinme hususunda son derece önemli bir yeri olduğu ve bu anlamda bir tampon mekanizma görevi gördükleri söylenebilir.

Göçmenlerin sadece iş piyasasında yer edinme hususunda değil aynı zamanda barınma konusundaki ihtiyaçları bağlamında da göçmen dayanışma ağlarının etkili olduğu söylenebilir. Suriyeli göçmen esnafların oturdukları evi bulmalarında sosyal ağların rolü, onların uyum süreçlerinde etkili bir unsurdur. Görüşmecilerin birçoğu ev bulma süreçlerinde sosyal ağlarından faydalandıklarını belirtmişlerdir.

“Buraya geldim ilk nerede oturacağımı bilmiyorum. Akrabam vardı bir tane amcam, bizim burada bir yer var boş, uygun diye. Onun söylemesiyle birkaç arkadaş hep beraber tuttuk” K9.

“Bir arkadaşımız, bir tane vardı. O aslında bir numara verdi. Ev için. Ev bulmak için. Burada oturmak için. Ev sahibi numarası verdi. Yani kiracıydı. Çıkacaktı Suriyeli biri. Onunkini verdi. Sonra oraya biz oturduk” K8.

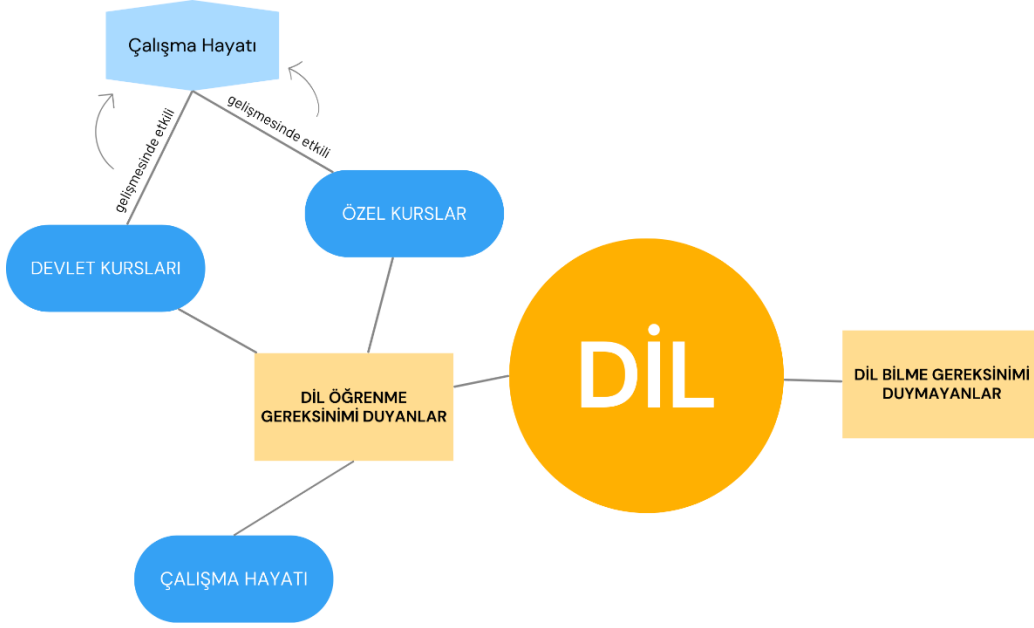
Göçmenler, ev bulma sürecinde yerleşim bölgelerini tanımaları, hangi mahallenin daha güvenli olduğu, hangi bölgelerde göçmenlerin yoğunlukta yaşadığı bilgilerini yine sosyal ağları vasıtasıyla öğrenmişlerdir. Bu bilgiler göçmenlerin daha bilinçli kararlar almalarında etkilidir. Sosyal ağlar, ev sahibi-kiracı ilişkilerinde de büyük bir rol oynamaktadır. K8’in ifadeleri de bu durumu doğrular niteliktedir. Ayrıca göçmenlerin sosyal ağları vasıtasıyla buldukları konutları paylaşımlı şekilde kullandıkları da görülmektedir. Bu durum maliyetleri azaltarak ekonomik açıdan da göçmenlere katkı sunmaktadır. Neticede göçmenlerin mekânsal yerleşme süreçlerinde sosyal ağların rolü, göç ettikleri ülkedeki yeni toplumsallaşma süreçlerinde daha hızlı uyum sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Söz konusu sosyal ağlar, göçmenlerin sosyal sermayelerini arttırmakta ve aynı zamanda ekonomik sermayelerini bilinçli bir şekilde harcama imkânı sunmaktadır.

3.5. Dil öğrenme paradoksu ve dili muhafaza etmede alternatif yollar

Örneklem grubuna ulaşmak için çeşitli göçmen esnaflara görüşme talebi sunulduğunda göçmenlerin bir kısmının Türkçe bilmediği göze çarpmaktadır. Çok sayıda esnafa ulaşılmasına rağmen dil konusundaki yetersizlik nedeniyle bazı göçmenlerle mülakat gerçekleştirilememiştir. Diğer taraftan görüşme gerçekleştirilen göçmenlerin iyi düzeyde Türkçe konuştukları göze çarpmaktadır. Katılımcılar Türkçe öğrenmeyi bir gereklilik olarak gördüklerini de ayrıca ifade etmişlerdir. Sadece göçmenlik özelinde değil, gönüllü olarak başka bir ülkeye gerçekleştirilen her türlü ilişkide dil bilmek bir gereklilik olarak görülmektedir. Buna karşılık araştırmanın örneklem grubundaki Suriyeli göçmenlerin dil bilme hususunda iki farklı yaklaşımları olduğu gözlemlenmiştir. Bir tarafta dili bir gereklilik olarak gören göçmenler varken diğer taraftan kendi kurdukları iletişim ve etkileşim ağlarında, yaklaşık on senedir bulunmalarına karşın dil bilme ihtiyacı duymamış olanlar mevcuttur. Söz konusu durum bir paradoksu anımsatmakta ve bu yönüyle toplumsal gerçekliğin iki farklı yönünü göstermektedir.

Şekil 4

Dil Öğrenme Paradoksu

Söz konusu paradoks göçmenlerin topluma uyum süreçlerindeki dinamikleri yansıtmaktadır. Toplumsal katılım ve finansal fırsatlar bağlamında dil öğrenimi kritik bir sürece tekabül etse de bazı göçmenler kendi toplulukları içerisinde günlük hayatlarını idame ettirebilmekte ve bu topluluk içerisinde dil öğrenmeden varlıklarını sürdürebilmektedirler. Öte yandan, ekonomik fırsatlardan daha fazla yararlanmak ve göç ettikleri ülkeyle daha fazla iletişim ve etkileşim içinde olmak isteyen göçmenler içinse dil öğrenme süreci kaçınılmaz bir hâle gelmektedir. Söz konusu durum göçmen esnafların entegrasyon süreçlerinde dil öğrenmenin iki yönlü bir süreç olduğunu göstermektedir.

Göçmenlerin yeni bir topluma entegrasyon süreçleri üzerinde kritik bir öneme sahip olan dil öğrenimi noktasında dil kursları, önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda dil kursları, göçmenlerin hem ülkeye uyum sağlamak için hem de dil becerilerini geliştirmek için attıkları ilk adım olması bakımından önem arz etmektedir. Söz konusu kurslar göçmenlere sadece dil bilgisi kazandırmakla kalmaz aynı zamanda göçmenlerin sosyal etkileşimlerine ve yeni bir kültür tanımlarında etkili olabilmektedir.

“İSMEK’te. 6 ay gittim. Sonra korona oldu. Bu yüzden online oldu. Ben B2’ydim en son. En son online oldu sonra ben devam etmedim. İş güç falan öyle kaldı. Yani çok zor hem işe gelmek hem kurs. Sabah zaten. İlk yapıyordum ama gerekliydi. Şimdi biraz konuşuyorum. Yeter yanı” K5.

“Bir kurs vardı. Özel kurs. X’te. Oradan öğrendim” K8.

Katılımcıların ifadelerinden de hareketle dil kurslarının, göçmenlerin dil öğrenme sürecinde kritik bir rol oynadığı söylenebilir. Göçmenler, kursların etkili olabilmesi için çalışma hayatı ve kurs arasında bir denge kurmanın önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Çalışma hayatındaki yükler ve gündelik hayattaki diğer sorumlulukların kurslara devam etmeyi zorlaştırdığı ve dil öğrenme sürecini kesintiye uğrattığı söylenebilir. Bu bağlamda, kursların uzun vadede dil öğrenmede etkili olmadığı, sürdürülebilirliği sağlamadığı görülmektedir. Sonuç olarak, dil kurslarında verilen eğitimin temel bir zemin oluşturduğu kaçınılmaz bir gerçeklik olarak karşımıza çıksa da pratik yaşamda öğrenilen bilginin sürekli kullanılması ve pekiştirilmesi, dil öğrenme hususunda daha etkili ve kalıcı sonuçlar elde edilmesini sağlayabilir.

Çalışma hayatı, bireylerin toplumsallaşma süreçlerinde önemli bir rol oynamasının yanı sıra sosyal etkileşimlerin yoğunlaştığı ve toplumsal kimliklerin şekillendiği bir alandır. Çalışma hayatı, sadece ekonomik gereksinimlerin karşılandığı bir alandan ziyade aynı zamanda kültür mübadelelerinin

yaşandığı, sosyal ağların genişlediği dinamik ortamlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda göçmenler için çalışma hayatı, yeni bir toplumla bütünleşmede anahtar rolü oynamaktadır. Göçmenler, bulundukları ülkeye uyum sağlamak için attıkları ilk adım olan çalışma hayatında dil becerilerini geliştirerek toplumsal entegrasyonu sağlamaktadırlar. Günlük hayat etkileşimleri, iş yerindeki çalışanları veya arkadaşları, müşterileri ve tedarikçileriyle kurdukları iletişim, dil öğrenme sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu anlamda çalışma hayatı, göçmenlerin hem kişisel gelişimlerine katkı sağlayan hem de ülkeye uyum süreçlerini hızlandıran bir ortam olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Komşu fazla bilmiyor da ben tekstilde çalıştığım için hemen öğrendim. Orda çok konuşmak zorundayız. Çalışanlar var Türk. Yarı Türk yani. O yüzden onlardan öğrendim. Bir de ben biraz şey yani. Orda bir abi var dedi bana, sen Muhammed abi gibi konuşuyorsun. Şive mi denir onun memleket. Onun memlekette öyleymiş konuşma. Ben şimdi öyle Türkçe konuşuyorum öyle dedi. Öyle yani” K3.

İş yerinde Türk çalışanlarının olması, onlarla kurulan iletişim ve etkileşimler göçmenlerin dil öğreniminde önemli bir rol oynamaktadır. K3, dil öğrenimini çalışma hayatında öğrendiğine vurgu yaparken ayrıca öğrenme sürecinde bölgesel bir aksan edindiğini ve Türkçe’yi bu şekilde konuştuğunu, çevresindeki kişilerin de bunu fark ettiğini beyan etmiştir. Bu anlamda iş piyasası, temel dil becerilerinin kazanılmasında etkili olmanın yanı sıra dilin çeşitli varyantlarını da öğretme noktasında potansiyel bir konumda yer almaktadır.

“Çalışarak abi. Geldiğimde hiç yani bilmiyordum, kimseyi anlamıyordum. Burda komşularla falan konuşarak. Onlar da çok iyiler Allah razı olsun. Öyle öğrendim konuş konuş. Ama yine de çok iyi değil yani daha çok öğrenmem lazım gelir” K9.

K9 ise, komşu esnaflarla konuşarak dil öğrendiğini ifade etmiştir. Çalışma hayatı, toplumsallaşma sürecinde en etkili olan aşamalardan birini oluşturmaktadır. Farklı bir ülkeden gelen göçmenler, ülkeye uyum sağlama süreçlerinde yeni bir toplumsallaşma sürecinden geçmektedirler. Bu süreçte yaşamlarını idame ettirebilmek için atıldıkları iş piyasasında çalışma hayatında edindikleri yerli komşu esnafların önemli bir rolünün olduğu göze çarpmaktadır.

Görüşmecilerimden bir kısmı dil öğrenimini kurslar yardımıyla edinmişlerdi. Fakat hem dil öğrenimini kurslarda öğrenenler hem de sadece çalışma hayatında öğrenenlerin ortak beyanı, çalışma hayatının dili ilerletme hususunda son derece önemli bir yere sahip olduğu yönündeydi.

“İşte burada. İnsanlarla konuştuğum için. Müşterilerle yani. Evde dursan mesela gerek yok öğrenmeye. Hem de ilerletemezsin. İhtiyacın olmaz. Ama burada ihtiyaç. O yüzden ilerledi benimki. Müşteriler falan geliyor Türk, onlarla konuşurken ilerliyor” K5.

“Türklerle konuşmak, onlarla çalışmak çok iyi. Yani ne yapsan kursa gitsen özel ders alsan yok yani. İnsanlarla konuş. Çalıştığım yerde öğrendim daha çok. Kurs o kadar değil yani. Kursa gittim evet ama çalışmak başka” K8.

K5 ve K8’in ifadelerinde de anlaşılabacağı üzere çalışma hayatı, dil öğrenme hususunda kurslardan ve özel derslerden daha etkili görünmektedir. Dil kursları, dil öğrenimi noktasında temel bir zemin hazırlasa da çalışma hayatında dil pratiği yapmak bu anlamda büyük bir önem arz etmektedir.

Katılımcıların ifadelerinden hareketle, göçmen esnafların dil öğrenme sürecini büyük ölçüde hızlandıran ve pekiştiren bir alan olarak çalışma hayatının varlığından söz edilebilir. İş yerinde dil pratiği yapmanın, dil becerilerini arttığı açıkça görülmektedir. Bu bağlamda çalışma hayatı hem toplumsal uyumu destekleyen hem de göçmenlerin dil öğrenme süreçlerini teşvik eden bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, göçmen esnafların iş piyasasına ve sosyal hayata entegrasyon süreçlerinde esnaflığın rolünü anlama ve açıklamayı hedeflemiştir. Bu bağlamda göçmenlerin esnaflaşma nedenleri, entegrasyon süreçlerinde esnaflaşmanın rolü, sosyo-ekonomik sermayenin uyum süreçlerindeki etkisi üzerinde durulmuştur.

Suriyeli göçmen esnafların Türkiye'ye gelmelerindeki temel nedenin savaş olduğu bilinmekte fakat üst sınıfa mensup katılımcıların Türkiye'yi tercihlerini ülkeyle daha önce temas etmiş olmaları, ekonomik verimlilik, kültürel benzerlik ve var olan sosyal ağları etkilemiştir. Göçmenlerin Fatih ilçesini tercih etmelerinin temel nedeni, bölgenin müşteri potansiyeli ve ticaret hacmi olarak karşımıza çıkmaktadır. Esnafların çalışan seçimlerinde kendi topluluklarını önceledikleri, müşteri profillerinin ise büyük çoğunluğunun Arap kökenli bireyler olduğu dikkat çekmektedir.

Göçmen esnafların çalışma hayatında karşılaştıkları birtakım bariyerler bulunmaktadır. Çalışma izni alma sürecinde bir zorluk yaşanmamakla birlikte şehirler arası seyahatlerde izin alma gerekliliği göçmen esnafları olumsuz etkileyen unsurlardan biridir. Ayrıca yerel yönetim değişikliklerinin bürokratik anlamda birtakım ek uğraşlara neden olduğu ve bu nedenle tedirginlik yaşadıkları görülmektedir. Söz konusu durum, iş piyasasına ve sosyal hayata entegre olma süreçlerini olumsuz etkilemektedir.

Yapılan mülakatlar ve gözlemler sonucunda esnaflık tercihinin ülkeye uyum sağlama sürecinde bir araç olarak kullanıldığı tezi doğrulanmakla birlikte genel olarak çalışma hayatına dahil olmanın uyum sağlamada etkili olduğu görülmektedir. Bu anlamda esnaflık, ülkeye uyum sağlama hususunda çalışma hayatının genelinden ayrılmamaktadır. Göçmen esnafların daha önceki mesleklerinin de esnaflık olduğu öğrenilmiş olup bu anlamda mesleki farklılaşmaya rastlanılamamıştır. Uzmanlıkları anlamında bir değişiklikten söz edilebilir.

Esnafların ülkeye uyum sağlamak için iş piyasasına atıldıkları görülmekte fakat uyum sağlamak için attıkları bu adımı kendi kültürleri üzerinden sürdürdükleri göze çarpmaktadır. Başka bir ifadeyle, yerel halkın çok fazla tercih etmeyeceği ürünleri sattıkları, müşteri profili olarak "Arap" müşterileri hedefledikleri ve bu anlamda kendi içlerinde bir gettolaşmaya gittikleri söylenebilir.

Ekonomik sermayenin göçmen esnafların iş piyasasına uyum süreçlerinde başat unsur olduğu, sosyal sermayenin de önemli bir unsur olduğu fakat öneminin ekonomik sermayeye kıyasla çok daha geri plânda kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ekonomik sermaye, sosyal kabul edilebilirlik açısından da başat rolü oynamaktadır. Ekonomik sermaye bakımından avantajlı olan göçmenler, cam tavanları aşmış göçmenler olarak kavranabilir. Araştırmanın bulgularından hareketle Suriyeli göçmenlerin, aile ve akrabalık bağları, etnik ağları, yerli arkadaşlarının sosyal sermaye bileşenleri olduğu anlaşılmış olup söz konusu sosyal ağlar zincirinin hem iş piyasasına hem de sosyal hayata entegrasyon süreçlerinde son derece önemli bir yere sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Gerçekleştirilen mülakatlar ve gözlemlerden hareketle dil öğreniminin iki boyutlu bir yapısının olduğu, bir kısım göçmenin dil öğrenme ihtiyacı duymadığı, bir kısım göçmenin ise dili bir ihtiyaç olarak gördüğü tespit edilmiştir. Söz konusu durum bir paradoks olarak görülmekte ve toplumsal gerçekliğin iki farklı yüzünü göstermektedir. Göçmenlerin dil öğreniminde kursların etkili olduğu fakat pratik kazandırması bakımından çalışma hayatının son derece önemli bir konumda olduğu söylenebilir. Ayrıca göçmenler, kendi dillerini ve kültürlerini muhafaza etmek ve gelecek nesillere aktarabilmek için alternatif yollara başvurumaktadırlar. Dil öğrenme sürecinin göçmenlerin sosyal hayata ve iş piyasasına uyum süreçlerinde kritik bir rol oynadığı görülmektedir.

Göç sosyolojisi interdisipliner bir alan olması nedeniyle literatürde konuyla ilgili birçok çalışma mevcuttur. Bu araştırma, göçmen esnafların iş piyasasına entegrasyon süreçlerini İstanbul'un Fatih ilçesi özelinde ele alarak, mevcut literatüre yeni bir perspektif kazandırmıştır. Elde edilen bulgular, daha

önce farklı şehirlerde yapılan çalışmalarla hem benzerlikler hem de farklılıklar göstermektedir. İlk olarak literatür incelendiğinde, daha önce yapılan araştırmalarda vurgulanan politik düzenlemelerin esnaflar üzerindeki etkisi bu çalışmada da gözlemlenmiştir. Özellikle iş kurma sürecindeki bürokratik engeller ve hukuki belirsizlikler göçmen esnafların entegrasyonunda önemli bir bariyer olarak görülmektedir. Ek olarak, göçmen esnafların iş piyasasında hayatta kalabilmek için geliştirdikleri stratejiler bağlamında, kültürel ve sosyal sermayelerinin büyük bir öneme sahip olduğu ancak İstanbul gibi büyük bir şehirde olmaları nedeniyle daha geniş bir müşteri kitlesine hitap etmeye çalıştıkları, bu nedenle söz konusu sermayeleri daha esnek kullandıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca literatürde yer alan nitel araştırmalar incelendiğinde çoğunluğunun sınır vilayetlerimizde yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak, İstanbul'un heterojen göçmen gruplarını içinde barındırması, sosyo-ekonomik yapısı ve yüksek rekabet ortamı nedeniyle göçmen esnafların piyasadaki konumlarını daha stratejik hamlelerle koruma gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın İstanbul'da yürütülmesi bakımından literatürdeki söz konusu boşlukları doldurduğu düşünülmektedir.

Her araştırmada olduğu gibi bu araştırmada da birtakım sınırlılıklar bulunmaktadır. Çalışma İstanbul ilinin Fatih ilçesinde gerçekleştirilmiş olup göçmenlerin en yoğun olarak bulundukları ilk beş ilçenin tamamında yapılarak genişletilebilir. Ek olarak araştırma, Fatih'in belirli bölgelerinde yapılmış olup söz konusu muhitin tamamında daha fazla göçmene ulaşılarak araştırma genişletilebilir. Ayrıca araştırmanın örneklem grubunda daha önce esnaflık yapmayan göçmenlerin sayısı ikidir. Bu bağlamda araştırma örneklem grubunun daha önce esnaflık yapmayan farklı esnaf örüntülerinin de eklenmesi yoluyla da geliştirilebilir.

Neticede Suriyeli göçmen esnaflar için Türkiye, iş olanakları ve çeşitli nedenlerden dolayı çekici bir destinasyon olmuş fakat göçmenlerin çalışma hayatında karşılaştıkları birtakım bariyerler ülkeye uyum süreçlerini zorlaştırmıştır. Göçmenlerin sahip oldukları sosyal ağlar ve dil öğrenimleri uyum süreçlerinde kısa vadede güzel sonuçlar doğmasını sağlamıştır. Bu bağlamda, göçmenlerin hem iş piyasasına hem de sosyal hayata entegre olma süreçlerini hızlandırmak için farklı düzenlemelere gidilebilir.

1. *Şehir değiştirme sürecindeki bürokratik engellerin azaltılması:* Göçmen esnafların çalışma hayatına attıkları ilk adımda herhangi bir sorunla karşılaşmadıkları görülmektedir. Fakat il değiştirme hususunda zorluklar yaşadıkları ve bu durumun da ülkeye uyum süreçleri üzerinde ve ülke ekonomisine katkı sağlama bağlamında etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle söz konusu durumda bir düzenlemeye gidilmesi olumlu sonuçlar yaratabilir.

2. *Mentorluk programlarının uygulanması.* Göçmenlerin sosyal ağlarının ülkeye uyum süreçlerinde etkili olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu bağlamda göçmen esnafların yerel halkla daha iyi entegre olabilmeleri için mentorluk programları oluşturulabilir.

3. *Kurs saatlerinde düzenlemeye gidilmesi ve dil kurslarının sayısının artırılması.* Göçmenlerin iş piyasasında başarılı olabilmelerinin ve daha geniş bir müşteri kitlesine ulaşmalarının başat unsurlarından biri olan dil öğrenimi noktasında kursların bir zemin hazırladığı ve bu anlamda kritik bir rol üstlendikleri görülmektedir. Fakat göçmenler, devlet kurslarının saatleri ve günlerinin çalışma hayatıyla uyumlu olmadığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda kursların artırılması ve saatlerinde düzenlemeye gidilmesi önerilmektedir.

4. *Medyadaki denetimlerin artırılması.* Medyanın göçmenler üzerindeki etkisi bağlamında göçmenlerin uyum sürecinde etkili bir araç olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle medya mecralarında göçmenler hakkında yapılan haber ve bilgilendirmelerin denetlenmesi, sosyal hayata uyum sağlamalarını hızlandıracak olup aynı zamanda yerel halkın göçmenler üzerindeki nefret söylemlerini etkileyecektir.

5. *Kamu farkındalığı etkinliklerinin yapılması.* Göçmen esnaflarla yapılan görüşmelerden hareketle, mesleklerini kendi kültürleri üzerinden icra ettikleri ve müşteri profillerinin de bu minvalde şekillendiği

sonucuna varılmıştır. Ayrıca göçmenlerin toplumsal dışlanma içeren ifadeleri de oldukça fazladır. Bu nedenle göçmenlerin yerel halkla temaslarının artmasını sağlamak amacıyla; sivil toplum, medya, hükümet veya konunun diğer paydaşları tarafından kamu farkındalığı etkinlikleri düzenlenebilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, Y. (2022). *Göç sosyolojisi* (5. Baskı). Nobel Yayınları.
- Bourdieu, P., & Wacquant, L. J. D. (1992). *An invitation to reflexive sociology*. University of Chicago press.
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Siyasal Kitabevi.
- Çakıcı, A., Yılmaz, S., & Çakıcı, A. C. (2018). Türk esnafın Suriyeli mülteci esnaf hakkındaki tutumu: Mersin’de bir araştırma. *PressAcademia Procedia*, 7(1), 367-371.
- Dikkaya, M., & Dinçer, S. (2023). Türkiye iş gücü piyasasında Suriyeli sığınmacılar. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 187-198.
- Erdoğan, M. M. (2018). *Türkiye’deki Suriyeliler toplumsal kabul ve uyum*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- GiGM- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. Geçici Koruma. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden ulaşılmıştır.
- Ibn Haldun. (1998) *Mukaddime I*, (Çev. Ugan, Z.K.; Önsöz). İstanbul: MEGSB Yayınları
- IOM-Uluslararası Göç Örgütü. (2009). *Uluslararası Göç Hukuku- Göç Terimleri Sözlüğü*. B. Çiçekli (Ed.). Littera (Çev.). Cenevre: Uluslararası Göç Örgütü, No:18.
- İTO. (2022). *İstanbul Ekonomisinde Suriyeli Girişimciler*. İstanbul.
- Karan, O. (2019). Suriyeli mültecilerin esnaflaşmasını anlamada Bourdieucu yaklaşımın olanakları. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 39(2), 249-276.
- Lee, E. S. (1969). A theory of migration. J. A. Jackson (Ed.) *Migration* içinde. Cambridge: Cambridge Üniversitesi.
- Marshall, G. (2009). *Sosyoloji sözlüğü*. Bilim ve Sanat Yayınları.
- Özçelik, E. (2023). *Göçmenlerin yerleşik kimlik inşası: Gaziantep’te Suriyeli esnaflaşması* [Yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Parin, S., & Kılıç, A. R. (2022). Türkiye’deki Suriyeli göçmenlerin girişimcilik faaliyetlerinde farklı sermaye biçimlerinin rolü. *Göç Dergisi*, 9(1), 15-36.
- Rittersberger-Tiliç, H., & Bal, S. (2019). Türkiye emek piyasasında mülteciler/göçmenler: Görünmeyen emek ve görünen politika üzerine bir değerlendirme. *Nüfusbilim Dergisi / Turkish Journal of Population Studies*, 41, 26-51.
- Sharaf Mansoor, M. (2022). *Türkiye’deki Afgan mültecilerin durumunun ve sorunlarının sosyolojik olarak değerlendirilmesi: Konya örneği*. [Yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- TCİB-Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı. (2005). *İltica ve göç mevzuatı*. Ankara: Başkent.
- Tekbaş, F., & Karan, O. (2022). Hatay’daki geçici koruma altındaki Suriyelilerin girişimcilik deneyimleri. *Göç Dergisi*, 9(1), 65-84
- TEPAV. (2019). İstanbul’da Suriyeliler ve Savaş Sonrası Suriye Gettoları: Final Raporu. Mart 2019.
- Yaman, F. (2019). *Göç ve toplum*. İstanbul: Ketebe Yayınları.
- Yaman, F. (2021, Ağustos). *Nitelikli göçmen iş gücünün çalışma yaşamına entegrasyonu* (İlke Politika Notu 28): https://ilke.org.tr/images/yayin/pn_28/todam_politika_notu_28.pdf adresinden ulaşılmıştır.
- Yılmaz, M. (2023). *Samsun’un Etnik Ekonomisi: Iraklı ve Suriyeli Göçmenlerin Esnafılık Deneyimleri*

[Yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Makale Bilgi Formu

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Etik Onay ve Katılımcı Rızası: Etik kurul izni İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınmıştır. (2024/4, 30.02.2024)

Destek/Destekleyen Kuruluşlar: TÜBİTAK-2209A

İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır.